

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**AB ÜLKELERİNDE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME
PROGRAMLARIYLA TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRETMEN
YETİŞTİRME PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI
VE TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Selçuk ALKAN**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER**

Hatay-2012

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**AB ÜLKELERİNDE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME
PROGRAMLARIYLA TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRETMEN
YETİŞTİRME PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI
VE TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Selçuk ALKAN**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER**

Hatay-2012

ONAY

ONAY

Selçuk ALKAN tarafından hazırlanan “**AB ÜLKELERİNDE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMLARIYLA TÜRKİYE’DEKİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

06/ 08 /2012

Jüri Üyeleri	İmza
Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER (Tez Danışmanı - Başkan)	
Doç. Dr. Cengiz TÜYSÜZ (Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan Çolakkadıoğlu (Üye)	

Selçuk ALKAN Tarafından Hazırlanan “**AB ÜLKELERİNDE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMLARIYLA TÜRKİYE’DEKİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunana jüri üyelerince kabul edildiğini onaylarım.

Doç. Dr. Yakup BULUT

Enstitü Müdürü

**AB ÜLKELERİNDE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMLARIYLA
TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMININ
KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRKİYE İÇİN YENİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME
MODELİ ÖNERİSİ*¹**

Yüksek Lisans Tezi, Selçuk ALKAN

Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2012

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, AB ülkelerindeki öğretmen yetiştirme modelleri ile Türkiye Cumhuriyetindeki Öğretmen yetiştirme modellerinin karşılaştırması sonucunda elde edilen veriler ve eğitim fakültesi öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti için bir model önerisi belirlemektir. Bu modelde, öğretmen adaylarının eğitim fakültelerine seçilmeleri, eğitim fakültelerinde alacakları eğitimin düzenlenmesi ve öğretmen atama kriterlerinin belirlenmesi olmak üzere üç farklı alan belirlenmiştir.

Araştırma, genel tarama türünde betimsel ve doküman analizini bir arada kullandığından çeşitleme de denen zenginleştirilmiş desen (triangulation design) modelindedir. Bu amaçla tarama boyutuyla ilgili verileri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğretmen Yetiştirme Sistemi İle İlgili Görüş Anketi“ yardımıyla, 2010-2011 öğretim yılında 13 farklı üniversitenin eğitim fakültelerinde görev yapan 368 öğretim elemanının görüşleri alınmıştır. Nitel boyutla ilgili olarak, 9 farklı AB ülkesinin öğretmen yetiştirme sistem dokümanları içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler öğretmen adaylarının eğitim fakültelerine seçilmeleri, eğitim fakültelerinde alacakları eğitimin düzenlenmesi ve öğretmen atama kriterleri olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır.

Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır; öğretmen adaylarının seçimi için yapılacak sınavlar merkezi bir yapı yerine, eğitim fakülteleri tarafından düzenlenmeli ve yapılmalıdır. Bu sınavda yazılı ya da test sınavlarının yanında mülakat teknikleri de uygulanmalı, bu şekilde öğrencinin iletişim ve kendini ifade etme gibi becerileri de değerlendirilmelidir. Öğretmen yetiştirme programında işlenecek dersler ve derslerin içerikleri eğitim fakülteleri,

*¹ Bu çalışma, MKÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Fonu tarafından 1004 Y 0123 kodlu proje ile desteklenmiştir.

MEB'e ait okullar, sivil toplum kuruluşlarının işbirliği ile belirlenmelidir. Özellikle ders içerikleri belirlenirken öğretmenlerle sürekli işbirliği içinde olunmalı ve okulların ihtiyaçlarına ve karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik hazırlanmalıdır. Eğitim fakültelerine başvuran öğretmen adaylarının ilk yılı deneme süresi olmalıdır. Bu dönemde öğretmenlik ile ilgili öğretmen adaylarına genel bilgiler verilmeli ve okul uygulamalarına ilk yıl başlanılmalıdır. Öğretmen adayları dört yıllık lisans eğitimi sonrasında iki yıl süren staj eğitiminden sonra öğretmen olarak atanmalıdırlar. Bu iki yılda öğretmen adayının öğretmenlik mesleğinin tüm gereklerini yapmak zorunluluğu olmalı ve eğitim sonunda uygulamalı sınavlardan başarılı olmaları beklenmelidir. Başarılı olan öğretmen adayları öğretmen olarak atanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: AB Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen Yetiştirme, Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen Yetiştirme Modeli, Eğitim Fakülteleri

**COMPARISON OF TEACHER EDUCATION PROGRAMS IN EU COUNTRIES
AND THE TEACHER EDUCATION PROGRAM IN TURKEY AND PROPOSAL OF
A NEW TEACHER EDUCATION MODEL FOR TURKEY*¹**

Postgraduate Thesis, Selçuk ALKAN

Mustafa Kemal University, Institute of Social Sciences

Department of Educational Sciences, Postgraduate Thesis, 2012

Thesis Supervisor: Asst. Prof. Dr. Bayram ÖZER

ABSTRACT

The main objective of this study is to make comparison of teacher education models used in EU countries and Turkey, and as a result of this comparison, to determine a model proposal for Turkey, taking into account the differences in the teacher education models in EU countries. In this model, three different areas have been determined, such as selection of teacher candidates to education faculties, regulation of the education they will receive in education faculties and determination of criteria for appointing teachers.

The study may be regarded to bear a triangulation design, since in the general scan type, it used descriptive and document analysis together. With this aim in view, 368 academicians from education faculties of 13 different universities were asked about their opinions, in 2010-2011 academic year, via “Survey for Opinion About Teacher Education System”, which was developed by the researcher, in order to collect the data for scanning side of the study. For qualitative aspect of the study, it should be indicated that documents of teacher education systems of 9 different EU countries were subject to content analysis. The data obtained were grouped under three titles such as selection of teacher candidates to education faculties, regulation of the education they will receive in education faculties and criteria for appointing teachers.

The research gave these results: examinations made to select teacher candidates should be arranged and made by education faculties, instead of being governed by a central body.

*¹ This study has been supported by MKU Fund for Scientific Research Projects, with the Project code No. 1004 Y 0123.

Those examinations should include not only tests, but also interviews, so that

communication and self-expression skills of the teacher candidates can be evaluated. Lessons and contents of the lessons to be studied in education faculties should be determined with collaboration of education faculties, schools under the Ministry of National Education and NGOs. Especially, when lesson content is being determined, collaboration with teachers is very important and content must be prepared to serve needs of the schools and be solution-oriented for problems encountered. The first year of teacher candidates, who have applied to education faculty, should be a trial period. In this period, teacher candidates should be provided with general information about teachership, and school practices should start in the first year. Teacher candidates should be appointed as teachers after they have undergone a two-year internship, following their 4-year undergraduate program. During this 2-year internship, candidate teachers should be obliged to fulfill all requirements of teaching profession and passing practical examinations at the end of the education should be a condition. Only those who have passed the examinations should be appointed as teachers.

Keywords: Teacher Education in EU Countries, Teacher Education, Teacher Education in Turkey, Teacher Education Model, Education Faculties

ÖNSÖZ

Eğitim sisteminin başlıca öğelerini; öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve eğitim uzmanları oluşturmaktadır. Bu unsurlardan en önemlisi öğretmendir. Öğretmenler bir ülkenin kalkınmasında ve bu ülkedeki insanların sosyalleşmesinde, toplumdaki hayata hazırlanmasında ve bu kişilerin nitelikli bir eğitim almasında rol oynamaktadır. Bu bakımdan eğitim sistemi içerisinde görev alacak öğretmenlerin, eğitim fakültelerinde iyi şekilde yetiştirilmesi, eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır.

Günümüzde öğretmenlerden; alan bilgisi, genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve eğitim teknolojilerini öğretme-öğrenme sürecinde kullanabilme becerilerinin yanında mesleki süreçte karşılaşılabilecekleri sorunları çözme becerileri de beklenmektedir. Bu becerileri öğretmenlere kazandırmak için eğitim fakülteleri sürekli kendini yenilemeli, eğitim fakültelerindeki öğrencilerin gelişimleri sürekli gözlemlenmeli, yorumlanmalı ve elde edilen veriler ışığında yeniliklere gidilmelidir. Ayrıca öğretmen adayları sosyal medya gibi günümüzün teknolojik olanaklarından da haberdar olmalı ve bu olanakları eğitimde etkin bir şekilde kullanabilmelidirler. Bununla birlikte öğretmenliğe ait geleneksel becerilerden olan meslek bilgisi becerileri süreç içinde devamlı geliştirilmeli ve yenilenmelidir.

Öğretmenin görevini başarı ile gerçekleştirebilecek kapasitede yetiştirilmesi ve mesleğini yapabileceği kriterleri sağlaması iyi bir öğretmen eğitimi sürecinden geçmesi ile mümkündür. Bu durum öğretmenin sahip olması gereken bilgi ve becerilerin nasıl bir süreç sonunda kazandırılabilceği sorusunu da akla getirmektedir. Biz de bu araştırma ile AB ülkelerindeki öğretmen yetiştirme modelleri ile Türkiye Cumhuriyetindeki Öğretmen yetiştirme modellerini karşılaştırmayı amaçladık. Ayrıca bu karşılaştırmamızın sonuçları ve çalışmamızın diğer ayağı olan eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarımızın görüşleri doğrultusunda Türkiye için öğretmen yetiştirme model önerisi sunmak amaçlanmaktadır.

Selçuk ALKAN
Mayıs 2012

TEŞEKKÜR

Bu tezin oluşması esnasında başta, bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren, her türlü desteğini esirgemeyen tez danışmanım, Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER'e

Yüksek Lisans eğitimim süresince bilgi, düşünce, öneri ve yardımlarını esirgemeyen eğitim fakültesi hocalarıma,

Uygulama ve tez yazım aşamasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Hüseyin ÖZÇAKMAK ve Arş. Gör. İdris AKTAŞ'a,

Tez çalışmam sırasında emeği geçen herkese ve manevi desteğini esirgemeyen arkadaşlarıma,

Her zaman yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilir, saygılarımı sunarım.

Selçuk ALKAN
ANTAKYA, 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	i
ÖNSÖZ	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	3
TABLolar LİSTESİ	6
BİRİNCİ BÖLÜM	7
GİRİŞ	7
KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	14
2.1. Öğretmenlik Mesleği	14
2.2. Türkiye Cumhuriyet’inde Öğretmen Eğitimi	15
2.2.2.1. Öğretmen Eğitiminde Eğitim Kurumları, Düzeyleri ve Modelleri	18
2.2.2.2. Öğretmen Eğitimi Kurumlarına Giriş Koşulları	18
2.2.2.3. Öğretmen Eğitimi Programları, Özel Beceriler, Uzmanlaşma	19
2.2.3. Öğretmen Eğitiminde Değerlendirme ve Sertifikalar-Diplomalar	19
2.3. AB Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme	19
2.3.5. Almanya’da Öğretmen Eğitimi	22
2.3.5.1. Almanya’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi:	22
2.4.3. Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri	23
2.4.4. Almanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları	23
2.4.5. Almanya’da Öğretmen Eğitimi Programı	24
2.4.6. Almanya’da Öğretmen Eğitiminin Değerlendirmesi ve Öğretmenlik Yeterlilikleri	27
2.5. Fransa’da Öğretmen Eğitimi	28
2.5.1. Fransa’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi	28
2.5.2. Yapılan Reformlar	30
2.5.3. Fransa’da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler	31
2.5.3. Fransa’da Öğretmen Yetiştiren Kurumlar ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri	31
2.5.4. Fransa’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları	33
2.5.6. Fransa’da Öğretmen Eğitiminin Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri	34
2.6. Birleşik Krallık’ da Öğretmen Eğitimi	35
2.6.3. Birleşik Krallıkta Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri	40
2.6.3. Birleşik Krallık’ ta Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları	43
2.6.4. Birleşik Krallık’ ta Öğretmen Eğitimi Programı	44
2.6.5. Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri	47
2.6.6. Alternatif Öğretmen Olma Yolları	49
2.7. İspanya’da Öğretmen Eğitimi	49
2.7.1. İspanya Öğretmen Eğitiminin Tarihi	50
2.7.2. İspanya’da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler	53
2.7.3. İspanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri	53
2.7.4. İspanya’da Öğretmen yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları	55
2.7.5. İspanya’da Öğretmen Eğitimi Programı	55
2.7.6. İspanya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri	57

2.8. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Eğitimi	57
2.8.1.Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Eğitiminin Tarihi	58
2.8.2.Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler.....	59
2.8.3.Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri.....	60
2.8.5.Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Programları.....	62
2.8.6.Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri	63
2.9. Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi.....	63
2.9.1Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitiminin Tarihi.....	63
2.9.3.Belçika Fransız Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları.....	67
2.9.4Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi Programı.....	68
2.9.5Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri.....	71
2.10. Avusturya’da Öğretmen Eğitimi	72
2.10.1Avusturya’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi	72
2.10.2Avusturya’da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler.....	73
2.10.3Avusturya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri.....	73
2.10.4Avusturya’da Öğretmenlik Eğitimi Veren Kurumlara Başvuru Koşulları.....	75
2.10.5Avusturya’da Öğretmen Eğitimi Programı.....	76
2.10.6Avusturya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri.....	78
2.11. İtalya’da Öğretmen Eğitimi	78
2.11.1.İtalya’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi.....	79
2.11.2.İtalya’da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler	80
2.11.3.İtalya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri.....	80
2.11.4.İtalya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları.....	82
2.11.5.İtalya’da Öğretmen Eğitimi Programı.....	82
2.11.6.İtalya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri.....	85
2.12. Portekiz’de Öğretmen Eğitimi	85
2.12.1Portekiz’de Öğretmen Eğitimi Tarihi.....	85
2.12.3Portekiz’de Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri.....	87
2.12.4Portekiz’de Öğretmen yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları.....	
Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
2.12.5. Portekiz’de Öğretmen Eğitimi Programı.....	88
2.12.6Portekiz’de Öğretmen Adaylarının Değerlendirmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri.....	90
2.13. İlgili Çalışmalar.....	91
2.13.1Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar.....	91
2.13.2Yurtdışında Yapılan Çalışmalar.....	91
3. YÖNTEM	95
3.1. Araştırmanın Modeli	95
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	95
3.3. Veri Toplama Araçları.....	96
3.3. Verilerin Analizleri:	97
4. BULGULAR VE YORUMLAR	98
4.1. Öğrencilerin Eğitim Fakültelerine Seçilmeleri.....	98
4.2. Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimleri.....	99
4.3. Öğretmenlerin Atanma Kriterleri	101
4.5. Bazı AB Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması	107
BEŞİNCİ BÖLÜM	127
5. SONUÇ VE TARTIŞMA	127
SONUÇ ÖĞRETİM YETİŞTİRME SİSTEMİ MODEL ÖNERİSİ	134

Öğretmenlerin Seçilmesi	134
Öğretmen Yetiştirilen Kurumlarda Eğitim	134
Öğretmenlerin Atanması	135
5.KAYNAKÇA	136

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Öğretim Elemanlarının Üniversitelere Göre Dağılımı.....	95
Tablo 2: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerine Atanmalarıyla İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	98
Tablo 3: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimleriyle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	99
Tablo 4: Öğretmenlerin Atanma Kriterleriyle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	101
Tablo 5: Eğitim Fakültelerine Öğrencilerin Seçilmesi Boyutu Altına Giren Kategoriler ve Frekansları.....	102
Tablo 6: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimi Boyutu Altına Giren Kategoriler Ve Frekansları.....	103
Tablo 7: Öğretmenlerin Atanması Boyutu Altına Giren Kategoriler Ve Frekansları	106

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerinin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasında öğretmenler başrol oynamaktadırlar (Özden, 1999: 21). Yeni nesillerin niteliği hiç kuşkusuz onu yetiştiren öğretmenlerinin niteliği ile özdeş olacaktır. Kalkınmada önem taşıyan nitelikli insan gücünün ve meslek elemanlarının başında öğretmenlerin yer aldığı ve toplumların gelişmesinde öğretmenlerin önemli rolünün bulunduğu birçok araştırma ile ortaya konulmuştur (Alkan ve Kavcar, 1998: 9). Ayrıca öğretmenlerin kültürel, sosyal görevleri arasında toplumun değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılması ve toplumsal barışı sağlaması da bulunmaktadır (Özden, 1999: 23). Öğretmen ülkenin ve toplumun ihtiyaç duyduğu mesleklerin tamamını yetiştirmekle görevlidir. Ayrıca öğretmenin niteliği ile yetiştirilecek bireyin niteliği arasında kesin bir ilişki bulunmaktadır. Kaya'nın (1984) belirttiği gibi öğretmenler bir ülkenin kalkınması için gerekli bir unsurdur ve bundan dolayı öğretmenlerin istenilen nitelikte yetiştirilmesi ülkenin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Öğretmenlerin görevi sadece öğrencilerine bilgi ve beceri donatmak değildir. Öğretmenlerden aynı zamanda davranışlarıyla örnek olmaları beklenmektedir. Bu özelliklerinden dolayı öğretmen adayının seçilmesi çok önemlidir. Eğitim fakültelerine alınacak öğretmen adaylarının seçilmesinde kişilik özelliklerine dikkat edilmeli ve öğretmen adaylarına eğitimleri boyunca öğrencilerinin kişiliklerini geliştiren etkinlikler öğretilmelidir. Bir başka deyişle öğretmen öğrencilerin kişiliklerini geliştirmeye yönelik çalışmalar ve etkinlikleri düzenleyebilmelidir. Ayrıca öğretmenin bu görevinde başarılı olabilmesi için geniş bir genel kültüre sahip olması ve alan bilgisini nasıl daha iyi öğreteceğini bilmesi de gerekmektedir (Erden, 1999: 44).

Öğretmen eğitimine genel olarak ülkelerin eğitim politikalarında özellikle AB ülkelerinde çok önem verilmekte ve değişen teknolojik, siyasi, ekonomik ve felsefi düşünce sistemlerine göre sürekli reformlara tabi tutulmaktadır. Bu şekilde her zaman daha iyi bir eğitim sistemi oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ülkemizde de benzer çalışmalar yapılmakta ancak öğretmen yetiştirme sisteminde hala birçok eksiklikler bulunmaktadır.

1.1.Problem Durumu

Öğretmenlerin kendilerine yüklenen toplumsal görevlerini başarıyla yerine getirmesi ve daha nitelikli bir eğitim sürecini gerçekleştirmesinde gereksinimleri olan yeterlikleri, öğretmenlik eğitimi sırasında kazanmaları gereklidir. Bu durum öğretmenlik eğitiminin sürekli iyileştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Örneğin, öğretmenin toplumsal ve ekonomik gelişmenin sağlanmasında en önemli öge olarak görüldüğü Avrupa Birliği ülkelerinde, daha nitelikli bir öğretmen eğitiminin gerçekleştirilmesi için, son 20-30 yılda öğretmen eğitiminde oldukça kapsamlı yapısal değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Sağlam ve Kürüm, 2005).

AB ülkelerinin PISA sonuçları incelendiğinde puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu ve bundan dolayı yapılmış ve yapılmakta olan tüm bu reformların amacına ulaştığı görülmektedir. Ülkemizde ise son dönemlerde eğitim alanında ve özellikle öğretmen eğitiminde yapılan reformlar sonucunda 2009 yılındaki PISA değerlerinde 2006 yılındaki değerlere göre bir iyileşme görülmüş ancak yine de ortalama ya da ortalamasının altında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca AB ülkeleri ile bazı Uzak doğu (Singapur, Japonya, Güney Kore...vb) ülkelerinin PISA değerlerinin ülkemizin puanlarından yüksek olduğu da görülmektedir (PISA 2009).

Ülkelerin eğitim alanında yapılan uluslararası standart testlerden elde ettiği başarılarında öğretmenlerin ve dolayısıyla da öğretmen eğitiminin katkısı çok büyüktür. AB ülkeleri elde edilen PISA verilerinin sonuçlarına göre genel olarak eğitim sisteminde ve özellikle eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenin eğitimi alanında reformlar yapmaya ve sürekli yenilenmeye ihtiyaç duymuştur. Ülkemizde de ülkelerin eğitim seviyesini gösteren ve karşılaştırma imkânı sunan uluslararası standart testlerden istenilen düzeyde bir başarı elde edilebilmesi ve eğitimin kalitesinin artırılması için öğretmen eğitimine önem verilmelidir.

Bu bağlamda AB ülkelerinin yapmış olduğu reformlar ve uyguladıkları öğretmen eğitim sistemlerinin incelenmesi ve ülkemizle karşılaştırılması gereklilik arz etmektedir. Ayrıca ülkemizdeki öğretim elemanlarının görüşlerinin de alınarak ülkemiz için uygun bir model önerilmesi ile bu çalışma literatüre katkı sağlayacaktır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, AB ülkelerindeki öğretmen yetiştirme modelleri ile Türkiye'deki öğretmen yetiştirme modellerinin karşılaştırması sonucunda elde edilen veriler ve eğitim fakültesi öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda Türkiye için bir model

önerisi geliştirmektedir. Bu modelde, öğretmen adaylarının eğitim fakóltesine seçilmeleri, eğitim fakólterinde alacakları eğitimin düzenlenmesi ve öğretmen atama ölçütlerinin belirlenmesi olmak üzere üç farklı alan belirlenmiştir.

Bu doğrultuda, ilk basamakta AB ülkelerindeki öğretmen eğitiminin yapısı, öğrenim düzeyi, öğrenim süresi, öğrenim kurumu, uygulanan öğrenim modeli ve öğretmen eğitimi programlarına giriş koşulları yönünden ülkemizdeki öğretmen yetiştirme modelinden farklı ya da benzer yönleri ortaya konulmuştur. Bunun yanında AB ülkelerinde öğretmen eğitimi programlarını bitiren adayların mesleğe atanmalarında ülkemize olan benzerlikler veya farklılıkları tüm yönleriyle belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci basamağında ise eğitim fakóltesi öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirme sistemi ile ilgili görüşleri alınmıştır. Elde edilen bu bilgiler ışığında ülkemiz için uygun bir öğretmen yetiştirme model önerisi sunulmaya çalışılmıştır.

1.2.1.Alt Amaçlar

- Almanya'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programa giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Fransa'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programa giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Birleşik Krallık'daki öğretmen yetiştirme sisteminde

- Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Belçika'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- İtalya'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- İspanya'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve

- Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Avusturya'daki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Portekiz'deki öğretmen yetiştirme sisteminde
 - Öğrenim düzeyi,
 - Öğrenim süresi,
 - Öğrenim gördükleri kurumlar,
 - Uygulanan öğrenim modelleri,
 - Programlara giriş koşulları ve
 - Öğretmen adaylarının atanma koşullarının belirlenmesi.
- Türk üniversitelerindeki öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi,
- Türk üniversitelerindeki öğretim elemanlarının eğitim fakültelerinde verilen eğitimin içeriği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi,
- Türk üniversitelerindeki öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının atanması hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi,
- Öğretim elemanlarının görüşleri ve 8 farklı AB ülkesindeki öğretmen eğitim sistemlerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda yeni bir öğretmen yetiştirme modeli geliştirmektir.

1.3.Sayıtlılar

Öğretim elemanlarının veri toplama aracında yer alan sorulara içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır. Veri toplama aracının araştırmanın amacını gerçekleştirmek için yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 368 öğretim elemanı ile
- 2010 – 2011 eğitim öğretim yılı ile
- 8 AB ülkesi ile
- Verileri toplamak için kullanılan veri toplama araçları ve araştırma yöntemi ile
- Öğretim elemanlarının veri toplama aracında bulunan sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5.Araştırmanın Önemi

Ülkemizde eğitim politikalarında istenilen süreklilik sağlanamamıştır ve bundan dolayı istenilen başarıya ulaşılmamıştır. Bunun başlıca nedeni eğitim programının dönemden döneme farklılık göstermesidir. Bunu gidermek için hükümetler üstü bir eğitim politikasına ya da eğitimde özerk bir sisteme ihtiyaç duyulmaktadır (Gediklioğlu, 2005: 67). Bunun için de eğitim konusunda yapılacak değişiklikler önceden planlanarak uzun dönemli ihtiyaçlar göz önüne alınmalıdır. Bir değişiklik yapılmadan önce daha önce yapılan çalışmaların incelenmesi ve başka ülkelerin nasıl yenilikler yaptığının da incelenmesi önemlidir.

Ayrıca, Milli eğitim şuralarında ve benzer toplantılarda yabancı ülkelerin eğitim sistemleriyle ilgili karşılaştırmalar genellikle somut verilere dayandırılmadan yapılmaktadır (Kilimci, 2006). Yapılan bu çalışmada bazı AB ülkelerinin öğretmen yetiştirme sistemleri ile Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemini karşılaştırmak için yabancı ülkelerin eğitim sistemleri ve bu sistemlere eleştiriler sunan www.eurydice.com gibi sitelerden faydalanılmıştır. Elde edilen verilerde bu ülkelerin öğretmen yetiştirme tarihi, öğretmen yetiştirme modelleri, öğretmen yetiştiren kurumlar ve bu kurumlara başvurmak için gerekli şartlarla birlikte öğretmen olabilmeleri için gerekli yeterlilikler belirlenmiş ve tanıtılmıştır. Ayrıca elde edilen bu veriler ile Türkiye ile bu ülkelerin öğretmen yetiştirme alanında ne tür benzerliklerinin ya da farklılıklarının olduğu incelenmiştir. Bu incelemenin yanında 8 AB

ülkesinin öğretmen eğitiminin geniş ve kapsamlı bilgileri bulunmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'deki öğretmen yetiştiren kurumlarda eğitim veren veya araştırma yapan öğretim elemanlarının düşünceleri ve tercihleri, yapılacak olan yeniliklerin hem hayata geçirilmesinde hem de karşılaştıkları problemleri belirleme ve bu problemlere çözüm üretme bakımından önemlidir. Bu amaçla Avrupa ülkelerinin öğretmen yetiştirme sistemleri incelenmiş ve literatürden elde edilen veriler doğrultusunda anket hazırlanmıştır. Ülkemizin çeşitli bölgelerinde öğretmen yetiştiren kurumlarda (13 farklı üniversitenin eğitim fakülteleri) çalışan 368 öğretim elemanının görüşleri anket aracılığıyla alınmıştır. Bu anket ile öğretim elemanlarına öğretmen yetiştirme sistemi için 32 farklı yenilik sunulmuş ve eğitim fakültelerinde görmek istedikleri yenilikler belirlenmiştir. Ayrıca aynı öğretim elemanlarından öğretmen yetiştirme ile ilgili açık uçlu soru ile tavsiyeleri alınmıştır. Elde edilen bu veriler ile ülkemizdeki öğretim elemanlarının öğretmen eğitimi (öğretmen adaylarının eğitim fakültelerine seçimi, eğitimi ve atamaları) için yapılacak yenilikler konusunda düşünceleri ve istekleri belirlenmiştir. Bu verilerle öğretim elemanlarına göre öğretmen yetiştirmede ne tür ihtiyaçların olduğu belirlenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Elde edilen tüm bu veriler ile öğretmen eğitimi için yeni bir model önerisi hazırlanmıştır. Çeşitli AB ülkeleri ve ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlarda çalışan uzman öğretim elemanlarının görüşleri alındığı için ihtiyaçlar doğrultusunda yenilikçi çözümler getirmesi bakımından çalışma önemlidir. Yapılan bu çalışma öğretmen adaylarının niteliğini arttırma ve sistemde yenilik yapacak uzmanlar için yardımcı kaynak olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Öğretmenlik Mesleği

Tarihin hiçbir devrinde bir ülkenin gelişmesi ve varlığını devam ettirmesi için eğitime duyulan ihtiyaç bu kadar artmamıştır (Altan, 2001: 210). Eğitim ile sosyal, politik ve felsefi görüşlerine ve ülkenin ekonomik ihtiyaçlarına ve iş gücüne uygun insan modeli yetiştirmekle (Karagözoğlu, 2003: 10-12) birlikte insanlar yaşadığı çağın gerektirdiği ve ihtiyaç duyduğu bilgilerle donatılmaktadır (Yılmaz, 2007). Eğitimin bu görevlerini gerçekleştirmesi için de iyi tasarlanmış ve her yönüyle değerlendirilmiş bir eğitim programının uygulanıyor olması beklenmektedir. Eğitim programları hazırlandıktan sonra ise bunu uygulayan eğitimcilerin ve öğretmenlerin en kapsamlı şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de yeni reformlara göre düzenlenmiş bir öğretmen yetiştirme programı uygulanmalıdır.

Kaya (1984)'nın da belirttiği gibi “*Öğretmenler önemli bir insan sermayesini temsil ederler ve onların eğitim sürecine katkıları kalkınma yönünden en önemli etkidir*”. Öğretmenlerin eğitiminde bilgi, beceri ve tutumun yanında eğitim bilimlerine ait derslerin verilmesi önemlidir (Kahramanoğlu, 2010: 15). Yakın zamana kadar öğretmenlerden beklenen rol “her şeyi bilen” olmasıydı (Üstüner, 2004: 9). Ancak 1998 yılından sonra düzenlenen öğretmen yetiştirme sistemi ile bu durum değiştirilmiş ve öğretmenlerden belirli alanlarda uzmanlaşmaları beklenmiştir (Üstüner, 2004: 15). Bu amaçla 2005-2006 yıllarında öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin kredileri yükseltilmiştir (ÖSYM, 2008-2009). Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri öğretmen eğitiminin önemli bir parçasıdır. Bu dersler ile öncelikle öğretmenlerin öğretim, yönetim ve rehberlik konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Öğretmenin sınıftaki görevi öğrencilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmenin yanında davranışlarında da istenilen iyileşmeyi sağlamaktır. Bunun için öğretmenlerin genel kültür alanında kendini geliştirilmeleri ile birlikte iyi bir alan bilgisine ve öğretmenlik meslek bilgisi ve becerisine sahip olmaları gerekmektedir (Erden, 1999: 44; Kahramanoğlu, 2010: 25; Demirel, 1999: 192). Öğretmenlerin bu yeterlilikleri yerine getirmeleri için öğretmen

eğitimine önem verilmeli buna göre düzenlenmelidir.

Öğretmen eğitimi alanındaki sorunların temelinde eğitimin tasarlanması ve uygulanması sürecine katılan aktörlerin farklı bakış açıları ve ilgileri bulunmaktadır. Öğretmen eğitimi öğretmenlik mesleği boyunca ve öğretmenliğin her basamağında desteklenmelidir. nk ğretmenlik mesleği sürekli gelişime ve yenilenmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden ğretmen eğitimi veren kurumların program ve müfredatları öğretmenlik mesleğindeki eğitim araştırmalarına bağlı olarak geliştirilmelidir (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

şimdiye kadar ğretmen eğitimiyle ilgili çalışmalar çok kapsamlı yapılmamıştır. Yapılan alışmalar ile kayda değer gelişmeler olmuştur ancak bu gelişmeler yeterli değildir. Tutarlı ve sürekli bir gelişim sağlamak için ğretmen eğitimi hakkında son zamanlarda yapılmış olan teorik ve uygulamalı çalışmaların incelenmesi önemlidir. Bu şekilde ğretmen eğitim sisteminde gelişme kaydedilebilir. Aksi takdirde okullar ile üniversitelerde yapılan çalışmalar arasında iletişimi sağlamak mümkün değildir (Houston, 1990: 9).

2.2. Türkiye Cumhuriyet’inde ğretmen Eğitimi

Cumhuriyet’ten önce ğretmen Eğitimi: Türkiye’de ğretmen yetiştirme tarihi Osmanlı İmparatorluğunda Tanzimat Dönemine kadar gitmektedir. Bu tarihten önce eğitimin temelinde medreseler bulunmaktaydı. Medreselerde eğitim veren kişilere müderris denilir ve Sahn (o dönemin niversiteleri) düzeyinde medrese eğitimi bitiren kişilerin müderris olabilmek imkânı verilir. İşe başlayan Müderrisler önce en alt düzeydeki Haşiye-i Tecrid Medresesinde işe başlar kadrolar boşaldıkça bir st düzeydeki medreseye atanırlardı. I. Süleyman döneminden sonra da Süleymaniye Darlhadisi Mderrisliği kurulmuştur ve bu medreseler günümüzün yüksek eğitimine ğretim elemanı yetiştiren kurumlara (yüksek lisans, doktora..vb) benzemektedir (Akyüz, 1994: 64).

1773 yılından itibaren açılan askeri liselere gelen öğrencilere verilen eğitimin istenilen şekilde olmamasından dolayı okullar reforma ihtiyaç duymaktaydı. Ancak Sıbyan mekteplerinde yapılmaya çalışılan herhangi bir yenileşme hareketinin medreselerin tepkisini çekeceğinden dolayı Sıbyan ile Askeri liseler arasında yer alan ve adına Rüşdiye denilen okulların kurulmasına karar verilmiştir (Akyüz, 1994: 129).

Zamanla sayıları artan bu okullarda daha iyi bir eğitim vermek için yeni müfredata ve ders programına ve bunları uygulayacak öğretmenlere ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır (Ergün, 1997: 18). Bu okullara ğretmen yetiştirmek için Darümuallimin-i Rşti açılmış ve sadece

erkek öğrenciler bu okullara kabul edilmiştir (bu okullarda eğitim üç yıl sürmekteydi) (Öztürk, 1998). 1870 yılında kız öğrencilerine yönelik benzer okullar açılmıştır (Koçer, 1983: 575).

1868 yılında dönemin ilkokullarına (İptidai mektebi) öğretmen yetiştirmek amacıyla Darülmualimin-i Sıbyan okulu kurulmuştur. Bu okulun diğer bir amacı ise ileride açılması planlanan öğretmen yetiştirme kurumlarına öğretmen yetiştirmektir. Bu okullarda öğretim süresi başlangıçta bir yıldır. Ayrıca taşrada bu tür okullar 1875'ten sonra açılmaya başlamıştır (Akyüz, 1994: 129).

Mutlakiyet döneminde eğitim sisteminde yapılan reformlar devam etmiştir. Ancak bu dönemde genellikle ilköğretim öğretmenleri yetiştirilmiştir (Akyüz, 1994: 214). İkinci meşrutiyet döneminde ise eğitim ve bilim konusunda dergiler çıkarılmış, eğitimde ezbercilik anlayışı yerine başka yöntemler kullanılmaya başlanılmış ve öğretmen okullarında atölye, bahçe ve spor salonunda, müzik ve laboratuvarlar açılmaya başlanılmıştır (Altunya ve Başaran, 2000: 69).

2.2.1. Cumhuriyet'ten Sonra Öğretmen Yetiştirme

İlkokullara Öğretmen Yetiştirme Tarihi: Cumhuriyet döneminde ilkokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla çeşitli kurumlar açılmıştır. Bu kurumları şöyle sıralayabiliriz.

Köy Muallim Mektepleri: Köylerin öğretmen ihtiyacını karşılamak için 22 Mart 1926 tarihinde 789 sayılı yasa ile Köy Muallim Mektepleri kurulmuştur. Bu okulların kurulmasındaki temel amaç köylerdeki kültür ve medeniyet seviyesini yükseltmek ve ayrıca köylerde tarım eğitimi ile ekonomik bir gelişim sağlamaktır (Akyüz, 1991: 125).

Bu okullar Cumhuriyetin ilk yıllarında ilkokul öğretmeni yetiştirmek için kurulmuşlar ancak istenilen sayıda öğretmen yetiştirememişlerdir (Kaya, 1984). Bu kurumların eğitim süreleri çok kısaydı ve öğretmen olabilmek için ilkokuldan sonra 4 yıl eğitim alan öğrenciler öğretmen olarak atanıyorlardı. Ancak 1932-1933 ders yılı başında eğitim altı yıla çıkarılmış ilk üç yılında alan ve genel kültür derslerine, son üç yılında ise mesleki eğitime önem verilmeye başlanılmıştır (Eşme ve Karaçay, 2003: 16).

Köy Enstitüsü: Köy muallim mektepleri kapatıldıktan sonra öğretmen ihtiyacı gidermek ve cumhuriyetin getirdiği yenilikleri en ücra yerlerdeki köylere taşımak için köy enstitüleri kurulmuştur. Köy enstitüleri ile çok az bütçeyle nitelikli öğretmen yetiştirilmek hedeflenmektedir (Akyüz, 1978: 88).

Köy enstitülerinde eğitim ilköğretimden sonra beş yıl sürmektedir. Köy enstitülerinde sadece öğretmen değil bununla birlikte köyde ihtiyaç olunan her meslek için eğitim verilmekteydi. 1940-1953 tarihleri arasında 21 okulda 15 bin öğretmen ve 2000'i aşkın sağlık memuru yetiştirilmiştir (Öztürk, 1998: 299).

İlköğretmen Okulları: 1848 tarihinde kurulmuş olan bu okullar 1974 tarihine kadar ilköğretim öğretmenlerinin yetiştirilmesinde rol oynamışlardır. 1924 yılına kadar ilköğretimden sonra 4 yıl, 1924 yılından sonra 5 yıl, 1932-1933 eğitim öğretim yılında 6 yıla çıkarılmıştır. Bu tarihten itibaren ortaokuldan sonra lisede mesleki eğitime ağırlık verilmeye başlanılmıştır (Eşme ve Karaçay, 2003: 16).

1954 yılında 5. Eğitim şurasında alınan bir kararla tüm ilköğretim öğretmeni yetiştiren kurumlar (köy enstitüleri) ilköğretmen okulları adı altında birleştirilmiştir. Bu tarihte genel kültür ve tarım dersleri müfredata eklenmiştir (Kepenek, 1995). 1970 yılında bu okullarda eğitim 7 yıla çıkarılmıştır. Daha sonra bu okullara, liselere denklik statüsü verilerek öğretmen liseleri haline getirilmiştir (YÖK, 1998).

Eğitim Enstitüleri: 1974-1975 öğretim yılında liselerden sonra 2 yıl eğitim veren eğitim enstitüleri açılmıştır (Ataunal, 1987: 23). 1982 yılında öğretmen yetiştirme, üniversiteler çatısı altında toplanmıştır (Kavcar, 2002: 18).

Eğitim Yüksek Okulları: Lisans düzeyinde eğitim veren okullardan bir tanesidir. 1982 yılında kurulmuş olup 1989-1990 öğretim yılında eğitim süresi 4 yıl olarak belirlenmiştir (YÖK, 1998). Daha sonra 1992-93 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültelerinin bünyesine aktarılmıştır

Orta Okullara Öğretmen Yetiştirme: Ortaokullara öğretmen yetiştiren kurumlar incelendiğinde, 1982 düzenlemesine kadar ortaokullara öğretmen yetiştirmenin temel kaynağı 3 yıllık Eğitim Enstitüsü olmuştur (www.eurydice. com).

Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri: Ortaokul öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1926 yılında Konya'da kurulmuş daha sonra 1930 tarihinde Ankara'ya taşınmıştır (Kavcar, 2002: 18). Eğitim süresi üç buçuk yıl olarak belirlenmiş daha sonra 1979'da ismi değiştirilerek "Yüksek Öğretmen Okulu" denmiştir (Başkan, 2001: 21). Bu okullar, 1982 yılında mevcut üniversitelere veya yeni açılan üniversitelere bağlanıp eğitim fakültesine dönüştürülmüşlerdir (www.eurydice.com).

Liselere Öğretmen Yetiştirme: 1923-1982 yılları arasında liselere öğretmen yetiştirmede iki kaynaktan söz edilebilir. Bunlar Yüksek Öğretmen Okulu ve Üniversitelerdir.

Yüksek Öğretmen Okulları: Bu kurumlar liselere öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulmuşlardır. Lise öğretmenlerine duyulan ihtiyacın artması karşısında 1959 yılında Ankara’da, 1964 yılında da İzmir’de birer yüksek öğretmen okulu daha açılmıştır. 130 yıl lise öğretmeni yetiştirmede ülkenin en köklü eğitim kurumu olma özelliğini koruyan Yüksek Öğretmen Okulları 1978 yılında kapatılmıştır (www.eurydice.com). Daha sonra bu görev üniversitelere verilmiştir.

2.2.2. Günümüzde Öğretmen Eğitimi

2.2.2.1. Öğretmen Eğitiminde Eğitim Kurumları, Düzeyleri ve Modelleri

Üniversitelerin eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmekle sorumludur ve bu kurumlar tarafından eşzamanlı eğitim modeli yürütülmektedir. Bununla birlikte başta fen-edebiyat ve diğer fakülte mezunları için düzenlenen “Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı” ile ardışık model yoluyla öğretmen eğitimi yapılmaktadır (www.eurydice.com).

Eğitim fakültelerinde ilköğretim bölümünde eğitim 4 yıl sürmektedir. Ortaöğretim öğretmenliklerinin eğitimi ise 5 yıl sürmekle birlikte fen edebiyat ve diğer fakültelerden mezun olan öğrenciler lisans eğitiminden sonra 1 yıl formasyon eğitiminden sonra ortaöğretim alanında öğretmen olmaktadır.

Öğretmen eğitiminde, öğretmenlik meslek derslerine (teorik ve pratik) ayrılan süre, hem ilköğretim hem de ortaöğretim öğretmenlik programlarında, toplam öğretim zamanının % 25-30’u arasında değişmektedir. Öğretmen olarak atanan her üç kademedeki (okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim) öğretmen adayları, en az bir yıl en fazla iki yıl süreli “adaylık-stajyerlik” dönemi geçirmektedirler. Bu dönemde başarılı olanlar “asil öğretmen” olarak atanmaktadır (www.eurydice.com).

2.2.2.2. Öğretmen Eğitimi Kurumlarına Giriş Koşulları

Öğretmen adayları, ortaöğretim başarı puanları, Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS)’dan aldıkları puanlarla yükseköğretim kurumlarına başvurabilirler. Ayrıca resim, müzik, beden eğitimi ve spor gibi öğretmen yetiştirme programlarına kabul için, YGS ve LYS puanının yanında her eğitim fakültesi Özel Yetenek

Sınavı yaparak öğrenci kabul eder. Özel yetenek sınavlarıyla ilgili düzenlemeler, fakülteler tarafından belirlenir (www.eurydice.com).

2.2.2.3. Öğretmen Eğitimi Programları, Özel Beceriler, Uzmanlaşma

Genel olarak öğretmen yetiştirme programları genel kültür, alan eğitimi ve pedagojik formasyon olmak üzere üç alanı kapsamak zorundadır. Öğretmen eğitimi programlarının belirlenmesinde nihai yetki YÖK'ündür. Eğitim fakültelerinin kısmi özerkliği vardır (toplam programın %25'i oranında). Hem ilköğretime hem de ortaöğretime öğretmen yetiştirmeye yönelik eğitim programları genel kültür (%15-20), alan eğitimi (%50-60) ve öğretmenlik meslek dersleri (%25-30) olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır (www.eurydice.com).

Öğretmen adaylarından sınıf öğretmenliği dışındaki adaylar, belli bir alanın uzmanı olarak mezun olurlar. Sınıf öğretmenleri ise "genel" alan sahibi olarak tanımlanırlar. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve mesleki ve teknik eğitim okullarının akademik nitelikli dersleri için 27 çeşit program uygulanmaktadır (mesleki ve teknik eğitim programları hariç) (www.eurydice.com).

2.2.3. Öğretmen Eğitiminde Değerlendirme ve Sertifikalar-Diplomalar

Öğretmen adayları; öğretim üyeleri ve öğretmenlik uygulaması yaptıkları okullardaki öğretmenleri tarafından izlenmekte ve değerlendirilmektedirler. Öğrencilerin derslerdeki başarılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi için yazılı sınavlar, ödevler, portfolyo değerlendirmeleri, öğretme performansının gözlenmesi gibi farklı yöntemler uygulanmaktadır. Fakültelere göre farklı olmakla birlikte öğrenciler, her ders için en az bir ara sınav ve final sınavına girmek zorundadırlar (www.eurydice.com).

Mezun olabilmek için, toplam kredinin elde edilmesi ve öğretmenlik uygulaması dersinden başarılı olunması beklenmekle birlikte bir bitirme sınavı yoktur. Mezunlar, aldıkları diplomalarla öğretmenlik yapma hakkına sahip olurlar ve diplomalarda mezun oldukları alanlar (örneğin; sınıf öğretmenliği, tarih öğretmenliği vb.) belirtilir (www.eurydice.com).

2.3.AB Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme

Son yıllarda Avrupa'da birçok önemli sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimler ve değişimlerden kaynaklanan zorluklarla karşılaşmıştır. Bir düşünceye göre eğitim ve öğretim bu değişimlerden kaynaklanan sorunların giderilmesinde anahtar rol oynayacaktır. Endüstri sonrası bilgi toplumunun ekonomik ve sosyal gelişimi için mantıklı ve

kapsamlı insan kaynakları gelişiminin önemini vurgulayan ve bu konuya odaklanan insan merkezli teoriler sayesinde eğitim politikaları giderek ekonomik ve sosyal politikayı bütünleyen bir parça olmuştur. Eğitim ve staj, insan kapasitesinin tümünün kullanılması ve ömür boyu ihtiyaç duyacağı her şeyi kapsamaktadır (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

Bilgi Avrupa'sı oluşturmada yapılması gereken ilk iş Avrupa topluluklarını, dinamik öğrenen topluluklara çevirmektir. Üniversiteler her zaman Avrupa devletlerinin gelişiminde temel rol oynamış ve toplumun ekonomik ve sosyal refahı için gerekli bilgileri üreten merkezler olarak görülmüşlerdir. Bu görevlerini yerine getirebilmesi için üniversitelerin eğitim kalitesi artırılmalı ve küresel alanda rekabete sevk edilmelidir (Graz, 2003). Bu amaçla Avrupa devletleri Bologna sürecine hız vermiş ve üniversitelerini rekabetçi, şeffaf ve karşılaştırılabilir yüksek eğitim alanı oluşturmaya çalışmışlardır.

2.3.1.Öğretmen ve Öğretmen Eğitiminde Kalite Güvencesinin Anahtar Roller

2005 yılında yayımlanmış Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvence İlke ve Standartlar Raporunda (ESG: European Standards and Guidelines for Quality Assurance) eğitimde kalite güvencesi vurgulanmıştır. Bu kapsamda AB ülkelerinde kendi tarihsel birikiminden yararlanılarak eğitim sistemlerine uygun kalite güvence standartları ortaya koymaları ve bu standartlar yardımıyla kendi eğitim sistemlerini değerlendirmeleri istenilmiştir (YÖK, 2010).

Bununla beraber bilgi Avrupa'sının kurulmasında öğretmen ve öğretmen eğitiminin çok önemli roller oynadıkları Avrupa komisyonu, AB ülkelerinin Eğitim Bakanlıkları ve çok sayıda eğitimci tarafından sık sık vurgulanmaktadır. Bundan dolayı öğretmen eğitiminde, kalite güvence ilkeleri ışığında eğitim ve öğretim yapmak ve bilgi Avrupa'sını gerçekleştirmek için gerekli değişiklikleri hayat geçirmek gerekmektedir (örnek olarak eğitim ve staj sektöründe örgütsel yapıları, programda reformları, öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkinleştirme ve kullanma). Öğretmen rollerindeki ve görevlerindeki ani ve yeni değişimler öğretmen eğitiminde reform ve gerekli gelişmelerin yerine getirilmesini mecburi hale getirmiştir. Bundan dolayı yüksek kalitede eğitim ve staj için yüksek kalitede öğretmen yetiştirilmesi eğitim politikasının bir başka ana teması olmalıdır (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson,2009)

2.3.2.Öğretmen Eğitiminin Değişmesinin Önemi?

Son birkaç yıl içerisinde birçok AB eğitim bakanı öğretmen yetiştirilmesini

geliştirmek için girişimlerde bulunmuştur. Öğretmen ve öğretmen eğitiminin uzmanlaşmasını vurgulamak için, birkaç AB ülkesindeki öğretmen eğitiminin geliştirilmesi için alınan tedbirlerin başında eğitim sektöründeki devlet algısının değiştirilmesi olduğu görülmüştür (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

Birkaç AB ülkesinde bazı değişiklikler (öncelikle ilk öğretmen eğitiminin uzatılması ve yüksek eğitim sektörüyle birleştirilmesi) yapılmasına rağmen bazıları AB öğretmen eğitiminin temelinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır. Eğitim ve stajda zorunlu değişimler (değerlerin değişmesi, yaşamın ve ekonominin küreselleşmesi, şirketler, iletişim ve bilgi teknolojileri) eğitimde mecburi reformlara neden olmuştur. Yapılan bu değişiklikler genel eğitimde (eğitim programı, eğitim ve öğretim içeriği, modellerin organizasyonu) ve özellikle öğretmen eğitiminde (amacı, programı, öğrenme ortamı ve yapısı) olmuştur (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

2.3.3.Öğretmen Eğitimi İçin Avrupa Geniş Katımlı Mesleki Ağ

Öğretmen yetiştirme için çok önemli olduğunu anlayan Avrupa Komisyonu Avrupa genelinde bir çalışma yapmıştır (Sigma Projesi). Bu çalışmanın amacı: Avrupa'daki öğretmen yetiştirme modellerinin şimdiki durumlarını değerlendirmeye katkı sağlamak ve değişimlerin ve yeni zorlukların üstesinden gelebilecek uygun geniş bakışlı öğretmen yetiştirme programının geliştirilmesini sağlamaktır (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

2.3.4.Avrupa'da Öğretmen Eğitiminin Farklılığı

Öğretmen eğitiminde çeşitlilik AB ülkelerinde görülen bir özelliktir. Öğretmen eğitiminin yapı ve organizasyonunda AB ülkeleri arasında farklılıklar vardır (Örn: Komşu olan ülkeler olan Belçika ve Fransa'da başlangıç öğretmen eğitiminde yapısında ve organizasyonunda ya da İngilizce konuşan İskandinav ülkelerinde öğretmen yetiştirmede farklılıklar bulunmaktadır. Ya da Almanya'da 16 eyaletin başlangıç öğretmen eğitimi modellerinde farklılıklar bulunmaktadır). Bunun yanında AB'deki birçok öğretmen yetiştirme modeli farklı sistemlere ve farklı kategorilere ayrılmaktadır (örnek olarak ilköğretim öğretmenliği, ortaokul öğretmenliği, meslek öğretmenliği... vb) (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

Öğretmen eğitimi endüstri devrimi ve bundan kaynaklı kaliteli eleman ihtiyacı, ekonomik durumun şartları, zamanın etkisi, popüler olan politikanın baskısı gibi farklı şartlar tarafından yönlendirilmektedir. Aynı zamanda öğretmen eğitimi kültürel ve ulusal

değişimlerden ve politik yönelimler tarafından etkilenir. Bunların yanı sıra birçok AB ülkesinde aktörler arasındaki güçler farklılığının da eğitim programları, öğretmen eğitiminin içeriği ve öğretmen çalışma şartları üzerine etkisi mutlakdır (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

AB ülkelerinde çağdaş öğretmen yetiştirme modelleri, uzun yıllar boyunca gelenekler tarafından da güçlü bir şekilde etkilenmiştir. Bu gelenekler, sürekli olmayan ve gizli varsayımlar, inançlar ve düşüncelerin bir karışımından meydana gelmiştir. Bu gelenekler, günümüzdeki öğretmen eğitim modelleri ve farklı öğretmen kategorilerinin oluşmasına ve ayrışmasına neden olabilir (F. Buchberger, B. P. Campos, D. Kallos, J. Stephenson, 2009).

2.3.5. Almanya’da Öğretmen Eğitimi

2.3.5.1.Almanya’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi:

Almanya’da 19. Yüzyıla kadar öğretmenlik bağımsız bir meslek gurubu olarak görülmediğinden dolayı öğretmenlik eğitimi bu tarihe kadar organize bir bilim dalı olmamıştı. Ancak 19. Yüzyıldan itibaren özellikle lise öğretmen adayları eğitimlerini üniversitelerde almaya başlamıştır. Eğitimini alan öğretmen adaylarına atanmaları için devlet tarafından sınav yapılmaktadır ve başarılı olan öğretmen adayları atanmaktadır (Blomeke, 2008). Almanya’da günümüzde öğretmen olabilmek için iki farklı sınavdan mezun olunması gerekmektedir. Öğretmen adayları iki sınav arasında iki yıl boyunca hazırlık dönemi diye adlandırılan ve okullarda staj yapılan bir dönemi geçtikten sonra öğretmen olarak atanmaktadırlar. İlkokul öğretmenlerinin ise atanmaları için bu deneme süresinden sonra ikinci devlet sınavına girmeleri ya da sivil servis sınavında başarılı olmaları gerekmektedir (www.eurydice.com).

Almanya’da eyaletler arasında tarih boyunca, öğretmen eğitiminin organizasyonu, geliştirilmesinde ve uygulanmasında oldukça önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum birinci dünya savaşından sonra bile devam etmiştir. Savaş sonrasında yapılan Weimar Anayasasının temel amaçlarından olan eyaletlerdeki özellikle ilköğretim öğretmenlerinin eğitiminin birleştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmış ama uygulamada başarısızlığa uğranılmıştır. Bu dönemde öğretmen eğitimi enstitüleri diye adlandırılan kurumlar kurulmuş ve bu kurumlar yüksek eğitim enstitülerine ya da 6 dönem devam eden üniversitelere bağlanmıştır. Üniversiteye giriş yeterliliği ile eğitim enstitülerine giriş şartları için istenilen şartlar aynıdır. İleri ortaöğretim öğretmenlik (lise) eğitimi, öğretmen eğitim enstitülerinin kurulması ile genişletilmiş ve sistematikleştirilmiştir (www.eurydice.com).

İlk başlarda Öğretmen eğitimi enstitüleri, yüksek eğitimin bir parçası değilken

sonradan Württemberg Eyaleti haricindeki tüm eyaletler öğretmen eğitiminin sorumluluğunu üniversitelere vermiştir. Öğretmen eğitiminin üniversitelere verilmesi programın değişimine ve öğretmen eğitiminin üç farklı boyuta ayrılmasına neden olmuştur. Bunlar; alan bilgisi, eğitim bilimleri ve sosyal bilimlerdir. Bu değişim tüm derslerde kesin bir değişikliğe neden olmuştur. Ayrıca bu dönemde lise öğretmenleri için eğitim bilimleri ve uygulamalı eğitim dersleri bölümlere eklenmiştir. İlkokullardaki öğretmenler için de akademik alan bilgisi derslerinin önemi artarken eğitim bilimleri, sanatsal eğitim ve kültürel eğitime verilen önem azaltılmıştır (www.eurydice.com).

Günümüzde Almanya'da öğretmen eğitimi ikiye ayrılmıştır. Bunlar; birinci öğretmen eğitimi (1-4. Sınıfa kadar olan kısımdan sorumlu) ve ikinci öğretmen eğitimi (5-12. Sınıfa kadar olan kısımdan sorumlu) olmak üzere iki tanedir. Birinci öğretmen eğitimi (ilköğretim öğretmenliği), Hochschulreife (yüksek eğitime giriş yeterliliği) olmadan alınmaktadır. Öğretmen adayları öğretmen eğitim enstitülerinde eğitim almaktadırlar. Bununla birlikte ikinci kısım öğretmen adayları (ortaöğretim öğretmenliği) öğretim stajları, eğitim teorileri ve didaktik (eğitim bilimi) ağırlıklı dersler ile birlikte 4 ya da 5 yıl eğitim almaktadırlar (www.eurydice.com).

Almanya'nın öğretmen yetiştirme sistemi, federal yapısıyla yakından ilgilidir. Almanya'da federal yapı, eyaletlerin kültürel özerkliklerini içerir ve yerel yönetimlerin eğitim ve kültürde çok büyük bir etkisi vardır. Alman hükümetinin, yerel yetkileri sorumluluklarını kısıtlamaksızın sadece temel yönetmeliklerde etkisi vardır (Viebahn, 2008: 92). Bu durumundan dolayı Almanya eğitim sistemi, dışarıdan bürokratik ve aşırı eyalet kontrolünde olduğu şeklinde eleştirilmektedir (Blomeke, Herzig ve Tulodziecki, 2006: 36).

2.4.3. Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Almanya'da öğretmen eğitimi; üniversitelerde, teknik yüksekokullarında, pedagoji yüksekokullarında ve müzik/sanat kolejlerinde sağlanmaktadır. Hazırlık dönemindeki uygulamalı pedagoji çalışmaları ise, öğretmen eğitimi enstitülerinde ve uygulama okullarında yapılmaktadır. Eyalet enstitüleri (öğretmen eğitiminin merkezi), üniversitelerdeki bütün bölümlerde, öğretmen eğitiminin hazırlık dönemindeki uygulama ile fakültelerde anlatılan dersler arasındaki koordinasyon ve ilişkiyi kontrol etmek amacıyla kurulmuştur (www.eurydice.com).

2.4.4. Almanya'da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Öğretmen eğitimi kurslarına girmek için istenilen temel şart, 12-13 yıllık okul

eğitiminin bitirilmesi ile lise bitirme sınavlarından başarılı olunması, ardından üniversitenin öğrenciye giriş yeterliliğini vermesidir. Hazırlık dönemi uygulamalarına katılmak için istenilen temel şart ise, 1. devlet sınavından başarılı olmaktır. Bu sınav, öğretmen adayının okulda ders verebilmek için gerekli olan alan bilgisine sahip olup olmadığını ve öğretmenlik becerisini kazanıp kazanmadığını denetlemek amacıyla yapılmaktadır (Sağlam, 1999: 49). Meslek liseleri öğretmenleri için de eğitim alanında diplomaya sahip olmak 1. devlet sınavı yerine geçmektedir (www.eurydice.com).

2.4.5. Almanya’da Öğretmen Eğitimi Programı

Alman öğretmen eğitim programının en önemli özelliği bilimsel eğitim düşüncesine çok büyük önem vermesi, bunun sonucu olarak da akademik standartları tamamlamak istemesidir. Almanya’da öğretmen eğitimi, tüm okul seviyeleri için (ilkokul ve ortaöğretim kademeleri) iki kısımdan oluşmaktadır (Viebahn, 2003: 89).

- Birinci öğretmen eğitimi, teorik düzeyde yüksek eğitim enstitülerinde yapılmaktadır. Öğretmen yetiştirmede kalitelileşmenin arandığı bu bölüm, birinci devlet sınavına kadar 8 ya da 9 dönem sürmektedir.

- İkinci aşamada sadece uygulama eğitimi olup (deneme öğretmenliği) okullarda uygulanır. 18 ile 24 ay kadar süren bu uygulama dönemi, ikinci devlet sınavı sonucuyla biter.

Öğretmenlerin kendi kariyerleri için seçebileceği çok fazla alternatifleri vardır. Bunlar en sade biçimde aşağıda belirtilmeye çalışılmıştır.

- a. 1. Kademedeki sınıf öğretmenliği ya da 1. düzey öğretmenliği,
- b. 2. seviye için genel eğitim ya da düşük düzeyde ikinci seviye (ortaokul) öğretmenlik,
- c. Düşük düzeyde ikinci seviye (ortaokul) öğretmenliği,
- d. İkinci düzeyde (ortaokul) üst kısımlar ya da lise için genel eğitim,
- e. Mesleki konularda yüksek ikinci düzey ya da meslek liselerinde öğretmenlik,
- f. Özel eğitim için öğretmenlik.

Tüm eyaletlerde (Lander) eğitim, üniversitelerde ya da ona eşdeğer yüksekokullarda verilmektedir. Eğitim staj ve pedagoji diye ikiye ayrılmaktadır. Öğretmen eğitiminin birinci kısmı şunları içermektedir:

- Uzmanlaşma İçerikleri: Konu ile ilgili eğitim bilimleri dâhil en az iki konu alanı

- Eğitim Bilimleri İçerikleri: Eğitim psikolojisi ve teorileri gibi zorunlu derslerin yanında seçmeli olarak fazladan felsefe, sosyal bilimler, politika gibi dersler

- Derslere eşlik eden ve bazen haftalarca süren eğitim stajları.

Bütün bunların yanı sıra öğretmen eğitimi, özel eğitim konusuyla da ilgilenmektedir. Öğretmen eğitiminin yapısı ile ilgili reformda, eğitimin temel yapısında değişiklikler yapılması ve ayrıca 6 farklı öğretmenlik kariyerinin denetlenmesi konusunda kararlar alınmıştır (www.eurydice.com).

Eyalet bakanlıklarının olağan konferanslarında, öğretmen eğitimi için belirli standartlar oluşturulması gerekliliği konusuna yer verilmiştir. Bu standartlar, eğitim personellerinin gereksinimleri doğrultusunda onların da görüşleri göz önüne alınarak tanımlanmıştır (www.eurydice.com).

a. 1. Kademe Sınıf Öğretmenliği Ya Da 1. Düzey Öğretmenliği.

Bu tür öğretmenliklerde eğitim almak isteyen öğretmen adaylarına her dönem 120 saat olmak üzere 7 dönem ders verilmektedir. Bu tür öğretmenliklerde eğitim bilimleri ve uygulama ağırlıklı eğitim alınmaktadır. Seçmeli ya da uzmanlaşma için gerekli alan derslerinin yanı sıra eğitim dersleri de bu dersler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte öğretmenler kendi alanlarına yakın branşlarda eğitim alabilirler. Konu seçimleri ve alan uzmanlaşmaları yine eyaletlerden eyalete farklılık göstermektedir (www.eurydice.com).

Temel eğitim bilimleri dersleri, genel pedagoji ve okul pedagojisinin yanında psikolojiyi de içermektedir. Seçmeli dersler olarak felsefe, sosyoloji, siyasi bilimler ve teoloji seçilebilmektedir. Öğrencilerin kendi çalışmalarında disiplinler arası ilişkileri kullanabilmesi ve karışık durumlarla nasıl başa çıkabileceklerini öğrenmeleri için dersler akademik anahtar konulara veya konu alanlarına odaklanmıştır. Matematik ve Almanca yanında sanatsal ve kültürel konular birçok eyalette özel bir konuma sahiptir (www.eurydice.com).

b. 1. Seviye İçin Genel Eğitim Ya Da Düşük Düzeyde İkinci Seviye (Ortaokul) Öğretmenlik.

Bu tür öğretmenlik kariyeri, çok büyük oranda 1. tür öğretmenliğe uymaktadır. Eyalete bağlı olarak değişmekle birlikte, hem ilköğretim hem de ortaokulun düşük sınıflarında bu öğretme yeterliliği geçerli olabilir (www.eurydice.com).

c. Genel Ya Da Düşük Düzeyde İkinci Seviye (Ortaokul) Öğretmenliği

Bu tür öğretmenlik bölümü, özel ya da bütün düşük ortaokul öğretmenlikleri için

yeterlilik sağlamaktadır. Bu öğretmenlik düzeyi 7-9 dönemden oluşmakta ve her dönemde 120 ya da 160 saat ders verilmektedir. Her bir dönemde en az iki ders işlenmektedir. Alan eğitimi derslerinin uygun bir biçimde birleştirilmesi ve eğitim bilimleri ile birlikte işlenmesi gerekmektedir (www.eurydice.com).

d. İkinci Düzeyde (Ortaokul) Üst Kısımlar Ya Da Lise İçin Genel Eğitim

Bu tür öğretmenlik kariyerleri için eğitim 9 dönem (sanatsal konular söz konusu olduğunda zaman zaman 12 dönem) sürmektedir. Bir dönem boyunca 160 saat ders görülmektedir. Bölümdeki dersler konu ile ilgili bütün akademik yönleri kapsayacak şekilde ve öğrencilerin sınıflarda istenmedik durumlarla karşılaştığında çözümlene yapabilmelerini ve disiplinler arası çalışabilmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Lise öğretmenlerinin kariyerleri için yapılan ilk devlet sınavının temel ilkeleri ve sınav yönetmeliklerinin belirlenmesinde eğitim bakanlığı ve eyaletin etkisi vardır (www.eurydice.com).

e. Yüksek İkinci Düzeyde Ya Da Meslek Okullarında Mesleki Konularda Öğretmenlik Kariyeri.

Mesleki konularda öğretmenlerin yetiştirilmesi ve değerlendirmesi Eylül 2007 tarihinde gözden geçirilmiş ve değiştirilmiştir. Eyalete bağlı olmakla birlikte meslek okullarındaki öğretmenlerin eğitimi 9 ya da 10 dönemi kapsamaktadır. Kredi puanı, Avrupa kredi sistemine göre ayarlanmış olup 270 veya 300 arasında değişmektedir. Öğrencilerin bunun yanında en az 12 ay süren çalışma deneyim dönemlerini bitirmeleri istenmektedir. Üniversitedeki bu dersler meslek bilgisi derslerini ve yan dal çalışmalarını kapsamaktadır. Yan dal çalışması anlam olarak özel eğitim için gerekli olan mesleki eğitimin verilmesidir (www.eurydice.com).

İş ve yöneticilik, metal teknolojisi, elektrik mühendisliği, yapı mühendisliği, orman mühendisliği, tekstil mühendisliği ve dizayn, laboratuvar teknolojileri, iletişim araçları teknolojileri, resim/renk teknolojileri, iç ve dış yüzey teknolojileri, sağlık ve kişisel hijyen, diyetisyenlik, tarım, gençlik ve topluluk çalışmaları, hemşirelik, otomotiv ve enformatik meslekleri çalışmak için seçilebilecek mesleklerdir (www.eurydice.com).

2.4.5.2 Öğretmen Eğitiminin İkinci Kısmı: Hazırlık Dönemi

Üniversitelerdeki ya da eşdeğer yüksekokullardaki bütün öğretmenlik kariyerleri için öğretmenlik eğitiminde hazırlık dönemi bulunmaktadır. Bu eğitimde, eyaletlerdeki yapısal farklılığa göre, bir öğretmen herhangi bir okulda 18 ile 24 ay arasında stajyerlik eğitimi

alabilmektedir. Bununla birlikte öğretmen yetiştirme merkezince hizmet içi eğitim seminerleri de düzenlenmektedir. Bu hazırlık dönemi ile öğretmen adayına çalışacağı okulda kullanacağı eğitim-öğretim becerisinin kazandırılması amaçlanmaktadır (Sağlam, 1999: 49).

2.4.6. Almanya'da Öğretmen Eğitiminin Değerlendirmesi ve Öğretmenlik Yeterlilikleri

Alman federal sisteminden dolayı öğretmen yetiştirme sistemi yerel yönetimden yerel yönetime farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar yükseköğretim temel yönetmelikler ve yerel yönetimler arasındaki anlaşmalar tarafından kısıtlanmakta olmasına rağmen, öğretmen yetiştirme sistemleri arasında birçok farklılık bulunduğundan dolayı her öğretmen herhangi bir yerel yönetimde iş bulamamaktadır (Viebahn, 2003: 97). Bununla birlikte Almanya'daki öğretmenlerin değerlendirilmesi ve ataması genel olarak aşağıda belirtilen şekildedir.

Öğretmen eğitime başvurabilmek için, lise diploması ve giriş sınavı başarısı gerekmektedir. Bölüme alındıktan sonra ise ara sınavlardan başarılı bir şekilde geçilmelidir. Öğretmen adayı bundan sonra yapılan 1. ve 2. devlet sınavından başarılı olduktan sonra öğretmen olarak atanmaktadır. Bunlardan birinci devlet sınavı; öğretim dersleri, bitimi ve hazırlık devresine kabul için verilmektedir. Bu sınav Öğretmen Sınav Kurumu ile üniversiteler tarafından ortaklaşa yapılmaktadır (MEB, 2006: 103). Bu sınav aşağıdaki başlıkları içermektedir.

- Eğitim bilimleri ya da kendi branşlarıyla ilgili bitirme tezleri
- Çalıştıkları alanın öğretimiyle ilgili sözlü ya da yazılı sınav.
- Eğitim bilimlerinden sınav
- Sanatsal/kültürel ve teknolojik konularda uygulamalı sınav.

Hazırlık dönemi, ikinci devlet sınavı sonunda tamamlanmaktadır. Bu sınav her zaman öğretmen olarak atanmak için ön şarttır ama öğretmenlik kadrosu hiçbir zaman garanti değildir. Devlet sınav komisyonu tarafından yapılmakta olan bu sınav, genellikle dört bölüme ayrılmaktadır.

1. Eğitim teorileri, eğitim psikolojisi ya da eğitim bilimleri alanında yapılmış önemli çalışmalardan sorular.
2. Seçilen bir konuda uygulamalı ders anlatımı.
3. Eğitim teorileri, eğitim-öğretim, okul yönetimi ve bazen de okul eğitiminin sosyal yönü ile ilgili bazı temel sorular.

4. Öğretim yöntemleri ve sorunları ile ilgili yapılmış bilimsel çalışmalardan sınav.

Atamalar yetenek, yeterlilik, başarı derecesine bakılarak ve temel olarak ihtiyaca göre alınmaktadır. Bazı eyaletlerde, alacakları öğretmenin özellikleri ihtiyacı olan okullar tarafından belirlenmektedir (www.eurydice.com).

2.5. Fransa'da Öğretmen Eğitimi

2.5.1. Fransa'da Öğretmen Eğitiminin Tarihi

2.5.1.1. İlköğretimde Öğretmen Yetiştirme Tarihi

1833 yılından itibaren Fransa'da ilköğretim eğitim sistemi Guizot diye bilinen kanunlara göre düzenlenmeye başlanılmıştır. Bu kanun ile nüfusu 500'den fazla olan yerel bölgelerde sadece erkek çocuklar okutulacak ve halk, öğretmen ücretlerini kendileri karşılayacaktı. Bu şekilde eğitim halka yayılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu kanun ile birlikte öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla eğitim sisteminde çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ancak eğitim sistemindeki tüm bu yeniliklerin sadece erkek öğrencilere ve öğretmenlere yönelik olduğu görülmektedir. 1879 yılında çıkarılan Ferry kanunları ile bu durum düzenlenmiştir. Bu kanun ile birlikte eğitim kızları da kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve kız öğrencilere de her alanda öğretmen olma hakkı verilmiştir (www.eurydice.com).

1887 yılında öğretmen eğitimi ulusal bir hal almış ve öğretmen eğitiminin bakanlık düzeyinde yeterlilikleri tanımlanmıştır. Öğretmen eğitime alınacak öğrenciler 16-18 yaşında bir sınava tabi tutulacak, seçilen öğrencilere, başlangıç öğretmenlik statüsü verilecek ve bunlar 3 yıllık eğitim alacaklardır. Üç yılın sonunda üstün öğretmen statüsü almak isteyen adaylar ise yine bir sınava tabi olacaklardı. Bu süreç sonunda diplomayı alan öğretmen adayları iki yıl boyunca devlet okullarında stajyerlik eğitimi alacak ve iki yıllık staj sonrasında öğretmenlere yeterlilik diploması verilecekti. Bu tarz öğretmen yetiştirme sistemine *écoles normales* deniliyordu. Öğretmenlerin devlet görevlisi (memur) statüsü kazanması ise 1889 yılında çıkarılan bir kanun ile olmuştur (www.eurydice.com).

1940 yılında, öğretmen yetiştirme programı (*écoles normales*) iptal edilerek, öğretmenler için meslek eğitim enstitüleri kurulmuş, enstitülere başvuru şartı olarak da lise programı mezuniyeti istenmiştir (www.eurydice.com).

1946 ile 1964 yılları arasında Fransa'da ekonomik alanda atılımlarla birlikte doğum oranlarında yükselme görülmüştür. Bu yüzden öğretmen açığı artmış ve bu açığın giderilmesi için lise mezunları bir yıl öğretmen yetiştirme programlarında eğitildikten sonra atanmışlardır.

(Brisard & Hall, 2001: 190). Bu tarihler arasında Fransız öğretmen eğitimi sistemi, okullarda meydana gelen nüfus değişimine rağmen okul müfredatları ve eğitim yöntemlerine bu değişikliğe kayıtsız kalınması, eski okul sistemlerinin aynı şekilde kullanılması ve yeterli reform yapılmaması yüzünden eleştirilmiştir (Bourdoncle & Cros, 1989).

1979 yılında öğretmen eğitimi üç yıla çıkarılmıştır. 1984'ün başlarında ise, öğretmenler yüksek eğitimi bitirenler arasından atanmışlardır (www.eurydice. com). Yerel eğitim enstitüleri, öğretmen eğitiminde teori ile uygulama arasında gerekli dengeyi sağlamada başarısızlığa uğramıştır. Bu eğitim sisteminin başarısızlığa uğramasının temel nedeni, iki çelişkili öğretmen yetiştirme modeline dayanmasıdır (Bourdoncle, Cros; 1989).

Bunlardan birincisi; çırak modelidir. Bu model, öğrenmeyi bir etkinlik ve okullarda yapılan iyi bir uygulama taklidi yapma olarak algılamaktadır. İkinci modelde ise, staj boyunca öğretmen adayları bir ya da iki sınıftan sorumlu olurlar. Bu model, geleneksel Fransız düşünürlerden etkilenmiş ve bu düşünceye göre öğrenme doğuştan gelmektedir (Leselbaum, 1987).

1991 yılının başında eski eğitim programı (écoles normales) yerine IUFMs (üniversite öğretmen yetiştirme enstitüleri) getirilmiştir. Bu programda öğretmenler lisans derecesinde eğitimden sonra atanmışlardır. 1990 yılında getirilen bu sistem sonucunda 2008 yılındaki verilere göre öğretmenlerin %92'si bu sistemden mezun olmuş ve yalnızca %8'lik kısmı eski sistemden mezun olmuştur (www.eurydice. com).

2.5.1.2.Ortaöğretimde Öğretmen Yetiştirmenin Tarihçesi

Fransa'da liselerde (1802 yılında kuruldu) ve kolejlerde görev alacak öğretmenleri yetiştiren enstitüler sadece Paris ile sınırlandırılmıştır. 1808 yılında bu enstitüler tüm Fransa'ya yayılmıştır. O yıllarda Fransa'da öğretmen olabilmek için Agrégation (KPSS gibi) adlı bir sınavdan başarılı olunması gerekmektedir. Atamalar, temelde 1821 yılında başlayan sınava dayanılarak öğretmen yetiştirme kurumları (écoles normales) vasıtasıyla yapılmaktaydı. II. Dünya savaşına kadar birçok ortaöğretimin üst kısımlarında lise öğretmenleri bu sistemle yetiştirilmiştir. 1941 yılında ise tüm liseler kolejlere çevrilmiş ve öğretmen adayları için yeni diploma yeterlilikleri belirlenmiştir. Buna CAEC (Kolejler için yeterlilik belgesi) adı verilmiştir. 1950 yılında bu diplomanın adı değişmiş ve CAPES (Liseler için öğretim yeterliliği) olmuştur (www.eurydice.com).

Bu sistemde adaylar yerel eğitim enstitülerinde 1 yıllık teorik eğitim almaktadır. Üniversite öğrencilerinin kariyerlerini eğitim üzerinden devam ettirmeleri ve öğretmen

eksikliğinin giderilmesi amacıyla, eğitim bakanlığı 1957 tarihinde ortaöğretime öğretmen yetiştirme enstitülerini kurmuştur. Lise mezunu seviyesinde öğrenciler, lisans eğitimi almadan öğretmen olarak işe alınmış ve onların çalışmaları sırasında bir maaş verilmiştir. Bu öğretmenler on yıl öğretmenlik yapmak koşuluyla lisans diplomasından muaf tutulmuşlardır. Tüm bu çalışmalar karşısında öğretmen eksikliği sürekli devam etmiş ve 1960 ve 1970’li yıllarında öğretmen olmayan kişilerin okullara atanmalarında artışa neden olmuştur. Bununla birlikte alınan diğer bir önlem ile ortaöğretimde öğretmen sayısında artış olması sağlanmıştır. Bunlardan bir tanesi CAPCEG (Ortaöğretim Ders Verme Yeterliliği Sertifikası)’dır. Bu sertifika ile ilköğretim öğretmenleri kolejlerde eğitim verme hakkı elde etmişlerdir. Daha sonra PEGC (Genel Kolejlerde Öğretmen Yetiştirme Sertifikası) ile 1987 yılına kadar oldukça fazla ortaöğretim öğretmeni yetiştirilmiştir. 1980’li yıllarda ise öğretmen ihtiyacını karşılamak için milli eğitim bakanlığı PEGC’i bırakarak yeni düzenlemeler getirmiştir (www.eurydice.com).

2.5.2. Yapılan Reformlar

1995 yılında Fransa Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan bir rapora göre öğretmen sayısındaki azalma sorunu ortadan kalkmıştır. Bu doğrultuda 1992 ve 1994 yılları arasında öğretmen sayısında % 250 oranında bir artış olduğu görülmüştür (www.eurydice.com). Bu büyük artışın en önemli nedeni olarak 1980’li yılların sonunda ve 1990 yılların başlarında artan işsizlik sonucunda insanların daha istikrarlı işlere yönelmesi olduğu tahmin edilmektedir. Öğretmen maaşlarının artırılması, mezunların iş imkânının iyi olması, genel olarak bu mesleğin daha çok ilgi çekmesine neden olmuştur (Robert & Terral, 2000).

Fransa’da yeni öğretmen yetiştirme modeli değerlendirilirken iki ana sorundan bahsedilmektedir. Bunlardan birincisi teori ile uygulamaların bir araya getirilememesidir. İkincisi ise okulda verilen formasyon derslerinin gerçek okul yaşantısından veya öğrencilerin beklentilerinden çok uzakta olmasıdır (Men, 1993).

Fransa’daki eğitim sisteminde teori ile uygulama arasındaki ilişkinin istenilen etkililikte sağlanamamasının nedeni olarak eğitim enstitülerindeki öğretim elemanlarının sırasıyla ilköğretim ve mesleki eğitim için eğitim merkezlerinde ya da yerel eğitim enstitülerinde eğitilmiş olması ya da yerel eğitim enstitülerinden mezun olmaları gösterilmektedir. Üniversitedeki araştırmacılar ise sadece belli bir disiplinde uzman olduklarından dolayı tüm eğitim alanında etkili olamamaktadırlar (Asher & Malet, 1996: 271-281).

2.5.3. Fransa'da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

2010 ve 2011 akademik yılında öğretmen eğitimi sisteminde reformlar yapılmasına karar verilmiştir. Öğretmen olmak isteyen öğrencilerin 2. dereceden uzmanlaşması istenilmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere, istenilen yeterlilik seviyesi şu anki seviyeden daha yüksektir. 2009-2010 öğretim yılına kadar, öğretmen olabilmek için sadece IUFM'de iki yıllık eğitimi tamamlamak bir lisans diploması için yeterliyken şu anki sistemde bunun yerine uzmanlaşma eğitimi iki yıllık üniversitelerde verilmektedir. 2005 yılında alınan bir karara göre, üniversiteler şu anda öğretmenlerin beş yıllık eğitim almalarından sorumludur (www.eurydice.com).

Yeni yapılan reformlar sayesinde sınavlara çalışan öğretmen adayları çalışmalarını sürece yayararak öğretmenlik mesleği konusunda bilinçlenmeleri sağlanmıştır. Bu yaklaşım, lise ve kolejlerde öğretim ortamlarında ya da uygulama ortamları ile birlikte staj gözlemlerini içermektedir. Bu tür çalışmalar uzmanlaşmanın birinci yılında yapılmaktadır. Öğretmen adayları öğretim ortamlarında çok iyi çalıştırılmaktadır. Uzmanlaşmanın ikinci yılında adaylara test uygulanmaktadır (www.eurydice.com).

2.5.3. Fransa'da Öğretmen Yetiştiren Kurumlar ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

IUMF (Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri) 10 Temmuz 1989 tarihindeki Eğitim Yönlendirme Kanunu ile ilk ve ortaöğretime öğretmen yetiştirmeden sorumlu olarak (MEB, 2006) ve daha önceki enstitülerin (öğretmenler için écoles normales, yerel eğitim enstitüleri, teknoloji eğitiminde öğretmenler için eğitim merkezleri) yerine kurulmuştur. Her bir IUMF arasında akademik açıdan sıkı bir bağ vardır. 2005 yılındaki programda yapılan değişiklikler ve genel düzenlemelere göre, IUMF üniversiteye bağlı bir kurum olmuştur. CFPPS (Özel Eğitim Merkezleri) özel eğitim kurumları için öğretmen yetiştiren kurumlar olup IUMF (Öğretmen Yetiştirmek Enstitüleri) ile aynı statüye sahiptirler (www.eurydice.com).

2009-2010 akademik eğitim yılından itibaren, gelecekte ortaöğretim ve ilköğretim öğretmen eğitimine katkı sağlamak amacıyla ardışık (consecutive) sistem yürürlüğe konulmuştur. Bu sistem ile birlikte, liseden mezun olan öğretmen adaylarına, üç yıllık olan yükseköğretime başarıyla bitirdikten sonra öğretmen olabilmek için iki yıllık ikinci bir eğitim almaları şartı getirilmiştir. Bu enstitülerde eğitim alan öğretmen adayları hem hedefledikleri branşlarda hem de eğitim bilimleri alanlarında eğitim almaktadır. Bu ikinci eğitim IUMF (Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri) tarafından sağlanmaktadır (Nieser, 1990. Akt. Sağlam,

1999: 160).

IUMF (Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri)'nde eğitim 2 yıl sürmekte ve aşağıdaki süreci takip etmektedir (www.eurydice.com).

- Birinci yılında işe alım sınavları için başvuruda bulunan adaylar, sözlü yazılı ve/veya uygulamalı testler için hazırlanmak için eğitim alırlar. Öğrenciler sınavlara istedikleri zaman girebilirler.

- İkinci yılında sınavlardan başarılı olan öğrencilere, mesleki ve üniversite eğitiminde kendilerini geliştirecek eğitim verilmektedir. Öğretmen adayları, öğretim yılı boyunca devlet tarafından stajyer (sivil çalışan memur) olarak her işi yapmaktadır.

IUMF (Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri), Öğretmenlik Ulusal Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen özel ihtisas kollarına ayrılmıştır. Öğretmenlerin eğitimleri için öncelikli beceri listesi aşağıdaki gibidir (www.eurydice.com).

- Etnik ve kültürel konulardan sorumlu olmak,
- İletişimde ve öğretimde Fransız diline iyi hâkim olmak,
- Kendi alanına ve genel eğitime hâkim olmak,
- Öğretim yöntemlerini uygulamada ve tasarımda başarılı olmak,
- Sınıftaki çalışmaları başarılı bir biçimde organize etmek,
- Öğrenci farklılıklarını göz önünde bulundurmak,
- Öğrencileri değerlendirmek,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinde uzman olmak,
- Okuldaki diğer personelle işbirlikli çalışabilmek,
- Yeniliklerden haberdar olmak.

Ayrıca programda başlangıç öğretmen yetiştirme programında, teorik ve uygulama arasında ilişkiyi geliştirme çalışması yapılmıştır. Bundan dolayı ilköğretim için yıllık 5-7 gün ve ortaöğretim için 288, 360 ya da 576 saat uygulama önerilmektedir (www.eurydice.com).

Aşağıda öğrencilerin lise ve 3 yıllık üniversite eğitiminden sonra UIMF için seçebilecekleri bölümler sıralanmıştır:

- Dışarıdan alım sınavı için ilköğretim öğretmenliği CERPE sertifikası,
- Ortaöğretimde öğretmen olabilme yeterliliği için CAPES sertifikası,
- Fiziksel eğitim ve spor (ikinci seviye) eğitimcisi yeterliğine sahip olabilmek için CAPEPS sertifikası,

- Mesleki liselerde öğretmen olabilme yeterliliği için CAPLP sertifikası,
- Teknoloji eğitimi yeterliliği için CAPET sertifikası,
- Eğitim danışmanları sınavına katılabilmek için ise CPE sertifikası gerekmektedir.

2.5.4. Fransa’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Okul öğretmenleri seçiminde yapılan giriş sınavları ulusal program temelinde organize edilmekte ve bu sınavların temel amacı, seçilen adayların ilköğretim, lise ve kolejlerde yeterli öğretim kapasitesine sahip olmasının garanti altına alınmasıdır. Öğretmen eğitimi veren kurumlara başvuru için yapılan sınavlarda Fransızcanın kullanılmasına (hatasız kelime heceleme, grameri doğru bir biçimde kullanma) özel ilgi gösterilmektedir (www.eurydice.com). Öğrenciler, öğretmenler ve okul yönetiminin önerileri ve sınavlardan aldıkları sonuçlarla birlikte değerlendirilir. Böylelikle öğrenciye verilen eğitim ve rehberlik faaliyetleri ile öğrencinin gelecekteki mesleğinin nasıl belirleneceği konusu değerlendirmeye alınır (Gülcan, 2005: 98).

2.5.4.1 İlköğretim Öğretmenliği İçin Giriş Koşulları

IUFM’de öğrencilerin atanmaları için gerekli olan sınavlarda zorunluluk bulunmamaktadır. Bir başka deyişle öğrenciler sınavlara CNED (ulusal uzaktan eğitim merkezi) yardımıyla hazırlanmayı seçebilir ya da bağımsız adaylar olarak sınavlara kayıt yaptırabilirler. Bundan dolayı, sınavlara girme kararını ilk yıl almak isteyen öğretmen adayları için hiçbir engelleme bulunmamaktadır. UIMF’de ve özel eğitim merkezlerinde eğitim alan adaylar ya mülakat ya da çok seçenekli testlerden veyahut da çeşitli soru türlerinin bulunduğu sınavlardan sorumlu olmaktadır. 1992 yılından itibaren ilköğretim öğretmenliği lisans mezunları ve sertifika sahiplerinden, lisansa denk olan sertifikalar ya da en az üç yıl lise sonrası eğitim aldıklarını onaylayan sertifika sahibi olmak şartı aranmaktadır (www.eurydice.com).

2.5.4.2. Ortaöğretim Öğretmenliği İçin Giriş Koşulları

Adayların sınavlara girebilmesi için özellikle, AB vatandaşı olması ve sınavlarda istenilen dereceleri elde etmiş olması beklenmektedir (www.eurydice.com). Genel ortaöğretim, mesleki ve teknik liselerde öğretmen olabilmek için çeşitli diplomalara sahip olunması gerekmektedir. Ortaokullar ve liselerde öğretmen olabilmek için CAPES, mesleki liselerde CAPLP ve teknik liselerde de CAPET adlı sınavlarda başarılı olmak ve daha sonrasında ise 2 yıllık IUFM’leri başarıyla tamamlamış olmak şartı aranmaktadır (MEB,

2006).

IUFM'ye öğretmen alımı için bazen bir görüşme ardından bir uygulama yapılmaktadır. Adayların, ikinci seviyede uzman olmak istedikleri alanı belirtmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, tüm yeni adaylar ikinci seviyede alım için yapılacak tüm dersleri takip etmesi gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.5.6. Fransa'da Öğretmen Eğitiminin Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

2.5.6.1. İlköğretim Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi ve Diplomaları

İlköğretim öğretmenlerinin atama sınavları için 10 Mayıs 2006 tarihinde çeşitli kanunlar hazırlanmıştır. Bu kanunlara göre değerlendirme sistemi yeniden düzenlenmiş, bir başka deyişle soruların modelleri ve içeriğinin yanı sıra sınavların nasıl uygulanacağına yönelik bazı kurallar belirlenmiştir. Bu kanunlarla birlikte sınavlara kayıt yaptırmak isteyen adaylar için ilk yardım ve yüzme sertifikasına sahip olma koşulları getirilmiştir (www.eurydice.com).

16 Mayıs 2005 tarihinde çalışmaların değerlendirilmesi ve amaçları üzerinde yapılan eleştiriler, iki temel nokta üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlar (www.eurydice.com):

23 Temmuz 2007 tarihinden itibaren ilköğretim öğretmenleri için birinci dışsal sınav, ikinci dışsal sınav, üçüncü atanma sınavı ve yetenek sınavı uygulanmaktadır. Bu sınavlarda sorulan matematik, Fransızca, coğrafya, tarih, fen bilimleri ve mülakat soruları bu sınavın ilk kısmını oluşturmaktadır. Beden eğitimi öğretmenliği ve yabancı diller öğretmenliği için ise giriş sınavları yoktur. Adaylar atama sınavını verdikten sonra bir yıl mesleki staj eğitimi almaktadır. Bu staj eğitiminden sonra ise tam teşekküllü bir ilköğretim öğretmeni olmaktadır (www.eurydice.com).

Öğretmenlerin yeterliliğini resmi yönden değerlendiren akademik grup bu değerlendirmeyi, okul tarafından hazırlanan "stajyer öğretmen beceri dosyası"nın ışığında yapmaktadır. Bu dosyada, staj otoritesinin görüşü ve ulusal eğitim müfettişinin görüşü bulunmaktadır. Ayrıca bu dosyalar 2007 yılında belirlenmiş yeterliliklere ve beklentilere göre yapılandırılmıştır. Bu değerlendirme staj döneminde ve öğretmenliğinin ilk iki yılında yapılmaktadır. Beceri dosyasının iki temel amacı vardır. Bunlar; staj yılının sonunda kişinin beklenen becerileri elde edip etmediğini ortaya koyması aynı zamanda mesleki yeterlilik sınavının bir parçası olması bakımından bir fikir vermektedir. Bununla birlikte başlangıç

öğretmen yetiştirme programının yeniden yapılmasına veya düzenlenmesine katkı sağlamaktadır (www.eurydice.com).

2.5.6.2.Ortaöğretim Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi ve Diplomaları

Ortaöğretim öğretmenliği için, adayların isteğine bağlı olmakla birlikte disiplin farklılığından kaynaklanan 5 farklı diploma bulunmaktadır.

- CAPES (ortaöğretimde öğretme yeterliliği sertifikası) genel eğitim için.
- CAPEPS (Beden eğitimi ve spor öğretmenliği yeterlilik sertifikası)
- CAPET (liseler teknoloji eğitimi için yeterlilik sertifikası) teknoloji disiplinleri için.
- CAPLP (meslek liselerinde eğitim için yeterlilik sertifikası)

• Agregation sınavı, genel veya teknik disiplin eğitimi için düzenlenen master derecesine denk sertifikaları bulunan ya da yukarıda listelenen yetenek belgelerinin birine sahip olan adaylar için uygulanmaktadır (www.eurydice.com).

Diplomalar UIMF'deki ikinci yılın sonunda verilmektedir. Stajların değerlendirmesi akademik kurul tarafından onaylanmaktadır. Kurulun görüşleri, stajyer öğretmenin beceri dosyasındaki durumuna dayanmaktadır. Bu dosya, öğretim otoritesi (UIMF), stajın yapıldığı kurumun başında bulunan kişi ve ulusal eğitim müfettişinin görüşleri doğrultusunda oluşturulmaktadır. Bu görüşler, duruma bağlı olarak, mesleki yeterlilik sınavına girecek lise ya da beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmen olarak atanmadan önce değerlendirilmesinde de etkili olmaktadır (www.eurydice.com).

Özel sektördeki sözleşmeli öğretmenler için sınavlar ilk olarak 1994 yılında yapılmaya başlanmıştır. Bu sınavlar ile yeterlilik sertifikası verilmektedir. Bu belgeler, ortaöğretim için uzmanlaşma (maître) ya da CAFEP (sözleşmeli uzman dokümanı) olmak üzere iki tanedir. Adaylar, kuruluşun başındaki kişiyle bir yıllık deneme süresi için anlaşma yapabilir. Daha sonra süresiz sözleşme imzalanabilir. Bunu gerçekleştirmek için ise CAFEP (özel eğitim kurumlarında öğretmenlik yeterliliği sertifikası) alınmalıdır (www.eurydice.com).

2.6. Birleşik Krallık' da Öğretmen Eğitimi

Anaokulu, İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenliği

Birleşik Krallık eğitim sistemi yerel yönetimler tarafından düzenlenmektedir (Gökçe, 2000: 109). İngiltere ve Galler'de, anaokulları dâhil tüm okullarda öğretmen olabilmek için "Öğretmen Yeterlilik Statüsüne (QTS)" sahip olunmalıdır. Aksi halde lisans programının bitirilmesi ya da Devlet Bakanlığı tarafından verilmiş öğretim yeterliliği sertifikasına sahip

olunması gerekir (www.eurydice.com).

2.6.1.1. İngiltere ve Galler'de Öğretmen Eğitiminin Tarihi

1902 yılında çıkarılan eğitim kanunundan önce, ilköğretim okul öğretmenliği öğretmen-çırak ilişkisi şeklinde idi. Bu sisteme göre ilkokul öğrencileri okullarını bitirdikten sonra yerel okul yönetim kurulu tarafından yönetilen 3 yıllık Çırak-Öğretmen merkezlerinde eğitim almakta ve staj uygulamalarını kendi ilköğretim okullarında yapmaktadırlar. Bu çırak öğretmenler, 18 yaşına geldiklerinde burs sınavına katılırlar, başarılı olmaları durumunda ise 2 ya da 3 yıl süren eğitim kolejlerinde devam etme hakkı kazanırlar. Bu kolejler hükümet desteği ile gönüllü topluluklarca çoğunlukla da İngiltere Kiliseleri tarafından yönetilmektedir. 1902 kanunuyla birlikte, öğretmen eğitim enstitülerine destek sağlamak amacıyla Yerel Eğitim Yetkililerinin, yetkileri genişletilmiştir. 20. yüzyılın ilk yıllarında, çırak-öğretmen sistemi yerine aşamalı olarak yeni bir sistem getirilmiştir. Bu sisteme göre, öğretmen olmak isteyen öğretmen adayları 17-18 yaşına kadar okula devam ederler, daha sonraki süreçte eğitim kolejlerine gider veya öğretmen adayı olarak devlet okullarında uygulama eğitimi alırlar (www.eurydice.com).

İkinci dünya savaşını takip eden yıllarda, eğitilmiş öğretmen ihtiyacı artmıştır. Bundan dolayı birçok yeni eğitim koleji kurulmuştur. 1960'lı yıllarda eğitim kolejlerinde verilen eğitim 2 yıldan 3 yıla çıkarılmıştır. Dört yıllık lisans eğitimi (BED) kurslarından sonra eğitim yılı azaltılarak 3 yıla indirilmiştir. 1983 yılında ise bu tarz eğitim sertifikalarının verilme işlemi durdurulmuş ve öğretim diplomalı bir meslek haline getirilmiştir. Yüksek eğitimdeki yapısal değişiklikten sonra, eski öğretmen yetiştirme sistemleri ve enstitülerin birleşmesi ile üniversiteler ve yüksek eğitim kolejleri lisans eğitiminden sorumlu olmaya başlamıştır (www.eurydice.com).

Tüm okul öğretmenlerinin, ortaöğretim öğretmenliği de dâhil, 1974 yılına kadar herhangi bir öğretmen programından mezun olmak mecburiyetleri yoktur. Bu tarihten sonra, mezunlara lisans eğitiminden sonra mesleki eğitim kurslarında bir yıl ders alma zorunluluğu getirilmiştir. Eğitimdeki bu sistem, ortaöğretim öğretmeni olmak niyetinde olan öğretmen adaylarının eğitimi için genel bir yoldur. Bu yıldan itibaren ilköğretimde de bu sistem uygulanmaya başlanmıştır. Yüksek eğitim enstitüleri tarafından verilen mesleki eğitim, hem sıralı hem de bütünleşik eğitim sistemi şeklinde bir yapıdadır (www.eurydice.com).

Öğretmen Eğitimi Onay Konseyi, İngiltere ve Galler'deki öğretmen eğitimini yönetmek için 1984 yılında, Devlet Bakanlığı tarafından kurulmuştur. Bu sistem, öğretmen

eğitiminin daha fazla merkezileştirilmesi ve yerel yönetimlerin eğitimdeki etkisinin azaltılması amacıyla kurulmuş ve 1990 yılında öğretmen eğitimi sisteminde çok büyük reformlara gidilmiştir. Bu reformların temel ilkeleri şöyledir (www.eurydice.com):

- Öğretmen yeterlilik statüsü (QTS, anaokulu, ilköğretim ve lise öğretmen olabilmek için gerekli belge) için farklı yüksek kaliteli yollar olmalıdır. Farklı alt yapılar ve adayların niteliklerini yansıtmalıdır ve artan bir biçimde okul ihtiyaçlarına cevap verici nitelikte olmalıdır.

- Okullar öğretmen eğitiminde daha fazla ve geniş kapsamlı görev almalıdır.
- Kurumların fiziki yapıları tamamen öğretmen eğitimi için uyarlanmış olmalıdır.

Öğretmen adaylarının okullarda çalışacakları süreye kadar geçen süredeki sorumluluğu, okul ile yüksek eğitim kurumları arasında paylaşma düşüncesi günümüzde oldukça popülerdir. Sadece İngiltere’de sınırlı sayıda olmakla birlikte dersler okullar ve yüksek eğitim kurumları tarafından ortaklaşa yürütülmektedir. Bir grup okul tarafından yüksek eğitim kurumlarına ve diğer enstitülere istenildiği takdirde rehberlik verilmektedir (www.eurydice.com).

Öğretimde birinci istihdama dayalı yöntem, lisanslı ve sözleşmeli öğretmen kanunlarının kabulüyle 1990’lı yıllarda uygulanmaya başlanmıştır. Son yıllarda, ilave olarak istihdama dayalı yöntemde, eğitim programı çok fazla esnek ve kişisel ihtiyaç ve durumlara cevap verecek nitelikte değişikliğe gidilmiştir (www.eurydice.com).

- Genel Eğitim Konsey Kurumunun (bu kurumlar bağımsız kurumlar olmak üzere eğitim ile ilgili olan kadroların toplandığı bir topluluktur. Kadrolu öğretmen olmak isteyenlerin bu kurumlara başvurma zorunluluğu vardır) koşullarının ve bu kurumlara kayıt için şartların belirlenmesi.

- Öğretmenliğe başlangıç dönemi için yeni öğretmen yeterliliği (NQT, öğretmen ataması için kriterler) belirlenmiştir. 1999 yılında tüm yasal öğretmen yeterlilikleri (NQT) öğretmenliğin ilk yıllarını desteklemek amacıyla belirlenmiştir. Benzer anlaşmalar 2003 yılında Galler’de yapılmıştır.

- Öğretmen eğitiminin denetlenmesi, Kraliyet Denetim Şefliği tarafından sağlanmıştır
- Yeni başöğretmen yeterlilikleri belirlenmiştir

2.6.1.2. Kuzey İrlanda Öğretmen Eğitiminin Tarihi

1974 yılına kadar tüm öğretmenler için mesleki eğitim zorunlu tutulmamıştır. O zamana kadar lisans programı olan kişiler, herhangi bir mesleki eğitim almadan öğretmen olabilmektedirler. 1974 tarihinden itibaren lisans mezunlarından 1 yıl lisans sonrası mesleki eğitim verme şartı getirilmiştir. Buna PGEC denilmektedir (www.eurydice.com).

1994 ve 1995 yıllarında öğretmen yetiştirme gözden geçirilmiş ve 1996/1997 akademik yılında öğretmen yetiştirme ile ilgili çok büyük reformlar yapılmıştır. Bu konuda yapılmış temel reform bütünlüştürmüş öğretmen eğitimi sisteminde yapılmıştır (www.eurydice.com).

1996 Eylül ayında Kuzey İrlanda Öğretmen Yetiştirme Komitesi tarafından açıklanan temel öneriler ve eğitim bakanlığı tarafından yürürlüğe konan bu maddeler aşağıda sıralanmıştır (www.eurydice.com):

- Okul deneyimi döneminde, önemli beceriler tamamen verebilecek şekilde genişletilmelidir.
- 1996/1997 akademik yılından itibaren Kuzey İrlanda'daki öğretmen yetiştirme kurslarına, branşların yeteneğinin geliştirilmesini sağlamak görevi verilmiştir.
- Eğitimlerin bitiminde yeni öğretmenlerin ilk yıllarında meslek ile ilgili yardım eğitimi verilmelidir.
- Öğretmen adaylarının okul deneyiminde değerlendirmesi tamamen yüksek eğitim enstitüsüne bağlıdır.

En son öğretmen mesleğiyle ilgili reformlar 1998/99 yılında yapılmıştır.

2.6.1.3. İleri Derecede ve Yetişkin Eğitiminde Öğretmenler

Geleneksel olarak, ileri eğitim enstitüleri genellikle mesleki eğitim veren kuruluşlardır. Bu kurumlarda yetişen öğretmenler ticaret ve endüstri dünyasına katkıda bulunurlar. 1972 yılındaki James raporunda ileri eğitim (FE) tavsiye edilmesine rağmen yakın zamana kadar İngiltere ve Galler'de yasal bir zorunluluk değildi. Yasal bir zorunluluk olamamasına rağmen, Akademik bir bölümden ileri eğitim alan bir öğretmen, okul öğretmeni olmak için gereken öğretim yeterliliğine sahiptir. Bu alanda Öğretmen yeterlilik statüsü (QTS) sahipleri, okullarda öğretmen olarak atanmak için önceliğe sahiptirler (www.eurydice.com).

2001 ve 2007 yıllarında İngiltere’de ve 2002 ve 2008 yılları arasında Galler’de İleri eğitim için belli standartlar belirlenmiştir. Bu standartlar şunlardır (www.eurydice.com):

- Mesleki bilgi ve kavramı
- Beceri ve algılar
- Öğretimin anahtar alanları

Eylül 2007 yılında İngiltere’de temel öğretmen yetiştirme reformları, öğretmen statü ve yeterlilikleri belirlenmiştir. Bu reformlar ile birlikte yeni kanunlar ileri derecede öğretmen eğitimini daha uzman bir alana çevirmiştir. Bu yeni mesleki standartlar ayrıca Galler’de de uygulanmaya başlanmıştır. 2008 Eylül tarihinde, Galler yüksek eğitim enstitüleri sağlanan bu standartla amacına ulaştığını ve reformların başarılı bir şekilde uygulandığına dair bir sonuca ulaşmıştır (www.eurydice.com).

Kuzey İrlanda’da 1 Eylül 1994 tarihinde, öğretmen olmak için eğitim almaya başlayan kişilerden ileri ve yüksek eğitim kurumlarından lisans sonrası sertifikası istenmeye başlanmıştır. Bu 1 Eylül 1996’da yeni öğretmenler için bir sözleşme şartı haline gelmiştir (www.eurydice.com).

2.6.2.1.1. Okul Öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Öğretmenlikleri

2009’da hükümetin yaptığı bir çalışmada, İngiltere’deki kamu hizmetlerinde reform taslağı hazırlanmıştır. Bu sayede yerel ve kişisel ihtiyaçların karşılanmasına daha fazla önem verilmektedir. Bu çalışmaların bazıları öğretmen eğitimini de etkilemiştir. Bu çalışmalar (www.eurydice.com);

- Öğretmen eğitimine başvurulardaki elemelerde empati, iletişim, esneklik gibi hassas becerileri belirlemek için tanılayıcı ölçme araçları kullanılmalıdır.
- Kariyer arası geçişleri kolaylaştırmak amaçlanmaktadır. Bunun için altı aylık eğitim ile 1 yıllık Lisans Belgesi alınabilir (PGCE).

Galler’de öğretmen eğitimi hakkındaki değerlendirme sonuçları 2006 yılında yapılmış ve ardından öğretmen eğitimi değerlendirme sonuçlarına göre değişim planı Galler Meclisi tarafından gündeme getirilmiştir (www.eurydice.com):

- Öğretmen eğitimi kurs sayısında azalma sorunu
- Öğretmen işgücü planlaması geliştirilmesi
- İş yükü merkezli yöntemin öğrenime uyarlanması
- Öğretmen yetiştirme eğitimi koşullarının incelenmesi.

Bu değerlendirme sonucunda, yüksek eğitim enstitülerindeki öğretmen yetiştirme

koşulları son zamanlarda yeniden yapılandırılmıştır. Galler'de enstitüler tamamen bağımsız bir şekilde yapılandırılmamıştır ve okulların ihtiyacından fazla öğretmen yetiştirmek için üç temel enstitü birbiriyle iletişim halindedir (www.eurydice.com).

2.6.2.1.1.Öğretmenler İçin Mesleki Standartlar

Öğretmenler için mesleki standartların düzenlenmesi, öğretmenler arasında profesyonel bir bağ kurulmasına yönelik önemli bir faktör olmuştur. İngiltere'de Öğretmen Yeterlilik Standartları (QTS) Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) tarafından yayınlanmıştır. Benzer şekilde Kuzey İrlanda'da, öğretmenler için mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi ve geliştirilmesinin yanında öğretmenlerin kendi kariyerlerinin başlangıcından bitimine kadar izlemeyi sağlayacak elektronik kayıt (e-portfolyo) geliştirilmiştir. Galler'de Öğretmen Yeterlilik Statüsü (QTS) Standartları ve başlangıç öğretmen eğitiminin koşul gereksinimleri düzenlemeleri Ekim 2006 tarihinde yayınlanmıştır ve bu çalışmalar 2009 yılında güncellenmiştir (www.eurydice.com).

2.6.2.2.Kuzey İrlanda'da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

2006 yılındaki İleri Öğretmen eğitim programını değerlendirdikten sonra, İstihdam ve Öğrenme Birimi (DEL) yeni lisans sonrası eğitim veren 14 adet eğitim enstitüsü kurulması kararı almıştır. Nisan 2009 yılında, Yaşam Boyu Eğitim Birimi, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak için bir çalışma yayınlamıştır (www.eurydice.com).

2.6.3.Birleşik Krallıkta Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Birleşik Krallık'ta eğitimin amacını belirleyen bir merkezin olmamasına rağmen eğitim sisteminin genel amaçları şu şekilde sıralanabilir (Gökçe, 2000: 94):

- Öğrencilerin tartışma yapabilme, sorumluluk alma ve sorgulama kişiliğinde olmak,
- Farklı kültürlere, etnik gruplara ve dinlere karşı saygılı olmak,
- Öğrencilerin üzerinde yaşadıkları dünyayı anlamalarını sağlamak,
- İngilizceyi etkili bir şekilde konuşma ve yazma becerisi kazanmak,
- Bilimsel bir mantık oluşturmak,
- Sosyo-ekonomik düzeyleri düşük olan öğrencilerin eğitimlerini her açıdan desteklemek ve gerekirse ek kaynak sağlamak.

2.6.3.1. İngiltere Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Öğretmen yetiştirmede etkili ve kaliteli eğitim kriterlerini karşılamak için, Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) tarafından yüksek eğitim kurumları görevlendirilmiştir. Bu kurumlar ayrıca öğretmen yeterlilik statüsü (QTS) kazanmaya neden olan programları da düzenlemektedir. TDA öğretmen yetiştirme enstitülerini desteklemek ve yetki vermek yetkisine sahiptir. Akreditasyon tüm dersleri kapsar ve zaman ya da koşul sınırlaması yoktur. TDA benzer kurumlar tarafından elde edilen eğitimin kalitesi ve etkililiği ile ilgili bilgileri kullanır. TDA ayrıca öğretimdeki tüm yöntem kalitesini geliştirmek ve özellikle öğretmen yetiştirme enstitülerini denetlemek ve gelişimlerini planlamak için de çalışır (www.eurydice.com).

Yükseköğretim kurumları, okulların da katılımıyla derslerin planlaması ve yönetilmesi ve öğrencilerin seçilmesi, eğitilmesi ve değerlendirmesinden sorumludur. Yüksek eğitim kurumları sayesinde, okullar öğretmen eğitiminin planlamasına, derslerine, adayların atanmasına, öğretimine ve değerlendirmesine katılmaktadır. Bu uygulamaya dâhil olan okullar öğretmen yetiştirme uygulamalarını teşvik etmek amacıyla desteklenmekte ve finanse edilmektedir (www.eurydice.com).

Bununla birlikte, bazı okullar ve okul birlikleri, Okul Merkezli Öğretmen Yetiştirme Sistemlerini (SCITT) desteklemek için TDA tarafından yetkilendirilmiştir. Bu sistemde okullar eğitim programının dizayn edilmesinde yerel otoriteler ve başka kurumlarla birlikte çalışmaktadırlar. SCITT kurslarına, tanınmış bir lisans veya eşdeğer sertifikalara sahip olanlar başvurabilir ve bu kursların sonunda Nitelikli Öğretmen Statüsü (QTS) elde edilmektedir (www.eurydice.com).

2.6.3.2. Galler Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Öğretmen yetiştirmede etkili ve kaliteli eğitim kriterlerini karşılamak için Galler Yüksek Eğitim Fonu Kurumu (HEFCW) tarafından yüksek eğitim kurumları görevlendirilmiştir. Bu kurumlar ayrıca öğretmen yeterlilik statüsü (QTS) kazanmaya neden olan programları sunmaktadır. HEFCW sınıf öğretmeni yetiştirme kurumlarının akreditasyonunu belirlerken Galler'de Eğitim ve Öğretim için Majestelerinin Müfettişliği (ESTYN)'nin denetim kayıtlarından yararlanmaktadır. Beş yıl boyunca yapılan ESTYN denetiminin sonucunda öğretmen yetiştirme kurumlarında yapılacak çalışma ve yenilikler belirlenmektedir (www.eurydice.com).

Yüksek eğitim kurumları ortak okul katılımıyla birlikte, derslerin planlanması ve yönetilmesi, öğrencilerin seçilmesi, atanması, eğitilmesi ve değerlendirmesinden sorumludur. Okullar ayrıca öğretmen eğitiminin planlamasına, derslerin yürütülmesine, adayların atanmasına, öğretimine ve değerlendirmesine katılmaktadır (www.eurydice.com).

2.6.3.3.Kuzey İrlanda Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Kuzey İrlanda'da Açık üniversite dâhil ön lisans ve lisans sonrası sertifikalar ile öğretmen yetiştirmeye beş yüksek eğitim enstitüsü katkı sağlamaktadır. Programa katılanlara öğretim yapabileceğine dair statü verilmektedir. Programın hazırlanması ise okullar ile birlikte yapılmaktadır. Eğitim ile ilişkili enstitüler (okullar, eğitim ve kütüphane kurulları, Katolik okullar birliği) öğretmenliğin her seviyesindeki gelişime önemli katkılarda bulunmuşlardır. Okullar ile öğretmen yetiştirme kurumları öğretmen yetiştirme konusunda işbirliği yapmaktadırlar ancak öğretmen adaylarının okul deneyimleri sürecini değerlendirme ve ölçmesinin sorumluluğu yüksek eğitim enstitüsüne verilmiştir. Eğitim fakülteleri, öğretmen eğitimi derslerinin akreditasyonundan sorumludur. Ancak bunun değişmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Temel öğretmenlik eğitimi programlarının akreditasyonu Kuzey İrlanda için Genel Öğretim Kurulu (GTCNI) tarafından yapılmaktadır. Eğitim fakülteleri sadece GTCNI tarafından kabul edilen programları onaylama yetkisine sahiptir (www.eurydice.com).

2.6.3.4.Öğretmen Eğitimi İçin Eşzamanlı Model

Bu model birçok programı sadece ilköğretime yönelik kullanılmaktadır. Ancak özellikle beden eğitimi veya teknoloji tasarım eğitimi gibi branş derslerine yönelik birkaç program kullanılmaktadır. Eşzamanlı modelde çalışmalar üniversite alan bilgisi dersleri, teorik dersler ve uygulamalı etkinliklerin bir karışımı olarak devam etmektedir. Model normalde üç/dört yıllık yüksek eğitim dersleri ile uygulama stajlarının kaynaştırılmasından oluşmuştur. Eğitimin sonunda Öğretmen Yeterlilik Statüsü (QTS) verilmektedir. Yeterlilikler kazanmak için eğitim bilimleri lisansı, sanat lisansı veya fen eğitimi lisansı ile birlikte benzer derslerle alınabilmektedir. Bu dersler; eğitim programları, pedagoji, ilköğretim ve ortaöğretime uyumlu bir temel alan dersini içermektedir. İngiltere'de ve Galler'de bir yıl ilişkili yüksek eğitimi tamamlayan öğrenciler iki yıl eşzamanlı model kursları alabilirler (www.eurydice.com).

2.6.3.5.Öğretmen Eğitiminde Sıralı Model

Geleneksel olarak, sıralı model ortaöğretimler için uygulanmaktadır ama ilköğretim için de oldukça popüler olmaya başlamıştır. Sıralı model 3 ya da 4 yıllık lisans eğitiminden sonra bir yıl uygulamalı staj ile lisans sonrası eğitim sertifikası (PGCE) ile tamamlanmaktadır. Ayrıca bir yıl süren tam zamanlı kursları içermektedir. Lisans sonrası eğitim sertifikası, pedagojiye, eğitim çalışmalarına ve staj uygulamalarına odaklanmıştır (www.eurydice.com).

2.6.3.6. Öğretmen Eğitiminde İşbirlikçi Model

Başlangıç öğretmen yetiştirme politikalarında, yüksek eğitim kurumları ile konuyla alakalı diğer kurumlar arasında ilişkiyi geliştirmeye yönelik çalışmalar, araştırmalar uluslararası alanda yapılmaktadır (Brisard, Menter & Smith, 2005). Bu yaklaşımda gerçek anlamda arzu edilen yüksek eğitim kurumları ve diğer konu ile ilgili kurumlar arasında gerçek manada ve doğasına uygun işbirliği olmalıdır (Furlong, 2000).

İşbirlikçi yaklaşıma göre, öğretmen adayları okullardaki öğretmenlerden ve yüksek eğitim enstitüsü eğitimcilerinden öğrendiği teorik bilgileri, okullardaki uygulamalarda yansıtmaları için desteklenmelidir. Ayrıca bu yaklaşıma göre okullardaki öğretmenler ile öğretim elemanları arasında devamlı bir şekilde küçük grup toplantıları ile birlikte çalışmalar yapılmalıdır. Bu yaklaşımda öğretmenler ve öğretim üyeleri tarafından eğitim programının her bir bölümünün üzerinde durulması gerekmektedir. Burada temel amaç teori temelli bilgiler ile üniversite, eğitim, öğretim ve uygulama bakış açısıyla bilgiler okullar tarafından sağlanmaktadır (Smith & Brisarda: 2006).

2.6.3. Birleşik Krallık' ta Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

2.6.3.1. Okul Öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenliği

İngiltere'de öğretmen eğitimi programına başvuru kriteri, öğretmen yeterlilik statüsü için standartlar, öğretmen eğitimi için yeterlilikler ve öğretmen eğitimi yeterliliği yerine 1 Eylül 2007 itibarı ile öğretmek için yeterlik belgesi getirilmiştir. Öğretmen eğitimi derslerine katılmanın koşulları vardır ve mülakat dâhil olmak üzere başvuru yapanların uygun olduklarını belirleyecek ön seçim sürecine girmeleri gerekir. 1989'dan beri, deneyimli uygulama öğretmenleri (staj uygulamalarında öğretmen adaylarına rehber olan öğretmenler) adayların seçim sürecine dâhil olmaktadır. Öğretmen eğitimi sağlayan kurumlar, alınacak

öğretmen adaylarının akademik ve entelektüel alanda öğretmen yeterlilik statüsünün standartlarına cevap vermeye yeterli kapasitede, uygun kaliteye sahip olmaları, etkili bir şekilde okuma, insanlarla doğru bir şekilde iletişim kurabilme ve standart İngilizceyi doğru bir şekilde kullanabilme yeterliliğine sahip olmaları beklenmektedir. Bir başka koşul ise hem fiziksel hem de zihinsel sağlıklı olmaktır. Enstitüler, adayların öğrenci veya gençlere öğretmen olarak iş yapmasına engel olabilecek suç geçmişine sahip olmamasını da kontrol etmektedir (www.eurydice.com).

Tüm gelecekteki öğretmenler, ortaöğretim genel sertifikalarından (GCSE) ya da denklik sınavlarından İngilizce dili, matematik, ilköğretim dersleri ve bilim derslerinden C seviyesinde standart yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. Eş zamanlı eğitim programlarına başvuru için üniversiteye giriş kriterlerini taşımak zorundadırlar. Sıralı eğitim programlarına başvuru için ise, devlet tarafından tanınmış bir üniversite diplomasına sahip olmak gereklidir (www.eurydice.com).

Galler için başvuru koşulları, Galler Ulusal Meclis yönetmelikleri tarafından belirlenmiştir. Kuzey İrlanda'da öğretmen eğitime giriş için başvuru koşulları eğitim fakülteleri tarafından sağlanmaktadır. Ön lisans öğretmen yetiştirme programına başvuruları İngiltere için üniversite ve kolejler kabul servisi aracılığıyla yapılmaktadır. Kuzey İrlanda'da başvurular direkt kişisel olarak enstitülere yapılmaktadır (www.eurydice.com).

2.6.4. Birleşik Krallık'ta Öğretmen Eğitimi Programı

2.6.4.1. İngiltere Öğretmen Eğitimi Programı

İngiltere'de öğretmen eğitimi sağlayan kurumlar, Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) tarafından yetkilendirilmektedir. Bu kurumlar, Devlet Bakanlığı tarafından belirlenen Öğretmen Yeterlilik Statüsü (QTS) kazandırmaya yönelik olarak öğretimin nasıl yapılacağını tasarlamaktadır. QTS için standartlar "Mesleki Standartlar" ve "Öğretmen Eğitimi için Yeterlilikler" adlı iki listede belirtilerek verilmiştir. Standartlarda, öğretmen adaylarının QTS kazanmak için neyi bilmesi gerektiği hakkında bilgi verilmektedir. İngiltere'de belli bir eğitim programı yoktur ancak mesleki değerler ve uygulamalar açıkça belirtilmiştir. Bunlar üç bağlantılı kategoriye ayrılmıştır.

- Mesleki özellikler, öğrenciler ve gençlerle ilişkili standartları içermektedir (mesleki görevlerin bilincinde olma, yasal çerçeve, çalışma ortamının uygulamaları ve politikaları, diğer çalışanlarla ilişki, birbiriyle çalışma ve mesleki gelişim).

- Mesleki bilgi ve bu bilgileri kavrama, eğitim, öğretim, değerlendirme ve gözlemle ilgili standartlardır (Eğitim programı, konu, literatür, sayısal işlemlerden anlama, teknolojik aletlerden anlama ve bunun yanında başarı ile kişisel farklılıkları göz önüne almalıdır).
- Mesleki beceriler, eğitimin planlanması, öğretim, değerlendirme, gözlem ve geri bildirim; eğitim ve öğretimi değerlendirme, eğitim ortamı, takım çalışması ve işbirliği yapmayı içermektedir (www.eurydice.com).

Eğitimin koşullarının sağlanmasında, düzenlenmesinde ve öğretmenlerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için öğretmen yetiştirme kurumlarına özerklik ve esneklik verilmiştir. Ama eğitimin nasıl organize edilmesi ve yürütülmesi gerektiği hakkında söz hakları yoktur. Görevleri dört bölüme ayrılmıştır (www.eurydice.com):

- Giriş gereksinimleri
- Eğitim gereksinimleri
- Okulda zaman eğitimi veya gereksinimlerin düzenlenmesi
- Yönetim ve kalite güvencesi

Öğretmen yetiştirme, yalnızca değil ama sıklıkla yüksek eğitim kurumları tarafından verilmektedir. Programlar; uygulamalı sınıf yönetimi, derslerin planlanması, öğretilecek hedeflerin belirlenmesi, farklı yeteneklere göre öğrencilerin yetiştirilmesi, öğretimde iletişim ve teknolojinin kullanması ve etkili şekilde davranışların yönetilmesi gibi dersleri içermektedir (www.eurydice.com).

Okullarda uygulamalı eğitim öğrencinin seçtiği öğretim programına (sıralı, eşzamanlı model) veya öğrencinin bulunduğu döneme bağlı olarak değişmektedir. Eşzamanlı eğitim programında, üç yıllık eğitim sürecinde 24 hafta ve dört yıllık eğitim sürecinde 32 hafta okullarda staj bulunmaktadır. Sıralı eğitim programında ise staj ilköğretim okullarında 18 hafta ve ortaöğretim okullarında 24 hafta olarak düzenlenmektedir. Öğretmen adayları, öğretmen yeterlilik statüsünü elde etmeleri için en az iki okulda eğitim vermelidir. Öğretmen adayları stajın başında deneyimli okul öğretmenlerini ders sırasında gözlemler ve onlardan bazı önemli noktaları öğrenirler. Gözlemden sonra öğretmen adaylarından büyük öğrenci gruplarından sorumlu olmaları istenir. En son okul deneyimlerinde öğretmen adaylarından, uzun bir dönem tüm bir sınıfın eğitim ve öğretimden sorumlu olmaları istenmektedir. Bu eğitimden öğretmen adaylarından, öğretimi planlamaları, eğitimi ve öğretimi değerlendirmeyi öğrenmeleri beklenmektedir. İstihdama dayalı modellerde, öğretmen adayları zamanının

çoğunu okullarda geçirmekte ve okul merkezli eğitim programlarından öğretimi deneyimli öğretmenlerin desteğiyle öğrenmektedirler. Ayrıca bu programda yüksek eğitim kurumları merkezli program gibi teori eğitimi verilmektedir (www.eurydice.com).

İngiltere’de öğretmen adaylarından bilgi ve iletişim teknolojilerini derslerde veya kendi mesleki ihtiyaçları kapsamında nasıl kullanacaklarını bilmeleri istenmektedir. Öğretmen adayları bu teknoloji sayesinde örneğin öğrencilerin gelişimini kayıt altına alma veya öğrenciler için kaynak hazırlama gibi işlerde kullanabilirler (www.eurydice.com).

Mayıs 2002 yılından itibaren İngiltere’de öğretmen adaylarından bilgi ve iletişim teknolojileri, yazma ve sayısal becerilerin ölçüldüğü testlerden geçmeleri istenmektedir. Tüm öğretmen adaylarından, öğretmenliğin başlangıç yılına başlaması ve QTS elde etmesi için bu sınavlardan başarılı olarak geçmeleri beklenmektedir. Bu testlerde, öğretmenlerin öğreteceği alan bilgisi yerine kendi mesleki ihtiyaçlarını karşılamak için temel becerileri sorulmaktadır (www.eurydice.com).

2.6.4.2. Galler Öğretmen Eğitimi Programı

Öğretmen eğitimi sağlayan kurumlar, Galler Ulusal Meclisi tarafından belirlenen yeterlilikler ve QTS elde etmeye göre eğitimlerini düzenlemektedirler. 1 Eylül 2009 tarihinden itibaren QTS ve öğretmen yetiştirme dersleri düzenlenerek bu standartları uygulamak zorunlu hale gelmiştir. Bu yenilikler Yeni Galler Ulusal Eğitim Programının özelliklerini yansıtmasına rağmen İngiltere ile Galler arasındaki denklik ve karşılıklı öğretmenler için iş imkânı gibi özellikler devam etmektedir. Galler’de bilgi ve iletişim teknolojileri, yazma ve sayısal becerilerin ölçüldüğü testlerden oluşan bir sınav yoktur. Galler’de öğretmen yetiştirme kurumları, Galler’ce ikinci dil olarak ilköğretim öğretmen eğitiminde gösterilmektedir. Bu derslerde başarılı olan öğretmen adayı ilköğretimde bu dili öğretmek için yeterlilik sertifikası kazanmaktadır (www.eurydice.com).

Galler’de eğitimden sorumlu Galler Dairesi (Welsh Office) bulunmaktadır. Bu kurumlar ulusal ve uluslararası hedeflerin belirlendiği kurumlardır. Galler’deki Program Değerlendirme Kurulu (Curriculum and Assessment Authority for Wales) ulusal ders programlarının değerlendirmesinden sorumlu kurumlardır (The International Encyclopedia of Ed. 1994).

Galler’de eşzamanlı eğitim modelleri lisans düzeyinde verilmektedir. Bu modelde 24 ya da 32 haftalık sınıflarda uygulamalı staj yapılmaktadır. Sıralı eğitim modelinde ise Mesleki Eğitim Sertifikası (PGCE) verilmektedir. Burada ilköğretim öğretmeni olmak isteyen

öğretmen adayları 18 hafta, ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen öğretmen adayları ise 24 hafta sınıf temelli deneyim uygulamalarına katılmaktadırlar. Tüm öğretmen adaylarının en az 2 yıl okul deneyimine sahip olmaları gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.6.4.3. Kuzey İrlanda Öğretmen Eğitimi Programı

2007 yılında, öğretmen eğitiminin yapısının gözden geçirilmesinin bir parçası olarak, on yıldan beri öğretmen eğitimi için yeterlilik temelli yaklaşım yapılandırılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte Kuzey İrlanda Genel Eğitim Konseyi (GTCNI), öğretmenler için yeni mesleki yeterlilikler yayınlamıştır. Bu yeterliliklerin 3 temel alanı şöyledir (www.eurydice.com):

- Mesleki değerler ve uygulamalar
- Mesleki bilgi ve anlama
- Mesleki beceri

Kuzey İrlanda'da eğitimden sorumlu merkez Kuzey İrlanda Eğitim Bölümüdür (Department of Education for Northern Ireland). Eğitim kaynaklarının planlanmasından, öğretmenlerin atamasından ve istihdamdan sorumludur (The International Encyclopedia of Ed. 1994).

Kuzey İrlanda'da eşzamanlı eğitim modelleri lisans eğitimi düzeyinde verilmektedir. Bu modelde 24 ya da 32 haftalık sınıflarda uygulamalı staj yapılmaktadır. Sıralı eğitim modelinde ise eğitimde mesleki eğitim sertifikası (PGCE) verilmektedir. Burada ilköğretim öğretmeni olmak isteyen öğretmen adayları 18 hafta, ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen öğretmen adayları ise 24 hafta sınıf temelli deneyim uygulamalarına katılırlar. Tüm öğretmen adaylarının en az 2 yıl okul deneyimine sahip olmaları beklenmektedir (www.eurydice.com).

2.6.5. Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

2.6.5.1. İngiltere ve Galler Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Öğretmen adayları, uygulama stajları yaptıkları okullardaki öğretmenler ve Yüksek eğitim kurumlarındaki öğretim elemanları tarafından değerlendirilerek denetlenirler. Öğretmen adayları, QTS standartlarına göre değerlendirilirler. Öğretmenler, öğretmen adaylarını branş alanında, sınıf yönetiminde ve öğretimin değerlendirilmesi boyutunda değerlendirmektedir. Değerlendirmeler için kullanılan yöntemler süreç değerlendirme veya sınavları içermektedir (www.eurydice.com).

Eşzamanlı modeldeki dersleri takip eden öğretmen adayları, QTS ve eğitim, sanat ya da bilim konularında lisans diploması elde etmektedirler. Sıralı eğitim modelinde ise mesleki eğitim sertifikası (PGCE) ve QTS almak için aşağıdaki süreçleri geçmek gerekmektedir (www.eurydice.com).

- Bir yıl tüm gün ya da iki yıl kısmi zamanlı mezuniyet sonrası öğretmen eğitimi
- Bir üniversite tarafından onaylanmış, okul merkezli öğretmen adayı yetiştirme (SCITT) kursları (www.eurydice.com).

PGCE ve lisans derecesi gibi akademik ödüller, QTS'den bağımsızdır. Bir başka deyişle öğretmen adayları, akademik gereksinimleri almış ama buna rağmen QTS almak için gerekli standartları yerine getirmemiş olabilir. Beceri testleri bu standartlardan bir tanesidir ve öğretmen adayları bu testi geçmeden QTS elde edemezler. Genel Eğitim Konseyleri, öğretmen yetiştiren kurumların tüm şartları başarıyla karşıladıklarını bildirdiği takdirde, öğretmen olmak için gerekli olan QTS belgesini öğretmen adaylarına verirler (www.eurydice.com).

Öğretmen yetiştiren kurumların tamamından, kariyer, başlangıç ya da geliştirme kapsamında Yeni Öğretmen Yeterlilikleri sertifikası sağlanması istenmektedir. Bu dokümanda yeni öğretmenliğin güçlü yönleri ve QTS ile bağlantılı ileri derecede mesleki gelişim öncelikleri hakkında bilgiler özetlenmektedir. Bu doküman sayesinde okullar ilk yılında olan öğretmenlerin daha doğru biçimde gözlemlenmesi ve değerlendirilmesini amaçlamaktadır (www.eurydice.com).

2.6.5.2. Kuzey İrlanda Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Kuzey İrlanda Genel Eğitim Konseyi, öğretmen yetiştirme kurumlarını yetkilendirir ve bu kurumlar öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarına “Öğretmek İçin Uygun Statüsü” verirler. Daha sonra Mili Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanır. Öğretmen adayları, yüksek eğitim kurumlarındaki öğretim elemanları tarafından değerlendirilir ve denetlenir. Okullardaki uygulama deneyimleri ise öğretmen tarafından üstlenilmiştir. Öğretim elemanları, öğretmen adaylarını konu alanlarındaki öğretme yeterlilikleri, kendi öğrencilerini değerlendirme becerileri ve sınıf yönetimi konularında değerlendirirler. Değerlendirme çeşitleri ise süreç değerlendirme ve sınavlardan oluşmaktadır. İki tür değerlendirme uygulanmaktadır. Bunlar özetleyici ve biçimlendirici değerlendirmedir. Öğretmen adaylarından sınıfta, etkili eğitim verme, eğitimin devamlılığını sağlama, disiplinin devam etmesini sağlama ve öğrencilerin

davranışlarını yönlendirme gibi beceriler istenmektedir. Öğretmen olabilmek için iki tür program bulunmaktadır (www.eurydice.com):

- 4 yıllık lisans eğitimi ile eşzamanlı model
- Bir yıl tam zamanlı veya 18 ay kısmi zamanlı eğitim ile eğitim modelinde mesleki eğitim sertifikası (PGCE).

2.6.6 Alternatif Öğretmen Olma Yolları

2.6.6.1. Okulöncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin İngiltere’de İstihdama Dayalı Modele Göre Eğitilmesi

Lisans sonrası öğretmen programı (GTP) ve Kayıtlı Öğretmen Programı (RTP), 1998 yılında İngiltere’de yürürlüğe konulmuştur. Bu program sayesinde okullar yeterliliğini almamış öğretmenleri, kişisel eğitim programları ile destekleyerek QTS almaları ve işe alınmaları konusunda desteklemektedir. Öğretmen adayları ilk önce okullarda iş bulmalıdırlar ve vasıfsız öğretmen olarak kendilerine ödeme yapılmaktadır (www.eurydice.com).

Bu programın sorumluluğu İngiltere’de Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) ve Galler’de Galler Ulusal Meclisi’ne verilmiştir. Ancak Galler’de bu yetkiler Galler Yüksek Eğitim Destekleme Kuruluna (HEFCW) ve Öğretmen Yetiştirme sağlayan Yüksek Eğitim Kurumlarına devredilmektedir. Okullar, eğitim planlarının tasarılarından ve denetlenmesinden sorumludur (www.eurydice.com).

2.7. İspanya’da Öğretmen Eğitimi

İspanya’da öğretmen eğitimi tamamen üniversitelerin sorumluluğunda olup branşlara göre eğitim süreleri farklılık göstermektedir (Sağlam, 1999: 190). İspanya’da günümüzdeki öğretmen eğitim sisteminin oluşmasında üç farklı faktör etkili olmuştur. Bunlardan birincisi Logse kanunları, ikincisi İspanya’nın merkezi yetkilerinin kısıtlanarak özerk yerel yönetimlere verildiği 1978 anayasası ve üçüncüsü ise Bologna sürecinin kapsamında eğitimin denkleştirilmesidir (Ruiz, Marcos, 1994: 320).

İspanya’da öğretmen eğitimi akademik yeterlilik gereksinimleri tüm ülkede standarttır. Bu standartlara rağmen öğretmenlerin çalıştıkları eğitim seviyesine göre farklılıkları vardır. Bunlar; okul öncesi, ilköğretim, zorunlu ortaöğretim, sanat ve dil eğitimi (Enseñanzas de régimen) ve üniversite eğitimidir. 2006 yılındaki eğitim kanununa göre, öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlilikler ve bununla birlikte öğretmenin hangi branşta öğretmen olacağı,

nasıl ve ne kadar eğitim almaları gerektiği belirlenmiştir (www.eurydice.com).

Genel anlamda, öğretmenlerin branşına göre almaları gereken yeterlilikler aşağıda belirtilmiştir (www.eurydice.com).

1. Okulöncesi ve ilköğretim öğretmenliği:

- Okul öncesi ilk döneminde (0-3 yaş) öğretmenliğin koşulu, okul öncesi öğretmenliği uzman kuruluna (the body of maestros) bağlı uzman sertifikası (üç yıl eğitim) ya da 4 yıllık ilköğretim öncesi lisans eğitimi almış olmak ve bunları belgelemek şartları vardır.

- Okul öncesi ikinci döneminde (3-6 yaş) öğretmenliğin koşulu olarak, okul öncesinde uzman kuruluna bağlı (the body of maestros) uzman sertifikası ya da okul öncesinde lisans sertifikası istenmektedir.

- İlköğretim öğretmenliği için, ilköğretim uzmanlığı sertifikası (üç yıllık eğitim) veya 4 yıllık lisans eğitimi almış olmak şartı vardır. Uzmanlar kurulu öğrenci eğitimcilerden (uzmanlardan) ve bu eğitim seviyesindeki tüm branş kademelerinden sorumludur. Bununla birlikte beden eğitimi, müzik ve yabancı dil eğitimi almak için bu alanlarda uzman sertifikası sahibi olmaları gerekir.

2. Zorunlu ortaöğretim öğretmenliği, meslek lisesi öğretmenliği ve sanat ve dil eğitimi öğretmenliği:

- *Zorunlu ortaöğretim öğretmenliği*, Zorunlu ortaöğretim ve Bachillerato, Ortaöğretim Öğretmenlerinin Kuruluna ait öğretmenler tarafından sağlanmaktadır. Bu öğretmenlerin uzun dönem üniversite eğitimi ve denk lisans diplomalarına sahip olmaları gerekir.

- *Meslek lisesi öğretmenliği*, hem zorunlu ortaöğretim ve Bachillerato Ortaöğretim Öğretmenlerinin Kuruluna hem de Teknik öğretmenliği meslek eğitimi kuruluna ait diploma, kısa dönemli üniversite eğitimi ile sağlanmaktadır. Bazı durumlarda, meslek liselerindeki öğretmenler normal liselerdeki genel dersleri de öğretmek zorunda olabilir.

- Sanat ve dil öğretmenliklerinin zorunlu liselerdeki öğretmenlerle benzer yeterliliklere sahip olmaları beklenmektedir.

2.7.1 İspanya Öğretmen Eğitiminin Tarihi

2.7.1.1.Okul Öncesi ve İlköğretim Öğretmenliği

İspanya'da 1971 yılında Franco rejimi sırasında öğretmen yetiştirme kurumları

oluşturulmuş ve bu kurumlar İspanya'da 1972 yılından itibaren geleceğin öğretmenlerini üniversite bünyesinde eğitmeye başlamıştır (Finkel, 1991: 243). Üniversite seviyesinde yapılan bu eğitimin amacı okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin kalitesini artırmayı sağlamaktır. LOGSE kanununa göre, bu okullarda öğretmen olmak için en azından kısa dönem üniversite eğitimi bir diğer deyişle üç yıllık üniversite bölümlerinden başarılı bir şekilde mezun olmak gerekmektedir. Öğretmenlerin uzman olabileceği alanlar Okulöncesi Eğitim, Fen, İnsani Bilimler, Filoloji ve Özel Eğitim olarak söylenebilir. Bununla birlikte, öğretmen adayları üniversitede Eğitim Bilimleri Enstitüsünün (ICES) yönetimi altında pedagoji eğitimi almaktadırlar (www.eurydice.com).

Öğretmen eğitimi konusunda yapılan ilk reform demokrasiye geçişten sonra yapılmıştır. 1983 yılında üniversite reform kanunlarının kabulü ile başlanan bu reformlarla, eğitimciler tarafından belirlenen ve acil olan tüm sorunların çözebileceği düşünülmüştür. Ancak başarısız olan birkaç projeden sonra reformlar 1991 yılında iptal edilmiştir (Finkel, 1991: 240).

1990 yılında Eğitim Sistemlerinde Organizasyon Kanunu (LOGSE) ile eğitim sistemlerini meydana gelen yeniliklere adapte etmek amacıyla, öğretmen yetiştirme sistemlerinin içeriği ve organizasyonunda yeniden tanımlamalara gidilmiştir. Bununla birlikte öğretmen yetiştirmede hala kısa süreli üniversite eğitimi verilmekte ve bu eğitim sonunda alınan sertifikaya Maestros (uzman) denilmektedir (www.eurydice.com). Ayrıca bu kanun ile İspanya'da eğitim konusunda geniş bir mutabakat ve eğitimde yerel yönetimlere söz hakkı verilmiştir (Serrano, 2010).

Daha sonra 2002 yılında Eğitim Kalitesi (LOCE) kanunu ile okul öncesi dönem seviyesinde öğretmen olabilmek için yeterlilikler değiştirilmiş ve okul öncesi eğitim, okul öncesi (0-3 yaş) ve ilköğretim öncesi (3-6 yaş) olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Mesleki diploma veya kısa süreli üniversite eğitimi alanlar sadece ilköğretim öncesi veya ilköğretim öğretmeni olabileceklerdir (www.eurydice.com).

En sonunda 2006 yılındaki Eğitim (LOE) Kanunu ile daha önceki kanunlar yürürlükten kaldırılmış ve öğretmen eğitimi Avrupa Yüksek Eğitim Alanında (EHEA) lisans ve lisans sonrasına uygun hale getirilmiştir. Şu anda bu sistem uygulanmaya devam edilmektedir (www.eurydice.com).

1.7.1.2.Ortaöğretim Öğretmenliği

Ortaöğretim öğretmenlik eğitimi geleneksel olarak üniversiteler tarafından

sağlanmaktadır. İlk başlarda ortaöğretim öğretmenleri üniversitede yüksek eğitim derslerini farklı fakültelerde ya da kolejlerde tek ya da farklı alanlarda almaktadırlar. Bir başka deyişle tarih boyunca İspanya’da genellikle ortaöğretim alanında öğretmen olabilmek için ikinci derece üniversite eğitimi almak gerekmektedir ve ortaöğretim alanındaki bu öğretmen adayları farklı fakültelerde kendi alanlarında (biyoloji, matematik, edebiyat...vb) eğitim almaktadırlar. 1970 yılında yapılan eğitim kanunu ile bu alanda öğretmen olmak isteyen adaylardan fazladan CAP sertifikası (Pedagoji Yeterlilik Sertifikası) istenmeye başlanmıştır (Ruiz ve Marcos; 1994: 320).

Ortaöğretim öğretmenlerinden istenilen yeterlilikler öğretmenin çalışmak istediği alana göre değişmektedir. Ortaöğretimde genel veya akademik derslerde öğretmen olmak için uzun süreli üniversite eğitimi almak şartı bulunmaktadır. Bununla birlikte mesleki eğitim enstitülerinde öğretilecek konuya göre farklı yeterlilikler istenilebilmektedir. Devlet sektöründe çalışan meslek liseleri öğretmenleri, mesleğe ait uygulamalı staj ve teorik dersler vermektedir ve bu öğretmenlerden kısa süreli üniversite eğitim diploması istenmemiştir (Ruiz ve Marcos; 1994: 320).

1978 yılında kabul edilen demokratik anayasa ile ilköğretim öğretmen eğitimine uygulanan reformların benzeri ortaöğretim öğretmenlerine de uygulanmaya başlanmıştır. Bu yeni anayasa ile ortaöğretim öğretmen eğitimi yapan üniversitelere özerkliği verilmiş ve merkezi yapıdan kısmen de olsa uzaklaşmıştır (Ruiz ve Marcos; 1994: 320).

1990 yılında Eğitim Sistemleri Organizasyonu Kanunu (LOGSE) ile ortaöğretim öğretmenlerinden Mesleki Uzmanlaşma Eğitim Sertifikası istenmeye başlanılmış ve bu yeni sertifika, eskiden verilen Pedagoji uygunluk sertifikasının yerine verilmeye başlanılmıştır. Bu sertifikayı almak için en az bir akademik yıl süren bir eğitim döneminden geçmek ve bu kanunla birlikte uygulamalı staj eğitimi alınmalıdır. Bu eğitime katılabilmek için ikinci dereceden üniversite eğitimi bitirilmesi beklenmektedir (Ruiz ve Marcos; 1994: 320).

Daha sonra 2002 yılında Eğitim Kalitesi (LOCE) kanunu ile 1970 yılında yürürlüğe giren LGE kanununa göre tasarlanmış ortaöğretim yeterlilikleri tekrar belirlenmiş ve bu kanun ile yine Mesleki Uzmanlaşma Sertifikası yerine Pedagoji Uzmanlaşma Sertifikası (TED) verilmeye başlanılmıştır (www.eurydice.com).

En sonunda 2006 yılındaki Eğitim (LOE) Kanunu ile daha önceki kanunlar yürürlükten kaldırılmış ve öğretmen eğitimi Avrupa Yüksek Eğitim Alanında (EHEA) lisans ve lisans sonrasına uygun hale getirilmiştir. Şu anda bu sistem uygulanmaya devam

edilmektedir (www.eurydice.com).

2.7.2 İspanya’da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

Öğretmenlik mesleğini daha ilgi çekici bir meslek haline getirmek ve İspanya’da öğretmen yetiştirmeyi geliştirmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanılmıştır. İspanya’da şu anda öğretmen eğitimine Bologna sürecinin etkisiyle yapılan düzenlemeler tartışılmaktadır. 2010 ve 2011 akademik yılında Avrupa Yüksek Eğitim Alanında ilişkili yeni lisans sonrası ve lisans yeterlilikleri belirlenip geliştirilmiştir. Ayrıca Yüksek eğitim kurumlarındaki derslerin içerikleri yine Avrupa’daki diğer yüksek eğitim kurumları ile bağlantılı olacak şekilde düzenlenmiştir (www.eurydice.com).

2008 yılında Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, 2015 yılı için hükümet ile özerk eğitim kurumları ile birlikte üniversitelerde reformlar yapmaya karar vermiştir. Bu reformlara göre artık üniversiteler sosyal ihtiyaç, taleplerin giderilmesi ve uluslararası değişime göre uyarlanmaktadır. Ayrıca bu reformlar ile Avrupa eğitim çerçevesi bağlamında yeni bilgi toplumu oluşturmak, mesleki gelişimi desteklemek ile üniversitelerdeki eğitim kalitesini geliştirmek ve öğrencilerin sosyal uyumunu oluşturmak amaçlanmıştır (www.eurydice.com).

2.7.3 İspanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

2.7.3.1. İlköğretim-öncesi ve ilköğretim Eğitimi

İlköğretim-öncesi ve ilköğretim öğretmenleri, eğitim programları üniversite öğretmen yetiştirme kolejleri, escuelas universitarias (eskiden kısa dönemli eğitim verilen üniversiteler şimdi lisans ve lisansüstü eğitim sağlayan okullardır) ve öğretmen yetiştirme enstitüleri tarafından sağlanmakta ve bu kurumlardan mezun olan öğretmen adaylarına uzman (maestro) lisansı adında bir diploma verilmektedir. 30 ağustos 1991 tarihinde yürürlüğe giren bir kanun ile farklı bölümler için yeni uzmanlık lisansları kurulmuştur ve bu kanun ile uzman lisansı elde etmek için gerekli eğitim programları ana taslağı belirlenmiştir. Bu kanuna göre uzman lisansı üniversite eğitiminin ilk kısmını oluşturmakta (3 yıl süren eğitim) ve 7 farklı alanda verilmektedir. Bu bölümleri şu şekilde sıralayabiliriz; okul-öncesi, ilköğretim, müzik eğitimi, beden eğitimi, yabancı diller eğitimi ve özel eğitim ile ilişkili 2 farklı branş. Bu branşlardan bir tanesi doğuştan gelen kusurları incelerken diğeri sadece konuşmaya odaklanmıştır (Ruiz ve Marcos; 1994).

İspanya’da öğretmen eğitiminde, eşzamanlı eğitim modeli uygulanmaktadır. Bundan dolayı eğitimin başlangıcından itibaren teorik ve uygulamalı eğitim birbiriyle ilişkili bir şekilde verilmekte ve dersler toplam 3 yıl sürmektedir. Ayrıca öğretmen adayları 180’den 270’e kadar krediden sorumludur. Bunlardan 3’te 2’si sınıf öğretmenliğine geçiş döneminde verilmektedir. Bununla birlikte, Avrupa Yüksek Eğitim Alanına (EHEA) adaptasyon kapsamında bazı üniversiteler 4 yıllık eğitim ile öğretmen adaylarını 240 krediden sorumlu tutmaktadır. Bu üniversitelerde yeni eğitim programı ile ilköğretim öncesi ve ilköğretim için lisans sağlanmaktadır. Eğitim için üç farklı eğitim modülü (módulos) ile farklı eğitim sorumlulukları verilmektedir (www.eurydice.com).

2.7.3.2. Ortaöğretim Öğretmeni Eğitimi

Ortaöğretim alanında öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarına özel eğitim programı bulunmamaktadır. Kendi alanında lisans veya lisansüstü eğitim almış öğrenciler belli bir eğitim aldıktan sonra elde ettikleri sertifika ile kendi branşlarında öğretmen olarak atanabilirler (EKG, 1994).

Ortaöğretimde öğretmen olabilmek için uzun süreli üniversite eğitimi (4-5 yıl) veya buna eşdeğer lisans eğitimi veya eşdeğer yeterlilik derecesine sahip olmak gerekmektedir. Eğitim modeli olarak sıralı eğitim modeli kullanılmakta ve ilk önce öğretmen olmak isteyen belirli bir alanda ilgili genel eğitim aldıktan sonra ilişkili eğitim programına başvurumaktadırlar. Bu programa kabul edilen öğretmen adaylarına didaktik ve pedagojik eğitim programı uygulanmaktadır. Şuanda uzun dönemli üniversitede 300 ile 400 kredilik bir eğitim verilmektedir (www.eurydice.com).

Meslek liselerinde teknik öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarından kısa dönemli üniversite eğitimi sertifikası veya eşdeğer lisans diploması veya yeterlilik sertifikasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yeterlilikler fakülteler (escuelas técnicas superiores, escuelas politécnicas superiores, escuelas universitarias ve escuelas universitarias politécnicas) tarafından sağlanmaktadır. Meslek liselerine teknik öğretmenlerin eğitiminde sıralı model kullanılmakta ve bu eğitimde 180 ve 270 kredi arası verilmektedir (www.eurydice.com).

Avrupa uyum yasaları çerçevesinde bazı üniversiteler 2008/2009 akademik yılında yeni lisans derecesi uygulamaya başlamıştır. Bu yeni lisans derecesinde 240 Avrupa kredisi (ECTS) iş yükü bulunmaktadır ve ders programının temel eğitiminde en az 60 Avrupa kredisi verilmektedir. En azından, bu kredilerin 36’sı öğretmen adayının branşıyla ilgili olan alan bilgileri ile ilişkilidir. Ek olarak, Lisans programını bitirme projesi yeterliliği değerlendirme

amacıyla yapılmakta ve 6 kredi olarak uygulanmaktadır (www.eurydice.com).

Yukarıda bahsedilen yeterliliklerin yanında, 2006 yılında hükümet tarafından alınan bir kararla gelecekteki ortaöğretim öğretmenlerinin, pedagojik ve didaktik öğretmen eğitimine ait dersleri başarılı bir şekilde tamamlamaları beklenmektedir. Bu eğitime karşılık gelen toplam ders yükü bir yıl kadar olmalıdır. Son yönetmeliklerin ışığında, pedagojik ve didaktik öğretmen eğitimi üniversitelerin sorumluluğuna verilmiştir (www.eurydice.com).

2.7.4 İspanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

2.7.4.1. İlköğretim-öncesi ve İlköğretim Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Escuelas üniversiteleri veya öğretmen yetiştirme enstitülerine başvuru şartları ile diğer kısa dönemli (ilk dönem) eğitim veren üniversitelere giriş koşulları aynıdır. Kasım 2008 yılında yeni üniversiteye giriş yönetmeliği getirilmiştir ve özel eğitim gereksinimleri ve seçim tercihlerine göre yeni üniversiteye giriş sınavları (PAU) yürürlüğe girmiştir. Bu giriş sınavları ilk defa Haziran 2010 yılında yapılmıştır (www.eurydice.com).

2.7.4.2. Ortaöğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Kısa üniversite (birinci kısım) eğitimi ile uzun üniversite eğitimi (ikinci kısım) başvuru koşullarında herhangi bir farklılık yoktur ancak uzun üniversite eğitimi ya da ilişkili bir lisans üniversite eğitim programına ortaöğretimde ve meslek liselerinde öğretmen olabilmek için başvurulmaktadır. Aynı ilköğretim ve ilköğretim-öncesi öğretmenliklerde olduğu gibi üniversiteye giriş sınavına (PAU) girilmesi ve bu sınavdan belirli bir puan alınması gerekmektedir. Özel pedagoji ile didaktik öğretmen eğitimi başvuruları ile ilgili olarak, öğretmen adayının üniversitede alacağı dersler uzmanlaşacağı alana göre değişmektedir (www.eurydice.com).

2.7.5 İspanya’da Öğretmen Eğitimi Programı

2.7.5.1. İlköğretim-öncesi ve İlköğretim Derecelerinde Öğretmen Eğitimi Programı

Kısa dönemli üniversite eğitiminde yedi farklı bölüm bulunmaktadır. Bunlar; ilköğretim-öncesi, ilköğretim, yabancı dil (İngilizce, Fransızca...), beden eğitimi, müzik eğitimi, özel eğitim (duyma ve konuşma)’dir. Okulda uzman olacağı alana göre, ilk önce ilköğretim-öncesinde veya ilköğretim bölümünde gereken eğitim verilmektedir. Eğer daha

farklı alanlarda çalışmak isterlerse, öğretmen adaylarına bazı özel gruplara nasıl eğitim verecekleri (özel eğitim, konuşma veya duyma terapileri) veya branşlaşacakları alanlara göre (müzik, yabancı dil veya beden eğitimi) eğitim verilmektedir (www.eurydice.com).

Öğretmen eğitimi ilköğretim-öncesi, ilköğretim ve psikopedagoji konularıyla ilişkili birçok ders verilmektedir. Bu derslerin içeriğini üniversiteler etkilemektedir. Ulusal anlamda bu derslerde şunların öğretilmesi hedeflenmektedir (www.eurydice.com).

- Özel Eğitim Psikopedagojik konu temelleri
- Genel eğitim teorileri
- Eğitim kurumlarının organizasyonu
- Okul yaşlarında eğitim gelişimi ve psikolojisi
- Eğitim sosyolojisi
- Çağdaş eğitim teorileri
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasının öğretilmesi
- En az 320 saat uygulama veya alıştırma dönemleri.

Her bir bölüme ait derslerde ulusal alanda tanımlanmış zorunlu dersler vardır. Bunlara zorunlu temel dersler denilmektedir. Bunun yanında üniversite kendi özerklik yapısından dolayı seçmeli dersleri belirler. Eğitim, uygulamalı dersler dâhil haftada 20 ya da 30 saat sürmektedir. Hiçbir koşul altında teorik dersler 15 saatten fazla değildir (www.eurydice.com).

2.7.5.2. Ortaöğretim Öğretmen Eğitimi Programı

Ortaöğretimde öğretmen eğitimine başvurmak isteyen adaylardan üniversite diplomasına sahip olmaları beklenmektedir. Adaylar bunun yanında öğretmen eğitimiyle ilgili dersler almalıdırlar. Avrupa Yüksek Eğitim Alanı (EHEA) uyum yasalarına göre ortaöğretim, meslek liseleri ve dil eğitimi zorunlu olması gereken yeterlilikler ve pedagojik, didaktik öğretmen yetiştirme programı organize edilmiştir. Bundan dolayı 2009-2010 akademik yılında Pedagoji davranış ve pedagoji yeterlilik kursları daha fazla uygulanmamaktadır. Bu uzman eğitiminde üç farklı alanda eğitim verilmektedir. Bunlar, genel eğitim, alan eğitimi ve uygulama eğitimidir. Uzmanlaşmanın sonunda proje yapma zorunluluğu vardır (www.eurydice.com).

Pedagoji ve didaktik eğitim ile ilgili dersler toplam 60 Avrupa kredisi değerindedir.

Öğretim programında en azından, aşağıdaki dersler vermelidir (www.eurydice.com):

- Kişisel eğitim ve gelişim; eğitim süreci ve içeriği; toplum, aile ve eğitim konulu dersler (12 kredi).
- Alan bilgisi, konu alanı ile ilişkili eğitim-öğretim, öğretimde yenilikler ve eğitim bilimlerine giriş (24 kredi).
- Master sonu projesi dâhil uygulama (16 kredi).

2.7.6 İspanya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Üniversite öğrencilerinin değerlendirilmesi ilgili fakülte ve personelin sorumluluğundadır. Başarılı bir şekilde okulu bitiren öğrenciler ilgili alanın uzmanlık sertifikasını veya denk lisans diplomasını alırlar. Üniversite öğrencilerinin değerlendirilmesi, ilgili fakülte ve personelin sorumluluğundadır. Verilen diplomalar öğretmen adayının teknik liselerde ya da normal liselerde çalışmak istemesine göre değişmektedir. Birinci dönemi (üniversite eğitimi veya ilişkili lisans eğitimi) bitirenlere, teknik liselerde çalışma hakkı verilmektedir. Bunun yanında birinci dönem ve sonra ikinci dönemi bitiren öğrenciye, ortaöğretimde öğretmen olabilme hakkı verilmektedir. Tüm bunların yanında öğretmen adaylarının ilişkili pedagojik ve didaktik eğitimi almaları gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.8. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Eğitimi

Belçika’da üç farklı öğretmen eğitimi programı bulunmaktadır. Her üç eğitim programı farklı kurumlar tarafından sağlanmaktadır. Bu öğretmen programlarını şu şekilde sıralayabiliriz (Simons, Kelchtermans; 2008: 290):

- Üniversite merkezli eğitim programı bunlardan ilkidir. Üniversite öğrencileri kendi bölümlerinin (matematik ya da fizik) son yıllarında başvururlar. Bu eğitim programında öğretmen adayları kendi bölümleri dışında ek eğitim alırlar ve bu eğitim sonunda üst ortaöğretim ya da yüksek eğitim kurumlarında öğretmen olma hakkı verilir.
- İkinci tür eğitim programı, Yüksek Eğitim Kolejlere (Hogescholen) tarafından verilmektedir. Bu alanda eğitim üç yıl sürmektedir ve bu üç yıl boyunca alan eğitimi, pedagoji/eğitim bilimleri ve uygulama staj eğitimi verilmektedir. Bu eğitimin sonunda okul öncesi, ilköğretim ve alt ortaöğretim alanlarında öğretmen olarak atanırlar.

- En son öğretmen yetiştirme programı ise Yetişkin Eğitim Merkezi tarafından sağlanmaktadır. Bu merkezlerde eğitim kısmi zamanlı olup program esnekler. Bu eğitim programlarında, genellikle mesleki ve teknik liselerdeki öğretmen adaylarına uygulama alanında eğitim vermek amaçlanmaktadır. Bununla birlikte başka bir alanda diplomaya sahip olanların (genellikle başka bir meslekte çalıştıktan sonra) eğitim alarak öğretmenlik mesleğine geçiş yapılabilir. Bu alandaki eğitim ile ilköğretim veya ortaöğretim alanlarında öğretmen olarak atanabilirler.

2.8.1. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Eğitiminin Tarihi

1929 yılında çok sade bir program, üniversiteye öğretmen yetiştirme için kabul edilmiştir. Bu yeni programda, sadece çalışılan alanı tamamlayacak şekilde öğretmen adaylarına eğitim verilmesi hedeflenmektedir. Öğretmen adayları aynı dönemlerde anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretimin ilk kısmı için aynı öğretmen yetiştirme kurumlarında eğitim alırken, üst ortaöğretim öğretmenliği adayları farklı bir branş olarak farklı kurumlarda eğitim almaktadırlar. 1970'lerde tüm bu kurumlara yüksek eğitim kurumları statüsü verilmeye başlanmış 1995 yılındaki birleşme kanunları ile birlikte, tüm kurumlar üniversite kolejleri tarafından tek bir çatı altında toplanmıştır (www.eurydice.com).

1996 yılında öğretmenlik eğitimi ve çalışan öğretmenlerin eğitimi ile ilgili bir kanun hazırlanmıştır. Bu kanun ile yapılmak istenen temel amaç öğretmen eğitiminde yenilikler getirmek ve öğretmen yetiştirme kurumlarının öğretmenlerin ilk yıllarında hizmet içi eğitimden sorumlu olmalarını sağlamaktır. Bununla birlikte bu kanun ile öğretmenlik mesleğinin ortalama bir başarı ile devam etmesini sağlamak için sahip olmaları gereken beceri ve bilgilerinin çerçevesi belirlenmiştir (Simons & Kelchtermans: 2008; Ministry of the Flemish Community, 1999).

Ancak bu dönemlerde yapılan tüm reformlar genellikle eğitimin finansal kaynaklarının etkili kullanımı ya da kalite kontrolü alanında yapılmaktadır (Devos & Vanderheyden; 2008). Bu gibi reformlarla okullara idari anlamda özerklik kazandırmış olmak ile birlikte eğitimin istenilen şekilde yapılması güvence altına alınmaya çalışılmıştır. Bu güvenceyi sağlamak için okullar devlete bağlı müfettişler tarafından değerlendirilip kontrol edilmektedir (Kelchtermans, 2007: 284).

1996 yılından sonra öğretmen eğitiminin güncellenmesi, hizmet içi eğitimi artırmak ve öğretmen eğitimi yapan kurumlar arasında işbirliğini artırmak için öğretmen yetiştirme alanında tekrardan reforma ihtiyaç duyulmuştur. Tüm bu etkilerle birlikte Bologna süreci

2003 ve 2004 eğitim-öğretim yıllarında yüksek eğitim alanında düzenlemelere gidilmesine neden olmuştur. Bu düzenlemeler genellikle lisans ve yüksek lisans programlarının düzenlenmesi ve kredilerinin esnek bir yapıya kavuşmasını sağlamak şeklindedir (Ministry of the Flemish Community, 1999). Ancak Belçika’da öğretmen eğitimi karmaşık bir yapıda (üç farklı enstitü) olduğu için bu alanda yapılacak yeniliklerin (Bologna sürecine dâhil edilmesi) belli bir süreç içerisinde yapılması uygun görülmüş ve 2006 yılına kadar herhangi bir düzenleme yapılmamıştır (Flemish Parliament, 2006).

2006 yılında yeni kararnamenin yürürlüğe girmesiyle 1 Eylül 2007 tarihinde öğretmen yetiştirme sistemi köklü bir reforma uğramıştır. Bu kanun ile iki temel değişiklik yapılmıştır. Bunlardan birincisi yüksek lisans ve lisans ile ilişkili yapısal yenilikler ikincisi ise öğretmen eğitimini geliştirmek için niteliklerde yapılan yeniliklerdir (Flemish Parliament, 2006). Bununla birlikte mevcut program (öğretmen eğitimi, akademik öğretmen eğitimi, akademik seviyede öğretmen eğitimi ve yetişkin eğitim merkezi tarafından sunulan ileri pedagoji eğitim programı), aşamalı olarak terk edilmiş ve yerine iki tür program (ilişkili ve özgün programlar) getirilmiştir (www.eurydice.com).

2.8.2. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

Yeni öğretmen yetiştirme programını değerlendirme

- İleri lisans eğitimi ve özgün öğretmen yetiştirme programlarının 2012 yılına kadar dışarıdan değerlendirilmesinin tamamlanması ve 2013 yılından itibaren her 8 yılda bir bu değerlendirmenin tekrarlanması kararlaştırılmıştır.

- Stajyer öğretmen sisteminin durumunun, hizmet içi eğitimin bir parçası olarak, 2008/2009 öğretim yılının sonunda değerlendirmelerinin tamamlanması ve ilk raporun 2010 yılında verilmesi, her beş yılda bir değerlendirmenin tekrarlanması kararı alınmıştır.

- Öğretmen eğitimi ile ilgili kararnamelerin tamamen değerlendirilmesi 2012 yılında tamamlanacaktır. Bu değerlendirme ile programın girdi, ilerleme ve çıktısı üzerinde odaklanılmaktadır. Özel öğretmen eğitim programlarının dış kalite değerlendirmesinde, çeşitli projelerden, uzmanlık ağlarının etkisi ve bölgesel platformlarda oluşan yapılardan yardım alınmaktadır.

Bunun yanında Flaman dilinin kullanılması ve uygulanması başlangıç testlerle incelenmelidir. Öğretmen adaylarının öğretim dili olarak Flamanca’nın düzeyini belirlemek

için bu testler gereklidir (www.eurydice.com).

2.8.3. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

1 Eylül 2007 tarihinde, ilişkili ve özgün öğretmen yetiştirme modelleri yürürlüğe konulmuştur. Öğretmen eğitimi veren üç farklı programın bulunması çok büyük bir sorun teşkil etmektedir. Lisans düzeyinde eğitim veren yüksek eğitim kolejleri bunlardan biridir. Bu eğitimi alan öğretmen adayları bakıcılık (okul öncesi), ilköğretim ve alt ortaöğretim alanlarda öğretmen olmaktadır. Bu program ile öğretmen adaylarına alan eğitimi, eğitim bilimleri ve genişletilmiş uygulama dersleri verilmektedir. Alt ortaöğretim alanlarında öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarının üç alan yerine iki alanda uzmanlaşması beklenmektedir. Bu şekilde uygulamalara daha fazla zaman ayırmaları ve sosyal sorunları nasıl çözebilecekleri hakkında daha fazla deneyime sahip olmaları amaçlanmaktadır (Simons, Kelchtermans; 2008).

İkincisi eğitim programının özel eğitim programı olmasıdır. Bu eğitim programı yüksek eğitim kolejleri, üniversiteler ya da yetişkin eğitim merkezleri tarafından sağlanmaktadır. Bu program kendi içerisinde üçe ayrılmaktadır; lisans eğitiminden sonra, lisans eğitimi sırasında veya belli bir işte çalıştıktan sonra öğretmen olmaya karar verenler için verilen eğitim. Bu programın üç kısmında değişikliğe gidilmiştir. Birincisi yüksek eğitim öğrencileri ilişkili eğitim programının derslerinden yararlanarak özel eğitim programında eğitime alınmışlardır. İkincisi, özel eğitim programında eğitim veren yetişkin eğitim merkezlerinin öğretmen eğitimi veren diğer kurumlarla (üniversite yüksek eğitim kolejleri) aynı statüde olmaları sağlanmıştır. Son olarak da üniversitede eğitim alan öğrencilere bu programı yüksek lisans eğitiminin bir parçası olarak alma hakkı verilmiştir (Simons, Kelchtermans; 2008).

2.8.3.1. İlişkili Öğretmen Yetiştirme Modeli

- Bu program ile alan bilgisi ve pedagoji bilgisinin tam üç yıllık eğitim boyunca birbiriyle bütünleştirilmesi hedeflenmektedir.

- Lisans derecesinde mesleki çalışmalar, üniversite kolejleri tarafından verilmektedir. Bu eğitimin sonunda öğretmen adaylarına anaokulu, ilköğretim veya ortaöğretimde öğretmen olabilme hakkı verilmektedir. Üniversite kolejleri, ilgili lisans öğrencilerinin derslerini karşılamakta ve mezunlar öğretmenlik diplomasına sahip olmaktadır.

- Program 180 krediden oluşmaktadır (1 kredi 25 ya da 30 saat iş yükünü temsil eder ve bir yılda toplam 60 kredi bulunmaktadır).

- Uygulamalı içerikler daha önceki 34 kredi yerine 40 krediye çıkartılmış ve uygulama içerikleri okullar, eğitim merkezleri ve kurumlar ile birlikte hizmet öncesi eğitim olarak üniversite kolejleri tarafından organize edilmeye başlanmıştır.

- Hizmet öncesi stajda ya da öğretmenliğin ilk yılında, okuldan, eğitim kurumlarından ve merkezlerden bir danışman ile üniversiteden bir personel öğretmen adaylarına danışmanlık yapmaktadır.

- Ortaöğretim eğitiminde 3 branş yerine 2 branş verilmeye başlanmıştır. Bu sayede öğretmen adayları kendi konularında derinleşecek ve eğitim programında oluşacak boşluklar öğrencilerin ilgi duydukları konularda eğitim almalarına fırsat verecektir.

2.8.3.2.Özgün Eğitim Öğretmen Yetiştirme Programı

Öğretmen yetiştirme programı aşağıda belirtilmiştir (www.eurydice.com):

- Program belirli bir bölüm okurken veya okuduktan sonra ya da çalışırken öğretmen olmak isteyen kişiler için uygulanmaktadır.

- Bu eğitim, üniversite kolejleri, üniversiteler ve CVO (Yetişkin Eğitim Merkezi) tarafından verilmektedir.

- Flaman hükümetine tabi olmak ile birlikte, üniversite kolejleri özgün öğretmen eğitimini mesleki lisans programı mezunlarına ve daha önce bir alanda belirli bir konu üzerinde çalışmış olan yüksek lisans programı mezunlarına sunmaktadır.

- Yetişkin eğitim merkezi, özel öğretmen yetiştirme programını herkese sunmaktadır. Zaman içerisinde bu eğitim programı, 60 kredilik derslerle, tam teşekküllü bir öğretmen yetiştirme programı olmuştur. Yetişkin eğitim merkezi, eğitim programında, öğretmenlerin temel yeterliliklerine yönelik eğitim vermeyi kararlaştırmıştır.

- Heverlee'deki Evangelist İlahiyat Fakültesi veya Brüksel'deki Protestan İlahiyat Fakültesinde özgün öğretmen eğitimine yönelik program bulunmaktadır.

- Lisans mezunları ya da yüksek lisans öğrencileri, eğitim sırasında ya da eğitimden sonra bu eğitime tabi tutulabilirler hatta lise mezunları bu eğitime başvurabilirler.

- Bu program 60 kredilik olup 30 kredisi uygulama içeriklerine ayrılmıştır.

2.8.4. Özgün Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Üniversite kolejleri tarafından yapılan mesleki lisans derecesi veren özgün eğitim programı aşağıdaki özelliklere sahip öğrencileri kabul eder (www.eurydice.com);

- Mesleki lisans programı mezunu öğrenciler
- 120 kredilik dersi aşan mesleki lisans mezunları
- Dans sanatlarından mezun ve beş yıl profesyonel olarak bu işi yapmış olan kişiler dans öğretmeni olabilmek için bu programa başvurabilir.
- Belirli bölümlerden (ticari ve yönetim bilimleri, medya ve görsel sanatlar veya müzik ve sahne sanatları) yüksek lisans diplomalarına sahip öğrencilere,
- Mesleki lisans sahipleri çalışma alanlarında yüksek lisans programından birine devam eden kişilere bu eğitimi alma hakkı verilir.
- Akademik lisansa sahip ve yüksek lisans programına kayıtlı olması koşuluyla bu eğitimi almaya hakkı vardır.

Yukarıdaki bahsedilen alanlarda akademik lisansa sahip olan aynı anda hem yüksek lisans yapabilmekte hem de özgün öğretmen yetiştirme programına katılabilmektedir. Heverlee'deki Evangelist İlahiyat Fakültesi veya Brüksel'deki Protestan İlahiyat Fakültesinde ilahiyat ve teoloji konularında özgün öğretmen eğitimine yönelik program bulunmaktadır. Bu programa katılmak için üniversitelerdeki aynı şartlara sahip olmak gerekmektedir. Yetişkin eğitim merkezi tarafından sağlanan özgün öğretmen yetiştirme programına başvurmak için yarı zamanlı zorunlu eğitimi tamamlamış olmak gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.8.5. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Programları

Tam donanımlı bir öğretmen işlevi elde edebilmek için her bir mezun ilişkili temel yeterliklere sahip olmalıdır. Bu yeterliliğin istenilen seviyede olması halinde öğretmenin mesleki açıdan bir eksiği olmayacaktır. Mesleki profil 5 ekim 2007 yılında hükümet tarafından yeniden düzenlenip belirlenmiştir. Belirlenen bu özellikler tüm öğretmen branşlarına yönelik olup öğretmenleri yetiştiren kurumlar tarafından dikkate alınmaktadır (www.eurydice.com);

- Öğrenmeye ve gelişim süreçlerine rehberlik etme
- Eğitimci
- Alan bilgisinde uzman

- Düzenleyici
- Yenilikçi ve araştırmacı
- Ailelerle işbirliği içinde olan
- Okul ekibinin parçası
- Yabancılar ile iyi ilişkide olan
- Eğitimci topluluğun üyesi
- Kültürün bir üyesi

2.8.6. Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Özgün öğretmen yetiştirme programına girebilmek için mesleki lisans diplomasına sahip olmak veya yüksek lisans (ticari ve yönetim bilimleri, medya ve görsel sanatlar veya müzik ve sahne sanatları alanında) yapıyor olmak şartı vardır. Üniversite kolejleri tarafından organize edilir, lisans veya yüksek lisans bitmeden öğrenciye öğretmenlik diploması verilmez. Heverlee'deki Evangelist İlahiyat Fakültesi veya Brüksel'deki Protestan İlahiyat Fakültesinde özgün öğretmen eğitiminde öğretmenlik diploması almak için yüksek lisansı bitirmeleri beklenmektedir (www.eurydice.com).

2.9. Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi

Anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenleri, hem sıradan hem de özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencileri eğitecek şekilde yetiştirilmektedirler. Öğretmenlerin özel eğitimde uzmanlaşacakları bir branş bulunmamaktadır. Bununla birlikte, 12 Aralık 2000 tarihinde uygulamaya konulan ilköğretim-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimin ilk seviyelerinde özel eğitim öğretilmesi gereken temel alanlardan biri olarak seçilmiştir. İlköğretim öğretmenleri, Almanca veya Flamanca ileri dil yeterlilik sertifikası elde ederek ilköğretimde yabancı dil öğretmeni olabilirler (www.eurydice.com).

2.9.1 Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitiminin Tarihi

2.9.1.2. Temel Eğitim Öğretmenleri Eğitiminin Tarihi

İlk başlarda isteyen herkes okul öğretmeni olabilirken Belçika devleti kurulduğunda okul ile ilgili reformlar yapılmaya başlanmıştır. Buna göre okul açma ve öğretmen olabilmek için gerekli olan yeterlikler belirlenmiştir ve kısıtlamalar getirilmiştir. 1842 yılındaki kanunun maddelerine göre, bir belediye okul sistemi oluşturma kararı alınmıştır. Öğretmen olmak isteyen birey devlet okullarından veya yetkili özel okuldan verilen bir diplomaya ihtiyaç

duymaktadır (www.eurydice.com).

1911 yılında öğretmenlerin sadece %13'ü diplomaya sahipti. I. Dünya Savaşı'ndan sonra öğretmen eğitimindeki yetersizlikten dolayı öğretmen eğitiminde bazı reformlar yapılmıştır. 1945 yılında yeni bir düzenlemeyle öğretmen olabilmek için sınavlarda başarı istenmiştir. 1957 yılına kadar öğretmenlik için üst ortaöğretimde geleneksel beşeri programlardan mezun olmak gerekmektedir. 1957 yılına kadar bölümlere ait dersler bulunmamakta ancak bu tarihten sonra Latince dersi yerine psikoloji, eğitim bilimleri ve öğretmenlik mesleği ile ilgili çeşitli dersler müfredata konmaya başlanmıştır (www.eurydice.com).

Zaman içerisinde öğretmen eğitimi süresi birkaç değişime uğramıştır ve 1962 yılından sonra 3 yıllık ortaöğretimden sonra 4 yıllık üst ortaöğretim, 1974 yılından sonra ise 6 yıllık ortaöğretim eğitiminden sonra 2 yıllık üst ortaöğretim eğitimi verilmektedir. 1974 yılından itibaren yüksek eğitim kurumlarında eğitim vermeye başlanmıştır. Bu eğitim ön-lisans eğitimidir. 1984-1985 akademik yılında ön-lisans eğitimi 2 yıldan 3 yıla çıkartılmıştır. 1996-1997 akademik yılında yüksek eğitim kurumlarına bağlı olan "hautes écoles" kurulmuştur. Bu enstitüler, eğitimin düzenlendiği kuruluşlar olmuşlardır. 2000 yılında "Öğretmen Eğitimi Okullarının Görevi" adlı kararname ışığında tekrar gözden geçirilmeye başlanılmış ve geçen birkaç yıl içerisinde "hautes écoles" ile üniversiteler arasında karşılıklı işbirliği mekanizması oluşturulmuştur. Bunların arasında bazı derslerin üniversite öğretim elemanları tarafından verilmesi, bilgi paylaşımı, uygulamalı staj sağlanması, öğrencilerin eğitim kategorisindeki bilimsel araştırmalara katılması gibi bazı yenilikler örnek verilebilir (www.eurydice.com).

31 Mart 2004 yılında Bologna kararnamesinde, Belçika Fransız Toplumunun Avrupa Yüksek Eğitime uyum sağlaması teşvik edilmiş ve üniversitenin öğretmen yetiştirme sistemine sağladığı katkı yeniden düzenlenerek yeni branşların kurulacağı açıklanmıştır (www.eurydice.com).

2.9.1.3. Alt Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitiminin Tarihi

Alt ortaöğretim öğretmenliğinin eğitilmesi, 1935 yılından itibaren ön-lisans seviyesinde yapılmaktaydı. Neredeyse 40 yıldır alt ortaokul sınıflarının dersleri ilköğretim öğretmenleri tarafından verilmekteydi. Öğretmen adaylarının eğitimi üç yıllık ortaöğretim eğitiminden (ortaokul) sonra dört yıl genel eğitim odaklı ve eğitim psikolojisi destekli olarak verilmekteydi. 1957 yılına kadar bu dört yıllık eğitim lise diploması ve öğretim sertifikası ile sonuçlanmıştır (www.eurydice.com).

1967 yılında öğretmen eğitimi iki bölümden oluşmaktaydı, bunlardan birincisi ortaöğretimin üst kısımlarında verilen eğitim (beşeri bilimler) ve ikinci kısmı ise iki yıl süren ortaöğretim sonrası eğitimdi. Bu eğitime başlamak için kabul sınavından başarı ile geçilmesi beklenmekteydi ve mesleki eğitim verilmekteydi (www.eurydice.com).

1984 yılında öğretmen eğitimi iki yıldan üç yıla çıkarılmıştır. Yapılan bu reform ile genel eğitime nasıl başlanacağı ve öğretmenlerin öğreteceği alan derslerinin destekleneceği açıklanmıştır. Ardışık modele göre, staj eğitimi, öğretmenin bulunduğu branşın eğitiminin sonrasında verilmektedir. Daha sonra öğretim yöntemleri verilmektedir. Staj eğitimi ile öğretmen adaylarının eğitimin diğer birimleriyle tanışmaları sağlanmaktadır (www.eurydice.com).

2000 yılında öğretmen eğitimi, okulların görevi adlı kararname ışığında tekrar gözden geçirilmiştir. Uygulamalı ve/veya teknik öğretmenlerin eğitilmesi, kısa türden bir eğitim ile ön-lisans düzeyinde verilmektedir. CAP (teknik veya uygulama öğretmeni olabilmek için gerekli sertifika) almak için ön-lisans programı bitirmek beklenmektedir (www.eurydice.com).

2.9.1.4. Üst Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitiminin Tarihi

20. yüzyılın başından beri ortaöğretimin son üç yılında öğretmen olabilmek için gerekli olan eğitim üniversiteler tarafından verilmektedir. 2001 yılında, tüm ortaöğretim öğretmenliklerinin eğitimi reforma uğramıştır. Bologna kararname sonucunda, ortaöğretim öğretmenliği için yüksek lisans programı uygulanmaya başlanmıştır. 2009 yılında söz konusu alanda ilk eğitim vermeye başlanmıştır (www.eurydice.com).

2.9.2. Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Model

2.9.2.1. Temel Eğitim öğretmenlerini Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

İlköğretim ve ilköğretim-öncesi öğretmen adaylarına eğitim Hautes Écoles (üniversite eğitimi olmamakla birlikte ön-lisans gibi bir eğitim veren kurumdur.) tarafından verilmektedir. İdari açıdan Hautes Écoles'ın eğitim birimi, tam zamanlı kısa türlü ön-lisans eğitiminin bir parçasıdır (www.eurydice.com).

Eş zamanlı eğitim modelinde eğitim alan öğretmen adayları, üç yıl boyunca staj deneyimi dersi alırlar. İlk yıllarında öğretmen adaylarının sınıfta sadece gözlem yapmalarına

izin verilmektedir. Ancak 2. ve 3. yıllarında öğrenciler sınıfın tamamından bir başka deyişle öğretmenlik mesleğinin tüm gerekenlerinin yapılmasından sorumlu tutulmaktadırlar. Öğrenciler, tercihleri kendilerine bırakılmakla birlikte aynı okulda en az iki kişilik grup halinde staj yapmaktadır (www.eurydice.com).

Öğretmen adaylarının stajları sırasında öğretim görevlileri ya da Hautes Écoles’da çalışan öğretmenler ve staj danışmanları rehberlik yapmaktadır. Stajdan ve öğretmen adaylarının eğitiminden sorumlu olan öğretim elemanı, staj döneminde en az bir defa her bir öğrenciye danışmanlık uygulamaktadır (www.eurydice.com).

Uygulama stajlarında öğrencilerin mesleki yeterliliklerini ve reflekslerini artırmak için çeşitli etkinlikler tasarlanmaktadır. Bunun sayesinde mesleklerine ait farklı boyutları deneyebilir, gözlemleyebilir ve analiz edebilirler. Öğrenciler, öğretmen eğitiminden sorumlu öğretim elemanı, alan bilgisi konusunda uzman öğretim görevlisi ve uygulama stajlarından sorumlu öğretim üyeleri tarafından denetlenmektedir (www.eurydice.com).

2.9.2.2. Alt Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Alt Ortaöğretim öğretmen adaylarına eğitim Hautes Écoles (üniversite eğitimi olmamakla birlikte ön-lisans gibi bir eğitim veren kurumdur) tarafından verilmektedir. İdari açıdan, Hautes Écoles’ın eğitim birimi, tam zamanlı kısa türlü ön-lisans eğitiminin bir parçasıdır. Alt ortaöğretim öğretmen eğitimi temel eğitimin benzeridir. Latince, İspanyolca, Yunanca ve İtalyanca gibi yabancı dillerin eğitimi üniversitede olmaktadır. Güzel sanatlar dalında öğretmen olmak isteyen öğretmen adayı ön-lisansda güzel sanatlar eğitimi almak zorundadır (www.eurydice.com).

2.9.2.3. Üst Ortaöğretim Öğretmenlerini Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Üst-ortaöğretim, sıralı eğitim programı uygulayan üniversiteler ve bazı durumlarda uzun türden ön-lisans programında ders veren Hautes Écoles tarafından verilmektedir. Bu bölüme ait tüm öğrenciler toplam 300 saatlik ders almaktadır. Bu 300 saatin %70’i genel derslere ait olmakla birlikte, geri kalan saatler tamamen özerk kurumların karar verecekleri etkinlikler için tahsis edilmiştir (www.eurydice.com).

Öğretmen adaylarından okul stajlarında, öğrencilerin gözlenmesi, bir öğretmen gibi

derslerden ve sınıftan sorumlu olması ve ders dışı okul etkinliklerine katılması beklenmektedir. Uygulama stajları aynı kurumlardan en az iki kişiden oluşan gruplardan oluşmaktadır. Staj danışmanları, öğretmen eğiten kurumlar tarafından onaylanırlar ve ödemeleri yapılır. Staj danışmanlarının staj öğrencilerine, pedagojik destek olmalı ve okuldaki öğretmenler ile birlikte danışmanlık ve değerlendirmede bulunmalıdırlar (www.eurydice.com).

2.9.3. Belçika Fransız Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

2.9.3.1. Temel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

İlköğretim-öncesi ve ilköğretim bölümlerine başvurabilmek için öğrencinin ilk önce üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olması beklenmektedir. Bunun dışında devlet tarafından onaylanmış hiçbir diploması olmayan öğrencilerin gerekli yeterliliklere sahip olduklarını göstermeleri için iki sınav vardır. Bunlardan biri mühendislik birimlerine giriş için özel bir sınav diğeri ise Belçika Fransız toplumu tarafından yapılan üniversitelere başvuru sınavıdır. Herhangi bir öğretim konusunda diplomaya sahip öğretmen adayı başka bir bölümden öğretmenlik alanında eğitim almaya başlarsa bazı derslerden muaf olup eğitim süresini kısaltabilir (örneğin ilköğretim-öncesi bölüm bitirmiş bir öğretmen ilköğretim bölümünden diploma almak isterse 1 yıl kadar okuması yeterli olabilir) (www.eurydice.com).

Ön-lisans eğitimi açık bir sistemdir ve bir başka deyişle öğretmen eğitimi bölümleri arasında geçişlere izin veren bir sistemdir. Birçok öğrenci ilk yıl bir bölümde öğretmenlik yaptıktan sonra kendi kişisel deneyimi ve kişiliğini göz önünde tutarak başka bir bölüme geçiş yapabilir (www.eurydice.com).

2.9.3.2. Alt Ortaöğretim Öğretmen Yetiştirme Kurumuna Başvuru Şartları

Alt ortaöğretim bölümlerinde öğretmen yetiştirme programına başvurabilmek için öğrencinin ilk önce üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olması beklenmektedir. Uygulama ve teknik meslek derslerinin öğretmenlerinin eğitimi tam zamanlı eğitim ile sağlanmamaktadır. Bu alanda öğretmen olabilmek için CAP diplomasını veren sosyal ilerleme ön-lisans programından mezun olmaları gerekmektedir. Burada verilen eğitim uzunluğu, öğretmen adaylarının profiline, başka bir deyişle özellikle mezun oldukları okul, akademik dereceleri ve öğrencilerin sahip oldukları yeterliklere bağlıdır. Alt ortaöğretim alanında beden eğitimi öğretmeni olabilmek için öğretmen adaylarından mesleki aktiviteler ve öğretimi yapacak uygunlukta olmaları beklenmektedir (www.eurydice.com).

2.9.3.3. Üst Ortaöğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Üst ortaöğretim eğitiminde öğretmen eğitimine başvurabilmek için üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olmak gerekmektedir. Bunun dışında devlet tarafından onaylanmış hiçbir diploması olmayan öğrencilerin gerekli yeterliklere sahip olduklarını göstermeleri için iki sınav vardır. Bunlardan biri mühendislik bilimlerine giriş için özel bir sınav, diğeri ise Belçika Fransız toplumu tarafından yapılan üniversitelere başvuru sınavıdır (www.eurydice.com).

Hautes Écoles mezunlarının başarılı olmaları halinde 2. döngü üniversitedeki bir programa geçiş ve bu bölümden mezun olma hakkı bulunmaktadır. 2. döngü temel üniversite eğitiminden mezun olan öğrencilerin ortaöğretim alanında öğretmen olabilmek için gerekli programa geçiş hakkı bulunmaktadır (www.eurydice.com).

2.9.4 Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi Programı

2.9.4.1. Temel Eğitim Öğretmenlerinin Eğitimi Programı

12 Aralık 2000 tarihinde ilköğretim ve ilköğretim-öncesi öğretmenlik eğitimiyle ilgili 12 yeterlik belirlenmiştir. Bunlar şöyle sıralanmıştır (www.eurydice.com):

1. Sınıf dışında ve içinde doğru karar verebilmek için beşeri bilimler çok iyi öğretilmelidir.
2. Veliler okullar ve öğretmen eğitimi veren kurumlar arasında etkili iletişimin devamlılığı sağlanmalıdır.
3. Öğretmenler okul içindeki görevler ve yürürlükte olan mesleki işlevler hakkında bilgilendirilmelidir.
4. Öğretmen adaylarına disiplin ve disiplinler arası bilgiler özümsetilmeliler.
5. Öğretmenlik mesleğinde rehberlik etmesi için alan eğitiminde uzmanlaşmalıdırlar.
6. Öğretmen adaylarının ilgilerini uyandırmak için genel kültür derslerine önem verilmelidir.
7. Mesleki ihtiyaçların giderilmesi için iletişim becerileri geliştirilmelidir.
8. Çalışacakları okulda takım çalışması yapacak beceriler geliştirilmelidir.
9. Öğretim araçları geliştirme, test etme ve değerlendirme becerileri olmalıdır.

10. Geçmişte ve günümüz bilgileri ile eleştirel ve bağımsız iletişim geliştirebilmelidirler.

11. Öğrenme durumunu planlama, değerlendirme ve kontrol edebilmelidirler.

12. Kendi başına öz değerlendirme becerisine sahip olmalıdırlar.

Öğretim etkinlikleri tüm öğretim alanlarında (ilköğretim öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve teknik) uygulanmaktadır ve bu etkinliklerde küçük grup çalışmaları kullanılmaktadır.

Tüm öğrenciler şu eğitimi almak zorundadırlar;

- Alan bilgisi eğitimi (Fransızca yeterlilik, bilgi ve iletişim teknolojileri, didaktik eğitimi)
- Uygulama eğitimi (meslek eğitimi çalışmaları, stajlar)
- Öğretmenlik kimliğini geliştirmek için disiplinler arası eğitime (öğretmenlik kimliği, kişisel eğitim yöntemleri, okullarda küreselleşmenin etkileri, kültürel çeşitlilik, mesleki idare ve mesleki ahlak, kariyer projesi geliştirmek) önem verilmelidir.
- Öğretmen adaylarından ayrıca son çalışma yazısı (bitirme tezi) yazmaları istenmektedir.
- Öğretmen adaylarının almaları gereken derslerin ders saatleri ise şöyledir:
- Sosyal-kültürel bilgi edinimi (en az 120 saat)
- Sosyal beceri ve iletişim bilgileri (en az 120 saat)
- Disiplinler arası bilgi (en az 1020 saat)
- Pedagoji bilgisi edinimi (en az 180 saat)
- Bilimsel yaklaşım ve araştırma tutumu edinimi (en az 45 saat)
- Beceriler (en az 780 saat)

İlköğretim-öncesi ve ilköğretim seviyelerinde seçmeli dersler bulunmaktadır. Bunlar; özel eğitim (15 saat), din veya ahlak dersleri eğitimi (60 saat) veya ikinci dilde eğitimidir (60 saat ilköğretim bölümü için).

2.9.4.2. Düşük Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitim Programı

Gelecekte öğretmen adaylarının aşağıdaki alanlarda branşlaşmaları beklenmektedir.

Genel eğitimi kapsayan branşlar (www.eurydice.com);

- Güzel sanatlar
- Beden eğitimi
- Fransızca veya yabancılara Fransızca öğretimi öğretmenliği
- Alman Dili
- Matematik
- Bilim dersleri; biyoloji, fizik ve kimya
- Ekonomi ve uygulamalı ekonomi
- Beşeri bilimler; Tarih, Coğrafya, Sosyal bilimler.

Mesleki teknik branş dersleri

- Güzel sanatlar
- Orman/yapı öğretmenliği
- Aile ve sosyal ekonomi öğretmenliği
- Elektromekanik öğretmenliği
- Tekstil öğretmenliği

Alman dili ve beden eğitimi ilköğretim kademelerindeki öğretmen adayları tarafından seçilmektedir.

2.9.4.3. Üst Ortaöğretim Öğretmenliği Eğitim Programı

Öğrenciler dört veya beş yıllık seçilen derslerden eğitim almaktadırlar. Bu kademedeki öğretmenlerin seçebilecekleri disiplinler şunlardır (www.eurydice.com):

- Felsefe
- Tarih
- Klasik dil bilimi
- Alman dil bilimi
- Latin dil bilimi
- Kimya, zooloji, botanik, fizik, matematik, geometri

- Beden eğitimi
- Psikoloji ve eğitim bilimleri
- Ekonomi

Öğrencilerin tamamı zorunlu pedagoji derslerinden sorumludur. Bu dersleri eğitimin ilk yılında, son iki yılında veya öğretmenlik mesleğine hazırlandığı tamamlama yılında almak zorundadır. Üst ortaöğretim için belirlenen yeterlikler ilköğretim bölümündekiyle aynıdır. Üst ortaöğretimin kredi sayısı 30 ECTS'dir. Genel aktiviteler 4 temaya dayanarak yapılmaktadır. Bu temalar aşağıda belirtilmiştir (www.eurydice.com):

- Sosyal kültürel bilgiyi özümsemek (eğitim sosyolojisi, okul kurumlarının ve çalışanlarının analizi, kültürel çeşitlilikle ilgili teorik yaklaşımlar, mesleğin ahlaki durumları) (en az 30 saat).
- Pedagojik bilgiyi özümseme (Alan bilgisinin öğretimi, disiplinler arası yaklaşım, bilgi ve iletişim teknolojilerinde pedagojinin ve bilginin kullanımı) (en az 60 saat).
- Sosyal becerinin ve iletişim bilgisinin özümsemesi (ergen yaklaşımı ve okul yaşantısı, sınıfta grup yönetimi, okul içerisinde kişiler arası iletişim).
- Beceri (teori ve uygulamayı birbirleriyle ilişkilendirme, gerçek durumlarla karşılaştıkları zaman çözüme becerisi ve analiz etme becerisi).

2.9.5 Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlikleri

2.9.5.1. Temel eğitim Öğretmenliklerinin Değerlendirilmesi ve Yeterlikleri

Temel eğitimdeki öğretmen adaylarına özetleyici değerlendirme ve yılsonu sınavları yapılmaktadır. Öğretmen adaylarının çalışmaları bir dosyada toplanmakta ve not verilirken bu dosya incelenmektedir. Bu dosyada öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları ve staj çalışmaları bulunmaktadır. Son zamanlarda, öğrencilerin süreç içerisinde dönüt alabilecekleri biçimlendirici değerlendirmeye geçiş amaçlanmaktadır (www.eurydice.com).

2.9.5.2. Alt Ortaöğretim Öğretmenliklerinin Değerlendirilmesi ve Yeterlilikleri

Bu alandaki öğretmen adayları temel eğitimdeki öğretmen adayları ile aynı şekilde değerlendirilmektedirler. Teknik eğitim öğretmenleri ön-lisans programlarında eğitilmekte ve öğretmen yeterlik sertifikası (CAP) ile alt ve üst ortaöğretimde öğretmen olabilmeleri için bir sınava hazırlanmaktadır (www.eurydice.com).

2.9.5.3. Üst Ortaöğretim Öğretmenliklerinin Değerlendirilmesi ve Yeterlikleri

Öğrenciler istedikleri bir alanda seçim yapabilir ve bu alanda uzmanlaşabilirler ya da 2. Dereceden üniversiteden (4 ya da 5 yıllık eğitimden sonra) mezun olan öğrenciler üst ortaöğretimde öğretmen olabilmek ve AESS diplomasını (agrégés de l'enseignement secondaire supérieur) elde etmek için ardışık öğretmen yetiştirme programından mezun olmaları gerekmektedir. Bu lisans eğitiminde belli bir zaman sınırlandırması olmadan eğitim verilir. Stajyer öğrenciler en az üç kez öğretmen eğitimi veren kurumlarda çalışan öğretmenler tarafından kontrol edilmektedir (www.eurydice.com).

2.10. Avusturya'da Öğretmen Eğitimi

2.10.1 Avusturya'da Öğretmen Eğitiminin Tarihi

2.10.1.1.Genel Zorunlu Öğretmenlerin Eğitiminin Tarihi

Zorunlu Eğitim veren okullardaki öğretmenlerin eğitimi ve öğretmen adaylarına eğitim veren kurumlar (pedagoji akademileri) 1962 yılındaki okul kanunu ile kurulmuş ve belirlenmiştir. İlköğretim öğretmen adaylarının eğitimi, 1985 yılında, iki yıldan üç yıla çıkarılmıştır. Tüm derslerin Pedagoji akademilerinde verilmesi ve eğitimin üç yıla çıkarılması ile Avrupa Birliği yüksek eğitim sistemi ile benzer hale getirilmiştir. 1 Ekim 2007 tarihinde, Pädagogische Hochschulen adlı yeni eğitim kurumları kurulmuştur. Bu kurumlar şu anda ilköğretim, okul öncesi, özel eğitim ve politeknik (meslek okulu, meslek hazırlık) öğretmen adaylarının eğitilmelerinden sorumludur (www.eurydice.com).

2.10.1.2.Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitiminin Tarihi

Akademik ortaöğretim öğretmenlerinin üniversitedeki eğitimi pedagoji, didaktik ve uygulama stajları derslerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bunlardan bir kısmı zorunlu derslerdir. 1936 yılından 1980'lerin ilk yıllarına kadar, ortaöğretimde öğretmen olabilmek için sınav şartı bulunmaktaydı. Üniversitede ortaöğretim öğretmeni olarak mezun olmak isteyen öğretmen adayının iki farklı alan bilgisinden dersler alması, dönem ödevinden (bitirme tezi gibi) başarılı olması ve öğretmenlik mesleğinin yeterlilik sınavından başarılı olması beklenmektedir (www.eurydice.com).

İlk başta üniversitede eğitim alan öğretmenler, ağırlıklı olarak alan bilgisi üzerinde eğitilmektedirler. Üniversite eğitiminde pedagoji, öğretim metotları dersleri ve staj dersleri bulunmaktadır. Öğretmen adayları mezun olduktan sonra 1 yıllık uygulamalı eğitimi tamamlamak zorundadır. İki alan bilgisi öğretilen üniversitelerdeki öğretmen eğitimi,

pedagoji ve öğretim metotları dersleri ile ilişkili bir biçimde değiştirilmeye başlanmıştır. Okul merkezli uygulama dersleri öğretmen yetiştirme programlarında uygulanmaya başlanmıştır. Uygulama eğitimi 1988 yılına kadar devam etmiş, bu tarihten sonra yerine daha farklı bir organizasyona ihtiyaç duyulan okul stajı gelmiştir. Yapılan bu değişiklikler dışında, günümüze kadar öğretmen eğitiminin içeriği ile ilgili herhangi bir reform uygulanmamıştır (www.eurydice.com).

2.10.1.3. Meslek Liselerindeki Öğretmenlerin Eğitimi Tarihi

1964 yılında, meslek liselerinde öğretmen yetiştirmek için okullar kurulmuştur. 1970'den itibaren bu alanda öğretmen olmak isteyenlerin bu eğitimi almaları zorunlu hale getirilmiştir. 1976 yılında, meslek derslerinin sayısının artması ve verilen eğitimin süresinin artırılması gibi beklentilerden dolayı yeni, meslek okullarına öğretmen yetiştirme (Berufspädagogische Akademien) kurumları kurulmuştur. Meslek öğretmeni yetiştirme okulları ve meslek öğretmeni kurumlarındaki dersler kapatılmıştır. Viyana'da bulunan yeni meslek okullarına öğretmen yetiştirme kurumları teknik ve mesleki liselere ait her tür alana ait dersler uygulamalı olarak verilmektedir (www.eurydice.com).

1 Ekim 2007 yılından itibaren, öğretmen eğitim kolejleri (Pädagogische Hochschulen) kurulmuştur. Bu kurumlar, orta meslek okulları ve meslek liseleri, ticaret liseleri için beslenme, bilgi ve iletişim, moda ve tasarım alanlarında öğretmen yetiştirmektedir (www.eurydice.com).

2.10.2 Avusturya'da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

Öğretmen yetiştirmede yeni eğitim programı, öğretmen eğitim kolejleri (Pädagogische Hochschulen) kurulması ile sonuçlanmıştır. Şimdi bu okulların çalışan öğretmenlere hizmet içi eğitim vermeleri planlanmaktadır. İlk eğitim 2008 yılında Avusturya'daki tüm sosyal bilimcilerin katkısıyla göçmen ve okul temalı üç günlük eğitim ile verilmiştir (www.eurydice.com).

2.10.3 Avusturya'da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

1 Ekim 2007 tarihinde öğretmen eğitimi kolejleri (Pädagogische Hochschulen) kurulmuştur. Bu kurumlar öğretmen yetiştirme akademileri (Pädagogische Akademien) ile meslek okullarına öğretmen yetiştiren kurumların (Berufspädagogische Akademien) ve Din

öğretmenleri yetiştiren kurumların birleşmesiyle oluşmuştur. Devlet öğretmen eğitimi kolejlerinin (Pädagogische Hochschulen) yanında özel üniversite kolejlerinde öğretmen eğitimi verilmektedir. Bunun yanında özel kurumlar tarafından sağlanan eğitimin, kanunlara uygun olduklarına dair onaylanmaktadır. Bu kurumlarda çeşitli bölümler bulunmaktadır. Tüm devlet ve özel öğretmen eğitimi kolejlerinin eğitim verdikleri bölümler şunlardır (www.eurydice.com):

- Zorunlu eğitimdeki öğretmenlerin eğitimi (ortaöğretimin alt kademesi hariç) bir başka deyişle okul-öncesi ve ilkökul seviyelerinde eğitim veren öğretmenlerin eğitiminden sorumludur.
- Ortaokulda, özel eğitim verilen okullarda ve politeknik okullarında (Bu okullar 8. sınıftan sonra öğrencilerin çalışmak istedikleri mesleğe rehberlik vermekte ve mesleğe ilişkin bazı temel bilgiler verilmektedir) öğretmenlerin eğitiminden sorumludur.

Bununla birlikte bazı öğretmen eğitimi kolejleri, tüm alanlarda eğitim vermemektedirler. Yukarı Avusturya, Graz, Tirol ve Viyana'da bulunan öğretmen eğitimi kolejleri, aşağıda belirtilen alanlarda mesleki eğitim vermektedir.

- Ticaret meslek liselerindeki öğretmenlerin eğitimi
- Teknik meslek okulu ve meslek liselerindeki öğretmenlerin eğitimi
- Bilgi ve iletişim alanlarında uzmanlaşan öğretmenlerin eğitimi
- Endüstri ve Ticaret alanlarda uzmanlaşmış öğretmenlerin eğitimi
- Tarım meslek okulu ve meslek liseleri için çevre ve tarım alanlarında uzmanlaşmış öğretmenlerin eğitimi,

Zorunlu eğitimde din eğitimi veren öğretmenlerin eğitim kurumları şunlardır

- Katolik
- Protestan
- Ortadoks
- Eski Katoliklik

Özel kurumların sağladığı eğitim alanları şunlardır.

- Zorunlu okullarda Katolik dini eğitimi veren öğretmenlerin eğitilmesi
- Zorunlu okullarda İslam dini eğitimi veren öğretmenlerin eğitilmesi
- Zorunlu okullarda Yahudi dini eğitimi veren öğretmenlerin eğitilmesi

2.10.3.1 Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitilmeleri

Akademik ortaöğretim öğretmenlerinin ve genel eğitim konularında orta seviyede meslek okulları ve yüksek seviyede meslek liselerindeki öğretmenlerin eğitimi üniversitede verilmektedir. Eğitimde verilen derslerin toplam saatinin %84'ü alan bilgisi, %10'u yöntem bilgisi ve kalan ders saatlerinin %6'sı ise eğitim derslerinden oluşmaktadır (www.eurydice.com).

2.10.4 Avusturya'da Öğretmenlik Eğitimi Veren Kurumlara Başvuru Koşulları

2.10.4.1. Genel Zorunlu Eğitim Seviyesindeki Öğretmen Adaylarının Eğitimi İçin Başvuru Koşulları

Bu seviyedeki eğitim için öğrencinin lise bitirme ve üniversite giriş sınavlarından başarılı olma şartı vardır. Bölüme başvurmak için bölüm ile ilgili becerilere sahip olması gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.10.4.2. Teknik ve Meslek Liselerindeki Öğretmen Adaylarının Eğitimi İçin Başvuru Koşulları

Bu seviyedeki eğitim için öğrencinin lise bitirme ve üniversite giriş sınavlarından başarılı olma şartı vardır. Bunun yanında ticaret liselerinde öğretmen ve meslek liseleri alanında teorik veya uygulamalı alanlarda uzman olmak için birkaç yıl kendi alanında çalışmış olmak gerekmektedir (www.eurydice.com).

2.10.4.3. Zorunlu Eğitim Seviyelerinde Din Öğretmeni Eğitimi Alabilmek İçin Başvuru Koşulları

Bu seviyedeki eğitim için öğrencinin lise bitirme ve üniversite giriş sınavlarından başarılı olması gerekir (www.eurydice.com).

2.10.4.4. Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimine Başvuru Koşulları

Üniversite eğitimine başvuru için ön koşul, öğretmen adayının akademik ortaöğretimi tamamladıktan sonra lise bitirme sınavından ya da 12 yıllık okuldaki eğitimden sonra ortaöğretim teknik ve meslek lisesi diploması alması, sonra lise bitirme ve diploma

sınavından ya da üniversite giriş sınavından başarılı olması gerekmektedir. Bazı durumlarda, adaylardan fazladan başka sınavlardan başarılı olmaları beklenmektedir (www.eurydice.com).

2.10.5 Avusturya'da Öğretmen Eğitimi Programı

2.10.5.1.Öğretmen Kolejlerinin Eğitim Programları

Devlet öğretmen kolejleri eğitim programlarının temelleri üniversite eğitim yönetmelikleri tarafından eğitim komisyonu tarafından tanımlanmıştır. Bu komisyon öğretmen kolejlerindeki eğitim programını (180 ECTS kredi puanı) ve sınavları düzenleyen kuralları hazırlar. Eğitim programı kısımlara ayrılarak düzenlenmiştir. Bazı eğitim programları hizmet içi eğitim için düzenlenmiş ve her alandaki çalışan öğretmenler için fazladan 30 ECTS kredisi sunmaktadır (www.eurydice.com).

2.10.5.2.Zorunlu Eğitimde Görevli Öğretmenlerin Eğitim Programları

Bu alanda eğitim 6 dönem bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. Eğitim 180 ECTS kredisi kadar iş yükü getirmektedir. 3 yıllık bu eğitim ile ilköğretim, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitimi konusunda ve politeknik okullarda öğretmen olabilmek için onay belgesi verilmektedir.

Eğitim programında şu alanlarda eğitim sağlanmaktadır; Beşeri bilimler (39 kredi), alan bilgisi ve öğretim yöntemleri (84 kredi), uygulama ve stajlar (36 kredi), ücretsiz çalışmalar (12 kredi), bitirme tezi (9 kredi) (www.eurydice.com).

2.10.5.3. Teknik ve Meslek Liselerindeki Öğretmenlerin Eğitim Programları

Bu alanda eğitim 6 dönem bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. Eğitim 180 ECTS kredisi kadar iş yükü getirmektedir. 6 dönemlik eğitim programı sonucunda eğitim gören öğretmen adayları meslek liselerinde, ayrıca ticaret, endüstri, moda ve tasarım, beslenme, bilgi ve iletişim alanlarında teknik meslek liselerinde ya da meslek liselerinde çalışabilirler (www.eurydice.com).

Eğitim programında şu alanlarda eğitim sağlanmaktadır; Beşeri bilimler (39 kredi), belirli bir alanda uzmanlaşma (54 kredi) ve öğretim yöntemleri (26 kredi), uygulama ve stajlar (33 kredi), çalışma deneyimi (3 kredi), ücretsiz çalışmalar (16 kredi), bitirme tezi (9 kredi) (www.eurydice.com).

2.10.5.4. Zorunlu Eğitim Alanında Din (Katoliklik, Protestanlık, Ortodoksluk, Eski Katoliklik, İslam, Yahudilik Alanlarında) Öğretmenliğinin Eğitim Programı

Bu alanda eğitim 6 dönem bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. 6 dönemlik eğitim programının sonunda öğretmen adaylarına zorunlu eğitim kısmında din eğitimi alanında eğitimci olarak ders vermesine onay verilmektedir (www.eurydice.com).

2.10.5.5. Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitim Programı

Ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen adayların eğitimini üniversiteler üstlenmiştir. Üniversitelerde, gelecekte öğretmen olmak isteyenlere akademik ya da güzel sanatlar alanında eğitim verilmektedir. Alan bilgisi, öğretim yöntemleri ve pedagoji alanlarında teorik bilginin öğretilmesinin yanında okul merkezli uygulamalar yapılmaktadır. Bu öğretmenlik eğitimi 9 dönem sürmektedir.

Ortaöğretim alanında öğretmen olabilmek için bu alanda eğitim alan öğrenciler, pedagoji ve okul-merkezli uygulamalar ile öğretim yöntemi ve alan bilgisi alanında eğitim almaktadır. Öğretmen adaylarından aşağıda belirtilen alanlarda eğitim almaları beklenmektedir (www.eurydice.com);

- Beşeri Bilimler: Boşnakça/Hırvatça/Sırpça, Çekçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Yunanca, Tarih/sosyal çalışmalar/Vatandaşlık Eğitimi, Macarca, İtalyanca, Latince, psikoloji/felsefe, Rusça, Slovakça, İspanyolca.
- Doğa Bilimleri: Biyoloji/Çevre Bilimleri, Kalıcı Ürün Yönetimi, Kimya, Bilgisayar, Tanımlayıcı Geometri, Ev Bakımı ve Beslenme, Coğrafya/Ekonomi Teorileri, Matematik, Beden Eğitimi, Fizik.
- Teoloji Konuları: Katolik Teolojisi, Protestan Teolojisi
- Güzel Sanatlar Konuları: Müzik, Müzik Aletleri

Bu alanda öğretmen adayının çalışmak istediği alan ve okulun bulunduğu bölgeye özgü müfredat geliştirilmektedir. Zorunlu sınıfın yanında, öğrencilerin branşlaşacakları belirli alanlara göre öğrencilerin seçmeli dersleri vardır (www.eurydice.com).

Bunun yanında ders saatlerinin %20-%25'i öğretim yöntemleri ve eğitim derslerini oluştururken, %75-%80'i alan bilgisi derslerinden oluşmaktadır. Ayrıca 12 haftalık okul merkezli uygulama yapılmaktadır. Öğrenciler belli ders saatlerini okul dışı etkinlikler, disiplinler arası ve kendi kendilerine çalışmalarla geçirmektedir (www.eurydice.com).

2.10.5.6. Teknik ve Meslek Liseleri Öğretmenlerinin Eğitim Programları

Orta-seviyede ve yüksek seviyede teknik ve meslek okullarında öğretmenlerin alan eğitimi 9 dönem sürmektedir. Eğitim iki kısma ayrılmaktadır. Öğretmen adayları 4 dönem kendi branşlarıyla ilgili akademik eğitim almaktadırlar. Geriye kalan 5 dönem boyunca kendi branş eğitimlerinin yanında öğretim yöntemi ve branşıyla ilgili yöntem, eğitim bilimleri ve 12 hafta Schulpraktikum (4 haftası hazırlık evresi ve geri kalan 8 haftada uygulama eğitimi) dersleri almaktadırlar (www.eurydice.com).

2.10.6 Avusturya'da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Öğretmen yetiştirme kolejlerinden mezun olan öğrenciler lisans derecesinde diplomaya sahip olmaktadır. Bunun yanında buradan mezun olan öğretmen adaylarına ilgili okulda öğretmen olma hakkı verilir (www.eurydice.com).

2.10.6.1. Öğretmen Yetiştirme Kolejlerinde Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Diplomaları

Öğretmen adayları, program tarafından tanımlanan zorunlu derslerin tamamını aldıktan sonra ve tüm sınavlardan başarılı olduktan sonra öğretmen yetiştirme kolejlerini tamamlamış sayılırlar (www.eurydice.com).

2.10.6.2. Ortaöğretim Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Diplomaları

Zorunlu ve seçmeli dersler üniversitede görev yapan öğretim elemanları tarafından değerlendirilmektedir. Değerlendirme kişisel olarak sözlü, yazılı, test, sunu veya akademik makaleleri inceleme şeklinde olmaktadır. Bazı bölümlerin programlarında öğretmen adaylarından birkaç tanımlanmış dersi kapsayan sınav olmaları istenmektedir. Ortaöğretim öğretmenlik eğitiminin bitiminde öğretmen adayları en son diploma sınavına girmektedir (www.eurydice.com).

2.11. İtalya'da Öğretmen Eğitimi

Devlet okullarındaki öğretmenler şu şekilde ayrılmıştır (www.eurydice.com):

- Okul öğretmenleri
- Birinci devre okulları öğretmenleri: Düşük seviyede ortaöğretim okulları
- Üst seviyede ortaöğretim okulları

- İlköğretim-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim devrelerde Katolik öğretmenliği

2.11.1.İtalya’da Öğretmen Eğitiminin Tarihi

2.11.1.1.İlköğretim Öğretmenliği Eğitiminin Tarihi

1970’li yıllardan itibaren İtalya’da öğretmen eğitimi alanına yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ancak yapılan bu çalışmalar çağın getirdiği sorunlarla yüzleşememiş ve tüm reformların uygulanması için belli bir süreç geçmesi gerekmiştir (Luzzatto, 2006). Buna en iyi örnek 1973 yılında öğretmen yetiştirmenin tüm sorumluluğunun üniversitelere verilmesi ancak 1990’lı yıllara kadar tam anlamıyla uygulanamaması gösterilebilir (Imperato, 2003).

Bu tarihten itibaren tüm öğretmenlik branşları üniversitede eğitim görmekte ve ilköğretim ve anaokulu öğretmenlikleri lisans derecesinde ve ilköğretim bölümü altında bulunmaktadır. Ortaöğretim öğretmenliğinde ise lisans derecesini tamamladıktan sonra belirli bir alanda uzmanlaşma okuluna (SSIS) devam etmektedirler. Bunun yanında engelli öğrenciler konusunda uzmanlaşmak isteyen öğretmen adaylarına normal öğretmen eğitimine fazladan ders saati eklenmektedir. İlköğretimde lisansı ve ortaöğretim için diplomasını almış olan öğretmen adayları sınavlara girerek atanmaktadırlar. Şimdilerde kanun hükümlerine uygun olarak bir sözleşme ile kalıcı olarak işe alınmaktadırlar (www.eurydice.com).

2.11.1.2.Ortaöğretim Öğretmenliği Eğitiminin Tarihi

Yakın bir zamana kadar İtalya’da temel bir öğretmen yetiştirme sistemi yoktu. Anaokulunda öğretmen olabilmek için belirli okulların (scuole magistrali) üst ortaöğretim aşamasından üç yıllık ve ilköğretimde öğretmen olabilmek için benzer bir okulda (istituti magistrali) dört yıllık eğitim almak gerekmektedir. Bir başka deyişle 1998 yılından bu kurumların kaldırılmasına kadar ilköğretim ve ilköğretim-öncesi kademedeki üniversitede eğitim almıyorlardı (www.eurydice.com). 1999 yılından sonra üniversitelerin öğretmen eğitiminden tamamen sorumlu olmaları istenmiş ve özerklik verilmiştir. Bunun sonucunda öğretmen eğitiminde üniversiteler, yetiştirilecek öğretmen adaylarının yeterliliklerini belirleme hakkı elde etmişlerdir. Üniversiteye verilen tüm bu özerkliğin yanında İtalya devleti tarafından belirlenen bir öğretmen yeterlilik çerçevesi bulunmaktadır. Bu çerçeve aşağıda belirtilmiştir (Luzzatto, 2006):

- Alan bilgisinde yeterli olabilme

- Öğrencilerin eğitimsel ve sosyo-psikolojik ihtiyaçlarının farkında olabilmek
- Kolejler, aileler ve eğitim kurumlarıyla işbirliği içerisinde olabilmek
- Alan eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olabilmek
- Bilgilerini ve yeterliliklerini güncelleyebilmek
- Öğrencilerin aktif olarak derse katılmalarını cesaretlendirebilmek
- Kaynakları verimli bir şekilde kullanabilmek
- Öğrenciler arasında açık ve güvenli bir iletişim ortamı oluşturabilmek
- Açık görüşlü ve yenilikçi olmak
- Değerlendirme araçlarını titiz bir şekilde kullanma

Ortaöğretim kademesinde öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarına eğitim veren özel bir kurum bulunmamaktadır. İstedığı alanda öğretmen olmak isteyen ortaöğretim öğretmen adayları o alanda lisans eğitimi aldıktan sonra daha fazla eğitim almadan kendi kendilerine hazırlandıkları ve devlet tarafından, öğretmenlik yeterliliklerini belirlemek için yapılan bir sınavdan başarılı olmaları beklenmektedir (www.eurydice.com).

Bu sistem 1974 yılından 1990'lı yıllara kadar kullanılmıştır. Ancak 1990'lılardan sonra üniversiteler de öğretmen yetiştirmeden sorumlu olmaya başlamıştır. Bunun sonucunda üniversitede yeni özel eğitim programları tanımlanmaya başlanmıştır. Günümüzde İtalya'da yukarıda bahsedilen sistem kullanılmaktadır (www.eurydice.com).

2.11.2. İtalya'da Öğretmen Yetiştirmeyle İlgili Yapılması Planlanan Yenilikler

İtalya'da ilköğretim ve okul-öncesi seviyelerde öğretmen olabilmek için ortaöğretimdeki öğretmen adayları için geçerli olan sistemin bir benzeri yürürlüğe girecektir. Yapılan değişiklikler arasında öğretim süresinin üniversitede beş yıla çıkarılması ve 600 saat kadar staj yaptırılması planlanmaktadır (www.eurydice.com).

2.11.3. İtalya'da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

2.11.3.1. Okul-Öncesi ve İlköğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenlikleri eğitim kolejlerinde eğitilmektedirler (Todeschini, 2003). Eğitim 4 yıl sürmektedir. Başvurabilmek için öğrencinin, beş yıllık ortaöğretim eğitiminden elde ettiği, üst ortaöğretim okul diplomasına sahip olması

gerekmektedir (www.eurydice.com).

Okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin eğitim modeli eş zamanlı eğitim modelidir. Eğitim iki yıllık devrelere ayrılmış ve okul-öncesi ve ilköğretim olmak üzere iki tane branşa ayrılmıştır. Uygulama stajları ilk yıl başlamaktadır. İkinci akademik yılın sonunda öğretmen adaylarından kendi branşlarını seçmeleri istenmektedir. Lisans programı bittikten sonra atanmaları için öğretmen adaylarının bir sınava girmeleri ve bu sınavdan başarılı olmaları beklenmektedir. Lisans dersleri genellikle eğitim bilimleri fakültelerinde verilmektedir.

Ayrıca fazladan özel eğitim uygulamaları alanında öğretmen adayı olarak eğitim alabilirler. Öğretmen adayları, engelli öğrencilerle ilişkili okullarda en az 400 saat eğitim almalı ve en az 100 saat bu uygulama ile ilgili uygulama staj eğitimi almalıdırlar (www.eurydice.com).

2.11.3.2. Ortaöğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Ortaöğretim okul öğretmenlerinin eğitilmesinde sıralı eğitim modeli kullanılmaktadır. Bu alanda öğretmen olabilmek için uzmanlaşma okulu (SSIS) tarafından verilen üniversite sonrası eğitim alınmalıdır. Uzmanlaşma okullarına kabul edilmek için okul tarafından önerilen branşların kabul şartları aşağıdaki gibidir (www.eurydice.com);

- Güzel sanatlar akademisi, endüstriyel sanatlar, konservatuarlar, devlet tarafından tanınan müzik enstitülerinden diplomalara sahip olmak
- Bir AB ülkesindeki öğretmen yetiştirme başvuru koşullarını sağlamış olan öğretmen adayları bu okullara başvurabilirler.

Uzmanlaşma okulunu bitirdikten sonra elde ettikleri diploma ile öğretmen adaylarının atamalarının gerçekleştirilmesi için gerekli olan sınava girmeleri gerekmektedir. Uzmanlaşma okulları fakülteler ve enstitüler tarafından desteklenen üniversiteye bağlı bir kurumdur. Üniversiteler ayrıca bu okullara katkı sağlayan bilimsel çalışmalara, lojistik destek sağlar. Uzmanlık okullarında en az iki tane branş bulunmaktadır ve her üniversitenin yönetmeliklerine göre düzenlenmektedir. Her bir branşa ait yeterlilikler milli eğitim bakanlığı kararnamele çerçevesinde belirlenmiştir. Ayrıca fazladan özel eğitim uygulamaları alanında öğretmen adayı olarak eğitim alabilirler. Öğretmen adayları, uzmanlaşma okulundan mezun olduktan sonra engelli öğrencilerle ilişkili okullarda en az 400 saat eğitim ve en az 100 saat uygulama staj eğitimi almalıdırlar (www.eurydice.com).

2.11.4. İtalya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

2.11.4.1. Okul-Öncesi ve İlköğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Lisans programına başvurabilmek için 5 yıllık ortaöğretim eğitiminden sonra üst-ortaöğretim diplomasına sahip olmak gerekir. Okullardaki öğretmenlerin eğitimini ulusal düzeyde karşılayan kurumların az olmasından dolayı lisans programına başvurular sınav ile yapılmamaktır (www.eurydice.com).

2.11.4.2. Ortaöğretim Öğretmeni Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Uzmanlık okuluna (SSIS) başvurabilmek için Laurea (üniversite eğitiminin ilk kademesi genellikle 3 ya da 4 yıllık eğitimi) başarıyla tamamlamış olmak şartı vardır. Başvuru yapılacak okulların yerleri ve alacakları öğrenciler önceden belirlenmiştir. Sınav yapılmakta ve sıralamaya giren öğrenciler okula kabul edilmektedir. Sınav iki kademe yapılmakta ve her üniversite sınavını kendisi hazırlamaktadır. İlk sınav yazılı olup 50 soruluk seçmeli testten oluşmaktadır. İkinci sınav ilk sınavla ilişkili olup yazılı veya sözlü sınav tekniği kullanılmaktadır. İkinci sınavda öğrencinin, öğretmen olmak istediği alandan sorular gelmektedir (www.eurydice.com).

2.11.5. İtalya’da Öğretmen Eğitimi Programı

Bölümler arasında ayırım sadece uzmanlaşma okullarında görülmektedir. Öğretmen adaylarına yalnızca belli bir eğitim düzeyine yönelik eğitim verilmektedir. Laurea ve uzmanlaşma okullarının çalışma sistemleri, 26 Mayıs 1998 tarihli bakanlar kurulu kararı ile öğretim kriterleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Aşağıda belirtilen listede öğretim mesleğinin yeterlikleri bulunmaktadır (www.eurydice.com):

- Tarihsel ve epistemolojik bakış açılarıyla öğretmen adayı kendi alanında yeterli bilgiye sahip olmalıdır.
- Öğrencileri etkinlikler sırasında dinleme, gözlemlene ve anlama; öz-rehberlikleri ile birlikte, gelişimsel ve psiko-sosyal gereksinimleri göz önünde bulundurularak kişilik özellikleri oluşturulmaya çalışılmalıdır.
- Kolejler, aileler, okul otoriteleri ve biçimlendirici, üretici ve temsil gücü olan kurumlarla yakın işbirliğinde olunmalıdır.

- Çeşitli eğitim içeriğinde konu yeterliliklerini kurmak için eleştirilere ve kültürel normlara karşı açık görüşlü olunmalıdır.
- Çeşitli eğitim içeriklerinde ve tek bir alanda kendilerini derinlemesine geliştirmelidirler.
- Öğretmen öğretim etkinliklerini düzenlerken esnek eğitim programı vasıtasıyla anlamlı, sistematik ve komplike olacak şekilde düzenlemeyi bilmelidir.
- Öğretmen adayları, öğrencilerini özel bilgi alanlarına ve deneyimlere katılımcı olmalarını sağlamalıdır.
- Zamanı, materyalleri, öğretim teknolojilerini ve okulu düzenleme becerisine sahip olmalıdır.
- Öğretmen adayları, öğrencilerle iletişim ve etkileşim ile eğitimden memnuniyeti artırmak için durumları düzenleyebilmelidir.
- Okulda yeniliklere katkı sağlamalıdır ve diğer okullar ve işgücü piyasaları ile yakından ilişkili olmalıdır.
- Eğitim-öğretim etkinliklerini ve genel olarak okul etkinliklerini değerlendirmek ve denetlemek becerisine sahip olmalıdır.
- Öğretmen adayları görevlerinden ve sistemden kaynaklanan problemlerin farkında olmalıdır. Sivil ve kültürel gerçeklerden haberdar (İtalya'nın ve AB'nin kültürel farklılığı), etnik açıklığın gerekliliği ve farklı millete mensup öğrencileri eğitirken yaşanan problemleri giderebilme becerisine sahip olmalıdır.

Eğitim bilimlerindeki lisans dersleri (Laurea), her bir üniversitedeki yönetmeliklere göre asgari derslerin hedefleri, ders etkinlikleri ve aşağıda belirtilen alanlardaki kredileri kapsar. Lisans dersleri aşağıda belirtilen alanlarda verilmektedir.

Alan 1: Bu alan dersleri ile öğretmen adaylarına pedagoji, öğretim yöntemleri, psikoloji, sosyal-antropoloji, hijyen, ilk yardım ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitimi konularında beceri ve yetenek kazandırmak amaçlanmaktadır.

Alan 2: Bu alanda ilköğretim ve anaokulu eğitim programlarına ve öğretimine yönelik içerikler bulunmaktadır. Bu ders alanları genellikle temel dersler ve uygulama becerileriyle ilişkili dersler olup öğretmen adayına kazandırılması planlanan beceri ve yetenekler şu şekilde sıralanır. Dil ve edebiyat, matematik ve bilişim, beden eğitimi, doğa ve çevre bilimleri, müzik

ve ses yeteneği, motor becerileri, modern diller, tarih, coğrafya, sosyal alan bilgileri, çizim ve diğer görsel sanatlar.

Alan 3: Öğretim etkinliklerinin planlandığı, analiz edildiği ve simülasyon yardımıyla uygulandığı laboratuvarlar.

Alan 4: Uygulama Stajları: Öğretmen adayının teorik bilgi ve uygulama becerisiyle beraber okullarda deneyim kazanması.

Eğitim bilimlerindeki uzmanlaşma okulları (SSIS), her bir üniversitedeki yönetmeliklere göre derslerin hedefleri, ders etkinlikleri ve aşağıda belirtilecek olan alanlardaki kredileri kapsar. Uzmanlaşma okullarındaki dersler aşağıda belirtilen alanlarda verilmektedir.

Alan 1: Bu alandaki dersler ile öğretmen adaylarına eğitim bilimleri ve öğretmenlikle ilgili diğer disiplinler hakkında bilgi ve beceri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Alan 2: Bu alandaki dersler ile öğretmen adaylarına çeşitli alanlarla ilişkili öğretim yöntemlerinde bilgi ve beceri kazandırmak amaçlanmaktadır. Eğitim sırasında özellikle öğretilen alanın mantığı, tarihsel gelişimi, bilginin uygulanması, uygulamanın gerçek hayatta kullanılabilirliği ve çeşitli bilgi türlerinin sosyal işlevi mutlaka dikkat edilmesi önemli noktalardır.

Alan 3: Öğretim etkinliklerinin planlandığı, analiz edildiği ve simülasyon yardımıyla uygulandığı laboratuvarlar.

Alan 4: Öğretmen adayının teorik bilgi ve uygulama becerisiyle beraber okullarda deneyim kazanması. Bazı okullarda “ev sahibi öğretmeni” adlı bir uygulama yapılmaktadır. Bu uygulamaya göre uzmanlaşma okulu işbirliği ile danışman öğretmenlerin her biri bir stajyerden sorumlu olmaktadır. Bu öğretmenler okuldaki ders verme zorunluluğundan kısmen muaf tutularak danışmanlık yapmaktadır.

Laboratuvar etkinlikleri Laurea’da (ilköğretimde öğretmen olabilmek için gerekli lisans programının adı) toplam kredinin %10’undan az olamaz ve uzmanlık okullarında ise %20’den daha az ders saati olmaz. Staj uygulamalarında ise Laurea’da toplam kredinin %20’sinden ve uzmanlık okulları için de %25’inden daha az ders saati olamaz. Her dönem için planlanan öğretim faaliyetlerinin tamamı 250 ve 300 saat arasındadır (www.eurydice.com).

2.11.6. İtalya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Her bir üniversite öğretim kanunlarına göre değerlendirme kriterleri, aşamaları ve yöntemlerini kendileri belirler. Diplomalarda öğrencinin hangi alandan (Laurea ya da uzmanlaşma okulundan) mezun olduğu, aldığı dersleri ve notları belirtilmektedir (www.eurydice.com).

2.11.6.1.İlköğretim, Okul-Öncesi ve Ortaöğretim Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Lisansın veya uzmanlık okulunun sonunda öğretmen adaylarının ilgili öğretim yönetmeliğine göre son bir sınavdan başarılı olmaları beklenmektedir. Lisans veya uzmanlık okulu diplomalarını aldıktan sonra öğretmen adaylarının okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim alanlarında öğretmen olarak atanmaları için gerekli olan bir sınava (KPSS sınavı gibi) başvuru hakkı elde ederler (www.eurydice.com).

2.12. Portekiz’de Öğretmen Eğitimi

2.12.1 Portekiz’de Öğretmen Eğitimi Tarihi

2.12.1.1. Politeknik Yüksek Okullarında Eğitimin Tarihi

15 Kasım 1836 tarihindeki temel eğitim planı çerçevesinde ilköğretim alanında öğretmenlerin eğitimine başlanmıştır. Bu kanun ile merkezden uzak okullarda tabakalı bir eğitim sistemi bulunmaktadır. Bu eğitim sistemine göre tabakanın en üst kısmında öğretmenler, onların altında yardımcı asistanlar ve tabakanın en altında çeşitli yaşlardan oluşan öğrenciler bulunmaktadır. Bu okullar öğretmen yetiştirme merkezleri gibi davranırlar. Eylül 1844 tarihinde bu durum değişmiş ve öğretmen yetiştirmek için özel kurumlar oluşturulmuştur. Lizbon ve Porto’da kurulan bu eğitim kurumlarına Ecoles Normales denilmiş ve bir ile üç yıl arasında eğitim verilmesi planlanmış ancak 1862 yılına kadar açılmamıştır. Açılan ilk öğretmen eğitimi okulu sadece erkek öğretmen adaylarına yöneliktir ve beş yıl sonra kızlara yönelik öğretmen yetiştirme kurumu (Ecoles Normales) açılmıştır. 19. yüzyılın sonuna doğru birçok öğretmen eğitimi kurumu (Ecoles Normales) açılmıştır (www.eurydice.com).

Öğretmen olabilme yeterliliği için öğretmenlik eğitimi gerektiren tek alan ilköğretim öğretmenliğidir. 1. Cumhuriyet döneminde (1910-1936) beş farklı öğretmen yetiştirme

kurumu (Ecoles Normales) çalışmaktadır. 1936 ve 1942 yılları arasında bu okullar kapatılmıştır. Daha sonra bu okullar yeniden açılarak iki yıllık eğitim vermeye başlamış ve eğitim içeriği yeni devlet anlayışına (Askeri darbeciler tarafından yapılan yeni anayasa ve devlet düzenine verilen isim) göre düzenlenmiştir. 1970'li yıllara kadar bu sistem devam etmiştir. 1977 yılında politeknik yüksekokulların bir parçası olarak bu okullar yerine yüksek eğitim kolejleri kurulmuştur. Bu tarihten sonra ilköğretim ve okul öncesi dönemin öğretmenlerinin eğitiminin sorumluluğu yüksek eğitime verilmiştir. 1997 yılında bu eğitim lisans eğitimine çevrilmiştir (www.eurydice.com).

2.12.1.2.Öğretmen Eğitiminde Üniversite Eğitiminin Tarihi

Yüksek öğretmen eğitimi kurumları (Higher Ecoles Normales) 1911 yılında Coimbra ve Lizbon üniversitelerinde Bilim ve Sanat fakülteleriyle bağlantılı olarak kurulmuştur. Bu kurumlarda ilköğretim sonrasına alan bilgisi, eğitim bilimleri ve uygulama dersleri verilmektedir. Eğitim 1915-1916 akademik yılında vermeye başlanmıştır. 1930 yılında tüm bu kurumlar kapatılmıştır. Ondan sonra 30 yıl boyunca yeni bir yapı kullanılmıştır. Bu yapı, bilimsel eğitim, kültür eğitimi ve pedagoji bilimi dersleri Lizbon, Porto ve Coimbra'da bulunan üniversitelerin sanat fakültelerinde sağlanmaktadır ve 2 yıl sürmektedir. Eğitime başvurmak için başvuru sınavından başarılı olunması gerekmektedir. Ücretsiz iki yıllık uygulamalı eğitim devlet sınavı ile son bulmaktadır (www.eurydice.com).

1971 yılında okullaşma oranındaki artıştan dolayı farklı ilköğretim sonrası öğretmen eğitimi kurumları kurulmuştur. 1971 yılında eğitim Bilim fakültelerinde tanımlanmış yeni hedefler doğrultusunda eğitim vermeye başlanılmıştır. 1974 yılında öğretmen eğitiminde değişikliğe gidilmiştir. Uygulamalı eğitim 1 yıla düşürülmüş ve eğitim birçok farklı eğitim merkezlerinde vermeye başlanmıştır. Eğitim bilimleri dersleri ve devlet sınavı bu değişiklik ile kaldırılmış ve öğretmenler için mesleki eğitim yeterlilikleri belirlenmiştir (www.eurydice.com).

1979 yılında öğretmenler için mesleki eğitim yeterlilikleri yeniden belirlenmiştir. Eğitim bileşenleri üç alanda yoğunlaşmıştır; sınıf, okul ve eğitim sistemi. Bu model ile öğretmen eğitimi ile hizmet içi eğitimi işbirliği oluşturmak hedeflenmiştir. 1985 yılında, başka bir değişiklik yapılmış ve okullar bu eğitimde sorumluluk almaya başlamışlardır. 1997 yılında, yapılan yasa ile üst ortaöğretim öğretmenlikleri üniversite seviyesindeki kolejlerde vermeye başlanılmıştır. Temel eğitimin 3. devresindeki eğitim ise yüksek eğitim kurumlarda verilmektedir (www.eurydice.com).

2007 yılında Portekiz’de Bologna süreci kapsamında öğretmen eğitimi alanında reform yapılmıştır. Bu reform ile Portekiz’de bürokrasi ve yönetim alanının yanında eğitim alanında ve eğitimin kalite gelişimin amaçları ve temelleri açısından yenilenmeye gidilmiştir. Yapısal alanda yapılan yenilikler genellikle lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde organizasyonun ve programdaki kredi sisteminin değiştirilmesini kapsamaktadır (Flores, 2011).

2.12.3 Portekiz’de Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

2.12.3.1.Okulöncesi ve Temel Eğitime Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Modelleri

Politeknik Yüksek Okulları

Politeknik okulları, yüksek eğitimin bir parçası olup, ilköğretim ve okul-öncesi öğretmenlik eğitiminin verildiği yerlerdir. Bunun yanında bu okullarda başka öğretim alanlarında ve meslek eğitimi alanında eğitim verilmektedir. Son zamanlarda 14 devlet ve 16 özel öğretmen yetiştirme kurumu bulunmaktadır (www.eurydice.com).

2.12.3.2. Üst Ortaöğretim ve Yüksek Eğitimde Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Modelleri

Portekiz’de ortaöğretim alanındaki öğretmen eğitiminde 13 devlet ve açık öğretim veren üniversite görev almaktadır. Bunun yanında Katolik üniversitesi ve 7 özel üniversite öğretmen eğitiminde görev almaktadır. Öğretmen eğitimi kurumlarında verilen eğitim bilimleri dersleri ile eğitim hayatları boyunca kullanacakları yöntemler öğretilmeye çalışılmakta ve eğitim programlarında uygulama-teori ilişkili dersler ile uygulamalı eğitim bilimleri dersleri verilmektedir (www.eurydice.com).

Üniversite eğitimine başvurmak için ortaöğretim diploması veya denklğini almak gerekmektedir. Bunun yanında öğretmen olmaya uygun olduğunu gösteren adayların yetenek testinden geçmesi gerekmektedir. Ayrıca ortaöğretim diplomasına sahip olmayan ve 23 yaşından büyük olanlar üniversite eğitimi almak için yeterli olduklarını gösteren sınavları verdikten sonra eğitime başvurabilirler (www.eurydice.com).

2.12.5. Portekiz’de Öğretmen Eğitimi Programı

2.12.5.1.Okulöncesi ve İlköğretim Öğretmenliği Eğitimi Programı

Yüksek eğitim kolejleri öğretmen eğitimi vermektedir. Bologna sürecinde bu sistem tekrar düzenlenmektedir. Bologna sürecinde yapılan yenilikler ile öğretmenin sosyal konularda uzman olması ve Portekiz toplumunun eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını giderebilecek yeterlilikte olması amaçlanmaktadır. Yeni eğitim programında öğretmen performansı göz önümde bulundurularak ürün temelli eğitim yapmak için düzenlenmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının araştırma temelli yeterliliklerinin, öğretim uygulamalarının (danışmanların gözetiminde öğretmen adayının sınıflarda gözlem yapması ya da direk eğitimde rol), okul ile üniversiteler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir (Ministério da Educação, 2007).

Portekiz’de öğretmen eğitimi verilen bölümler şunlardır:

- Okul-öncesi eğitiminde öğretmen eğitimi
- Temel eğitimin birinci kademesinde öğretmen eğitimi
- Temel eğitimde ikinci ve üçüncü kademelerinde disiplin ve müfredat alanlarına bağlı olarak farklı alanlara bölünür.

Bologna süreci öğretmen eğitimi için destek sağlamış ve çeşitli öğretmen eğitimi bölümleri için içerikler tanımlamıştır.

Tanımlanan bu dersler aşağıda belirtilmiştir;

- Kişisel, sosyal, kültürel, bilimsel, teknolojik, teknik ve sanatsal eğitim
- Eğitim bilimleri
- Farklı bölümleri içeren, eğitim kolejleri tarafından denetlenen staj uygulamaları.

Tüm ilköğretim ve okul öncesi eğitim almak isteyen öğretmen adaylarının ilk döngü eğitim ile temel eğitim ve daha sonradan da uzmanlık eğitimi almaları gerekmektedir (Flores, 2011). Okul öncesi ve ilköğretim eğitimi bazı noktalarda birbirlerinden ayrılmaktadır. Ayrıldıkları noktalar aşağıda belirtilmiştir (www.eurydice.com).

Okulöncesi ve 1. 2. ve 3. devre temel eğitim öğretmenliklerinde 8 ile 10 dönem arasında değişmektedir. Okul-öncesi ve temel eğitimin 1. devresi öğretmenliklerinde eğitim bilimleri içerikli dersler diğer bölümlere göre daha fazladır. Öğretmen eğitimiyle ilgili derslerin teorik ve uygulama kısmı toplam zamanın % 60’ını geçmemesi gerekmektedir ve eğitimde kültürel içerik kullanılmalıdır (www.eurydice.com).

Okulöncesi eğitimde uygulama stajları toplam eğitimin % 22,5 ve % 27,5 arasında

değişmektedir. Bunun yanında eğitim bilimleri dersleri toplam dersin % 20'sinden % 25'ine kadar değişmektedir. Temel eğitimin 1. döneminde uygulama stajları toplam eğitimin %20 ve %25'i arasında değişmektedir. Bunun yanında eğitim bilimleri dersleri %15'den %20'ye kadar değişmektedir (www.eurydice.com).

Diğer devrelerde (2. ve 3. devreler) temel eğitim öğretmenliklerinde, uygulama stajları toplam eğitimin %22,5 ve %27,5'i arasında değişmektedir. Bunun yanında eğitim bilimleri özellikle öğretim yöntemleri toplam dersin %12,5'den %17,5'e kadar değişmektedir. Temel eğitim öğretmenleri ve okulöncesi öğretmenlikleri için özel eğitim ile ilgili eğitim verilmektedir (www.eurydice.com).

2.12.5.2.Üst ortaöğretim öğretmenliği Eğitimi Programı

Üst ortaöğretim öğretmenliğinde, kültürel ve bilimsel eğitim toplam ders süresinin % 80'nini oluşturmaktadır. Toplam zaman, alan dersleri, seminerler ve uygulamalar gibi öğretim planlarındaki tüm dersler geçerli olan mevzuatlar ışığında oluşturulmaktadır (www.eurydice.com).

6 yıldan az eğitim alan öğretmen adaylarının 2 yılı eğitim uygulamalarına ayrılmaktadır. Bu iki yıllık eğitimde, eğitim bilimleri ve öğretmenlik uygulamaları gözlemleri ağırlıkta olmaktadır. Bu tür eğitim yüksek eğitim kurumlarına bağlı kolejler tarafından sağlanmakla birlikte bu programlara sadece alan eğitimi veya alan eğitimiyle ilişkili öğretmen eğitimi dersleri verilmemektedir. Alan eğitimi yanında eğitim bilimlerine ait uygulamalar ve yeterlilikler bulunmaktadır (www.eurydice.com).

Öğretmen eğitimi ders programları, okul ve eğitim sistemleri alanları ile ilgili üç farklı içerik bulunmaktadır. Bunlar seminerler, projeler ve uygulamalardır. Alan bilgisi ise toplam eğitimin %75 'inden az olmayacak şekilde düzenlenmeli ve sosyal ve kültürel özellikler bu düzenlenmelerde göz önüne alınmalıdır (www.eurydice.com).

Genel olarak öğretmen eğitimi yapısı;

- Kişisel, sosyal, kültürel, bilimsel, teknolojik, teknik ve sanatsal
- Eğitim bilimleri
- Eğitim kolejleri tarafından kontrol edilen eğitim uygulamalarını içermelidir.

2.12.6 Portekiz’de Öğretmen Adaylarının Değerlendirmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

Değerlendirme tasarıları her yüksek eğitim kurumunun özerlik yapısı doğrultusunda değişiklik göstermektedir. Tüm eğitim kurumları tarafından uygulanması gereken bazı prensipler bulunmaktadır (www.eurydice.com).

- Değerlendirme, her bir disiplin ve etkinlik için uyumlu hale getirilmelidir.
- Her bir disiplinde değerlendirme o dersten sorumlu olan öğretim elemanı tarafından yapılmalıdır.

• Öğretmenlerin sınıf performanslarının değerlendirilmesi yıl boyunca yapılmalıdır
Yüksek eğitim kolejleri, okul-öncesi, ilköğretim 1., 2. ve 3. döngü temel eğitim için lisans diploması verilmektedir (www.eurydice.com). 1997 yılındaki eğitim kanunu ile üniversiteler aşağıda belirtilen alanlarda lisans diploması sağlamaktadır (www.eurydice.com).

- 3. döngü temel eğitim öğretmenliği lisans diploması.
- Üst ortaöğretim öğretmenlik diploması ve
- Eğitim bilimleri alanında lisans diploması verilmektedir.

Bununla birlikte diplomalarda hangi alanlarda öğretmen olduğu belirtilmelidir (www.eurydice.com).

2.13. İlgili Çalışmalar

İlgili araştırmalar bölümünde, yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar ve bu araştırmalar sonucunda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

2.13.1 Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Eynur (2002), yapmış olduğu çalışmada altı farklı ülkenin beden eğitimi öğretmen eğitimi ders programlarını incelemiş ve birbiriyle karşılaştırmıştır. Elde ettiği doküman analizi sonucunda Türkiye için ders programı önermiştir.

Yazçayır (2005), yapmış olduğu çalışmada altı AB ülkenin meslek liselerine öğretmen yetiştirme programlarını incelemiş ayrıca öğretmen yetiştirmeyle ilgisi olan personellere anket uygulanmış elde edilen veriler ışığında meslek öğretmen yetiştirme sistemi değerlendirilmiştir. Yapılan bu çalışmaya göre, eğitim sisteminde karşılaşılan sorunlar yerel veya bölgesel yönetimlerin eğitim ile ilgili alınan kararlara katılmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca meslek okullarına öğretmen yetiştiren fakültelerde donanımın eksik olduğundan dolayı ve öğretim süresi çok uzun olduğu için eğitim gereksiz yere tekrara neden olmaktadır. Bunun için öğretim süresinin üç yıla düşürülmesi tavsiye edilmektedir.

2.13.2 Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Morken, Divitini ve Haugalokken (2007) çalışmalarında öğretmen eğitiminde uygulama temelli eğitim (praticed based education) üzerine deneysel bir araştırma yapmışlardır. Öğretmen adayları üzerinde yapılan bu çalışma ile öğretmen yetiştirilen merkezlerde uygulanacak derslerin uygulamaya yönelik olması bu şekilde derslerin daha etkili olacağı belirlenmiştir.

Keown ve McPherson (2004) çalışmalarında yeni uygulamaya konulan öğretmen eğitimi sistemi ile bu durumdan etkilenen Coğrafya Öğretmen Eğitiminin durumu incelenmiştir. Yeni Zelanda'da Piyasa Eğitim modeli uygulanmaya başlanılmış ve bu modele göre her öğretmen eğitimi veren kurumun kendi isteklerine göre ve birbirlerinden çok farklı öğretmen eğitimi modeli geliştirecek ve zaman içerisinde en başarılı ve etkili olan model daha fazla kullanılmaya başlanılacaktır (Jesson, 2000). Ancak genel olarak yürürlüğe koyulan eğitim programlarında Coğrafya alan bilgisi ve değerlendirme içeriklerinin kısıtlandığı ayrıca danışman öğretmenlere (uygulama esnasında öğretmen adaylarına yardımcı olan ve okulda

çalışan öğretmen) öğretmen eğitimi veren kurumlar tarafından çok fazla görev yüklendiği belirlenmiştir. Bu durum öğretmenler üzerinde baskının artmasına ve uygulama derslerinin verimliliğinin azalmasına sebep olmuştur. Özellikle coğrafya alanındaki yeni karışık ve çeşitli teknolojik aletlerin kullanılmasında yaşanan zorlukların giderilmesi çok önemlidir ve bunun eğitim programlarında öğretilmesinin gerekli olduğu belirlenmiştir.

Laferrière, Lamon ve Chan (2006) öğretmen eğitiminde e-öğrenme konusunda meta-analiz çalışması yapmışlardır. Çalışmalarında Uzakdoğu ülkelerinde yapılan çalışmalar incelenmiş ve sonucunda öğretmen eğitimi programlarında genel olarak internetin kullanıldığı ama sadece bilgi paylaşımı ya da iletişim amacıyla kullanıldığı belirlenmiş, bir başka deyişle internetin eğitim sürecini etkileyecek şekilde kullanılmadığı anlaşılmıştır. Bunun giderilmesi için öğretmenlerin teknolojilerin eğitimde kullanımı konusunda geliştirdikleri ön yargılarının yıkılması gerektiği ve ayrıca yeni teknolojileri nasıl kullanabilecekleri konusunda uygulamalı olarak eğitim verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Levine (2006) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada öğretmen eğitiminde beş önemli yeniliğin gerektiğini açıklamıştır. Birincisi öğretmen yetiştirme kurumları aynı Tıp fakültelerindeki gibi uygulamaları daha ciddi bir şekilde yapmalı. İkincisi öğretmen yetiştiren programlar öğrencilerinin akademik olarak nasıl yetiştirildiklerini değerlendirmelidir. Üçüncüsü Öğretmen yetiştiren programlar zenginleştirilmeli, en az beş yıllık eğitim getirilmelidir. Dördüncüsü Öğretmen eğitimi için kalite kontrol getirilmeli ve her öğretmen yetiştirilen kurum değerlendirilmelidir. Beşincisi Öğretmen eğitiminde başarısız olan kurumların kapatılması ve doktora programı bulunan bölümlerin desteklenmesi önerilmektedir.

Gollmann (2008) meslek lisesi öğretmenlerinin eğitimi üzerinde yapmış olduğu ve ABD, Almanya, Danimarka gibi ülkelerdeki eğitim sistemlerini inceleyerek elde ettiği doküman analizi sonucunda; Almanya gibi çok iyi şekillenmiş ülkelerde, öğretmen yetiştiren eğitim enstitülerinin kendilerini çok fazla baskı altında hissettikleri ortaya çıkmıştır. Aşırı bürokratik ve katı enstitülerin varlığı devam ettiği sürece beklenen yeterliliklerin çoğunun gerçekte uygulamaya geçirilemediği görülmüştür. Bununla birlikte esnek yöntemi benimseyen dinamik öğretmen yetiştirilen kurumlar, yaratıcı öğretmen yetiştirme kültürünün oluşmasına yol açabilirler. Ancak esnek kurumlar uzun vadede bilginin oluşumu konusunda başarısız olabilirler. Bundan dolayı gelecekte kurulacak öğretmen yetiştirme kurumları için yapılması gereken her iki farklı modelin orta yolu bulunarak bir başka deyişle ne aşırı bürokratik ve katı nede aşırı esnek bir sistem geliştirilmelidir.

Rots ve Aelterman (2008), yapmış oldukları çalışmada üniversiteden yeni mezun olmuş öğretmenlere mail ile anketler göndermiştir ve bu anketlere verilen cevaplar sonucunda elde edilen verilere göre öğretmen adayları fakültenin denetiminde uygulanan okul deneyimi derslerinin kendilerine çok fazla yarar sağladığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmen, fakülte ve okullar arasındaki işbirliğinin artırılmasını tavsiye etmiştir.

Calsburg (2006), Almanya öğretmen sistemini incelerken yapmış olduğu doküman analizi sonucunda; öğretmen eğitiminin açık ve dinamik bir yapıda olduğu ancak eski sistemde bozulmalar görülen bölümlerle ilgili değişikliğe gidilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca AB ülkelerinde öğretmen eğitiminde sürekli artan bir şekilde reformların devam ettiği, ancak öğretmen eğitimi daha uyumlu ve sağlam temellere dayalı yapılmak isteniyorsa yapılan bu reformların yeterli olmadığı, bundan dolayı AB'nin öğretmen eğitiminin daha fazla reforma ihtiyaç duyduğu, yapılan doküman analizi sonucunda belirlenmiştir.

Ostinelli (2009), yapmış olduğu çalışmada çeşitli AB ülkelerini incelemiş ve yaptığı doküman analizi sonucunda son yıllarda yapılan reformların etkisiyle AB ülkelerinde öğretmen eğitimi sisteminin daha homojen hale getirildiğini ifade etmiştir. Ancak yapılan bütün bu çalışmalara rağmen AB ülkelerindeki eğitim sistemleri arasında hala farklılıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte temel olarak AB ülkelerinde Britanya ve Baltık menşeli olmak üzere öğretmen eğitimi iki farklı sisteme ayrılmıştır. Britanya'da öğretmen yetiştirme modeli öğretmenlerin yönetici özelliğini geliştirmeye yöneliktir ve eğitim programlarında bağlayıcı hedefler ve ölçülebilir ölçekler üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte Baltık menşeli öğretmen eğitimi ise bu sistemden tamamen farklıdır. Bu sistemde öğretmenlere titiz bir şekilde hazırlanmış ama esnetilebilen yoğunlaştırılmış öğretmen yetiştirme programı uygulanmaktadır. Bu iki farklı sistem PİSA verilerine göre değerlendirdiğinde; İngiltere'nin puanlarının iyi olduğu ancak Baltık ülkelerinin PİSA sonuçlarının İngiltere'ye göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Ayrıca Baltık ülkelerinin öğretmen yetiştirme sistemlerinin yapı bakımından diğer Avrupa ülkelerinin (özellikle Almanya) öğretmen eğitimi sistemine daha çok benzediği, bundan dolayı AB genelinde uygulanması daha kolay olacağı belirlenmiştir.

Norman (1995), Almanya, Fransa, İngiltere ve Galler'i incelemiştir. Yapmış olduğu doküman analizi sonucunda Almanya ve Fransa'nın öğretmen eğitiminin benzer olduğu belirlenmiştir. Almanya ve Fransa'da öğretmen eğitiminin sürelerini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır ancak İngiltere'de böyle bir durum yoktur.

Kilimci (2009), Türkiye ve AB ülkelerini karşılaştırmıştır. Yapmış olduğu doküman analizi sonucunda AB ülkeleri ile Türkiye arasında öğretmen eğitiminde genel olarak çok büyük farklılıkların bulunmadığı belirlenmiştir.

İrlanda Öğretim Konseyi (Teaching counsel) (2009), tarafından hazırlatılan ve dokuz farklı ülkenin (Yeni Zelanda, Kuzey İrlanda, İngiltere, Polonya, Singapur, Finlandiya, İskoçya, ABD, İrlanda) öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırıldığı raporda doküman analizi yapılmıştır. Karşılaştırma sonunda elde edilen sonuçlara göre tüm ülkeler hayat boyu öğrenme, ekonomi, eleştirel düşünme, farklılıkların ihtiyaçlarının göz önüne alınarak yapılan eğitim ve iyi bir vatandaş yetiştirme konularında kafa yormaktadırlar. Ayrıca incelenen ülkelerin tamamında öğretmen eğitimi konusunda reformlar yapılmış ya da yapılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada öğretim elemanlarının görüşlerine göre öğretmen yetiştirme sisteminin değerlendirilmesi ve bazı AB ülkelerinin öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi sonucunda elde edilen verilere dayanarak model geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bilimsel araştırmalarda verileri ve araştırma desenini güçlendirmek için kullanılan temel yollardan biri çeşitlemedir. Çeşitleme bir araştırmada tek bir yöntem yerine birleştirilerek birbirini destekleyen iki ya da daha fazla yöntemin beraber kullanılmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008; 261). Bu nedenle araştırma, genel tarama türünde betimsel ve doküman analizini bir arada kullandığından çeşitleme denen zenginleştirilmiş desen (triangulation design) modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan düzenlemelerdir (Karasar, 2005: 79).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında eğitim veren Türkiye'deki 51 eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Çalışma evreninin çok büyük olmasından dolayı evrenden örneklem alınmıştır. Evreni temsil edecek olan eğitim fakülteleri, yansızlık ilkesi doğrultusunda rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örnekleme oluşturan 12 üniversite ve bu üniversitelerdeki öğretim elemanı sayıları Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1: Öğretim Elemanlarının Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	N
Adıyaman Üniversitesi	10
Ankara Üniversitesi	27

Anadolu Üniversitesi	18
Atatürk Üniversitesi	19
Çukurova Üniversitesi	44
Dicle Üniversitesi	10
Fırat Üniversitesi	20
Gazi Üniversitesi	62
Gaziantep Üniversitesi	8
İnönü Üniversitesi	30
Mevlana Üniversitesi	15
Mustafa Kemal Üniversitesi	50
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	55
Toplam	368

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak 2 farklı bölümden oluşan “Öğretmen Yetiştirme Sistemi İle İlgili Görüş Anketi” kullanılmıştır. Anket araştırmacı tarafından, öğretmen yetiştirme sistemiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış ve kullanılmıştır. Beşli likert tipinde hazırlanmış olan anket 55 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler “5 kesinlikle katılıyorum”, “4 katılıyorum”, “3 kararsızım”, “2 katılmıyorum” ve “1 kesinlikle katılmıyorum” şeklinde puanlanmıştır.

Anket hazırlanırken madde havuzu oluşturmak için Avrupa ülkelerinin eğitim sistemlerini sunan EURYDICE sitesi incelenmiş ve ilgili literatür taranmıştır. Tarama sonrasında 86 maddeden oluşan soru havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Anketin geçerlilik açısından değerlendirilmesi amacıyla Eğitim Bilimlerinden üç, Türkçe Eğitiminden üç, Fen Bilimleri Eğitiminden iki ve Özel Eğitimden bir olmak üzere toplam 9 öğretim elemanından uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşünden sonra soru sayısı 55’e düşürülmüştür. Ankette öğrencilerin eğitim fakültelerine seçilmesiyle ilgili 7 soru, öğrencilerin eğitim fakültelerindeki eğitimi ile ilgili 23 soru ve öğretmenlerin atanma kriterleri ile ilgili 15 soru bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının konuyla ilgili düşüncelerini belirlemek için bir tanede açık soru kullanılmıştır. Ayrıca nitel boyutla ilgili olarak 9 farklı AB ülkesinin öğretmen yetiştirme sistemi ile ilgili dökümanları içerik analizine tabi tutulmuştur.

3.3. Verilerin Analizleri:

Öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirme sistemine yönelik görüşlerini ve önerilerini belirlemek amacıyla betimsel istatistikler kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans dağılımları hesaplanarak yorumlanmıştır. Anket dört bölümden oluşmaktadır. Öğretmen yetiştirme sistemiyle ilgili;

- 1- Öğrencilerin eğitim fakültelerine seçilmesi (7 madde),
- 2- Öğrencilerin eğitim fakültelerindeki eğitimi (23 madde),
- 3- Öğretmenlerin atanma kriterleri (15 madde),
- 4- Öğretim elemanlarının önerileri (1 açık uçlu soru) bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgularla ilgili olarak aritmetik ortalama hesaplanırken ankette ki maddeler; 1. Hiç katılmıyorum (1.00-1.80), 2. katılmıyorum (1.81-2.60), 3. kararsızım (2.61-3.40), 4. Katılıyorum (3.41-4.20) ve 5. Tamamen katılıyorum (4.21-5.00) şeklinde derecelendirilmiştir.

Açık uçlu bir sorudan oluşan dördüncü boyuttan elde edilen nitel veriler içerik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bunun için bütün anketler okunarak görüşler sınıflandırılmış ve kaydedilmiştir. Ortaya çıkan görüşler ya olduğu gibi alınmış ya da anlamlarını kaybetmemesine dikkat ederek anlaşılır hale getirilerek yazılmıştır. Daha sonra ortaya çıkan düşünceler kategoriler halinde yazılmıştır. Son olarak ise bu düşünceler tablollaştırılmış ve yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın tarama boyutunu oluşturan anket verilerinden elde edilen bulgular, üç bölüm altında toplanarak verilmiştir. Bu bölümler (1) öğrencilerin eğitim fakültelerine seçilmeleri (2) eğitim fakültelerindeki eğitim (3) öğretmenlerin atanma kriterlerinden oluşmaktadır.

4.1.Öğrencilerin Eğitim Fakültelerine Seçilmeleri

Öğrencilerin eğitim fakültelerine seçilmeleriyle ilgili öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerine Seçilmeleri İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Soru	X	SS
1	Eğitim fakülteleri, öğrencilerini seçerken iletişim becerilerine dikkat etmelidir.	4,32	0,877
2	Eğitim fakültelerine arz talep ihtiyacına göre öğretmen alınmalıdır.	4,27	1,066
3	Eğitim fakültelerinin her bölümü için öğretmen adaylarının seçilmesinde farklı ölçütler ve sınav içeriği olmalıdır.	4,19	1,027
4	Eğitim fakülteleri, öğrenci seçiminde öğrencilerin kişiliklerine dikkat etmelidir.	4,12	1,092
5	Eğitim fakülteleri, öğrencilerini kendileri seçmelidir.	3,29	1,358
6	Eğitim fakülteleri, fakülteye alınacak öğretmen adaylarını seçmek için uygulanacak yöntemi kendileri belirlemelidir (mülakat, sınav, lise notları).	3,27	1,318
7	Eğitim fakülteleri, öğrencilerini merkezi bir sınavla almalıdır.	3,24	1,235

Tablo 2 incelendiğinde; öğretim elemanlarının “Eğitim fakülteleri, öğrencilerini seçerken iletişim becerilerine dikkat etmelidir” (X=4,32) ve “Eğitim fakültelerine arz talep ihtiyacına göre öğretmen alınmalıdır” (X=4,27) maddelerine büyük oranda katıldıkları görülmektedir. Öğretim elemanlarının, “Eğitim fakültelerinin her bölümü için öğretmen adaylarının seçilmesinde farklı ölçütler ve sınav içeriği olmalıdır” (X=4,19) ve “Eğitim fakülteleri, öğrenci seçiminde öğrencilerin kişiliklerine dikkat etmelidir” (X=4,12) maddelerine katıldıkları görülmektedir. “Eğitim fakülteleri, öğrencilerini kendileri seçmelidir” (X=3,29), “Eğitim fakülteleri, fakülteye alınacak öğretmen adaylarını seçmek için uygulanacak yöntemi kendileri belirlemelidir (mülakat, sınav, lise notları ...)” (X=3,27) ve “Eğitim fakülteleri, öğrencilerini merkezi bir sınavla almalıdır” (X=3,24) maddelerinde ise kararsız oldukları görülmektedir.

4.2. Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimleri

Öğrencilerin eğitim fakültelerindeki eğitimleriyle ilgili öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimleriyle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Soru	X	SS
1	Eğitim fakültelerinin ders programı sadece devlet tarafından belirlenmelidir.	2,08	1,038
2	Öğretim elemanlarının ders içeriğine karar verme özgürlükleri bulunmalıdır.	3,93	0,996
3	Öğretmen eğitimi programı üniversiteler ve MEB ortaklığı ile oluşturulmalıdır.	4,14	0,936
4	Eğitim fakülteleri eğitim programlarını kendileri hazırlamalıdır.	3,32	1,084
5	Eğitim fakültelerinde ilk yıl deneme süresi olmalı ve öğretmen olmak istemeyenler için başka bir alana geçiş hakkı verilmelidir.	4,01	1,049
6	Eğitim fakültelerinde ilk yıl ortak dersler olmalı ve tüm öğrenciler bu ortak derslerden sonra hangi branşta öğretmen olmak istiyorsa seçebilmelidir.	3,60	1,174
7	Eğitim fakültelerinde genel kültür derslerinin (Tarih, vatandaşlık, İngilizce... vb) ağırlığı artırılmalıdır.	3,17	1,183
8	Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının sosyalleşmesini sağlayacak etkinlikler yapmalıdır.	4,45	0,797
9	Eğitim fakülteleri öğretmen adaylarına eğitim alanında yapılmış bilimsel çalışmalarını takip etme alışkanlığı kazandırmalıdır.	4,60	0,716
10	Pedagoji eğitimi her bölüme bölümün ihtiyaçları dikkate alınarak farklı olarak verilmelidir (okulöncesi ve ilköğretim için ayrı).	4,27	0,924
11	Eğitim fakültelerindeki eğitim AB ülkelerindeki gibi haftada 40 saat olarak uygulanmalıdır.	3,43	0,994
12	İlköğretim alanındaki tüm öğretmenlikler birleştirilmeli ve öğrenci eğitim fakültesini kazandıktan ve bir süre okuduktan sonra branşlara ayrılmalıdır.	3,26	1,101
13	Eğitim fakültelerinde ilköğretim öğretmenlikleri 3 yıl olmalıdır.	2,22	1,076
14	İlköğretim ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde diğer bölümlerden daha fazla pedagoji derslerine önem verilmelidir.	3,58	1,191
15	Sınıf öğretmenliği 1, 2. ve 3. sınıf öğretmeni ve 4-5. sınıf öğretmeni olmak üzere iki bölümden oluşmalıdır.	3,35	1,088
16	Eğitim fakültelerinde bitirme tez uygulaması olmalıdır.	3,63	1,147
17	Eğitim fakültelerinde öğrenciler eğitim ile ilgili uygulamalı projelerde çalışmalıdır.	4,47	0,731
18	Orta öğretim öğretmenlerinin branş dersleri üniversitede ilgili fakültenin ilgili bölümünde verilmelidir. (matematik dersinin fen edebiyat fakültesi matematik bölümünde verilmesi gibi)	3,04	1,347
19	Öğretmen adayları son sınıfta yarım gün sözleşmeli öğretmen olarak çalıştırılmalıdır.	3,70	1,049
20	Okullarda staj yapan öğretmen adaylarına maaş verilmelidir.	3,61	1,073
21	Stajlar sadece merkez okullarda yapılmamalıdır, bunun yanında köy okullarında da staj yapılmalıdır.	4,20	0,981
22	Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamalarına 3. sınıfta başlamalıdır.	3,83	1,074
23	Okullardaki staj uygulamalarında öğretmen adayları haftada iki saat rehber öğretmenlerden ders almalıdır.	3,81	0,913

Tablo 3 incelendiğinde; öğretim elemanlarının “Eğitim fakülteleri öğretmen adaylarına eğitim alanında yapılmış bilimsel çalışmaları takip etme alışkanlığını kazandırmalıdır” (X=4,60), “Eğitim fakültelerinde öğrenciler eğitim ile ilgili uygulamalı projelerde çalışmalıdır” (X =4,47), “Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının sosyalleşmesini sağlayacak etkinlikler yapmalıdır” (X=4,45) ve “Pedagoji eğitimi her bölüme bölümün ihtiyaçları dikkate alınarak farklı olarak verilmelidir (okulöncesi ve ilköğretim için ayrı)” (X=4,27) maddelerine büyük oranda katıldıkları görülmektedir. Öğretim elemanları, “Stajlar sadece merkez okullarda yapılmamalıdır, bunun yanında köy okullarında da staj yapılmalıdır” (X=4,20), “Öğretmen eğitimi programı üniversiteler ve MEB ortaklığı ile oluşturulmalıdır” (X=4,14), “Eğitim fakültelerinde ilk yıl deneme süresi olmalı ve öğretmen olmak istemeyenler için başka bir alana geçiş hakkı verilmelidir” (X=4,01), “Öğretim elemanlarının ders içeriğine karar verme özgürlükleri bulunmalıdır” (X=3,93), “Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamalarına 3. Sınıfta başlamalıdır” (X=3,83), “Okullardaki staj uygulamalarında öğretmen adayları haftada iki saat rehber öğretmenden ders almalıdır” (X=3,81), “Öğretmen adayları son sınıfta yarım günde sözleşmeli öğretmen olarak çalıştırılmalıdır” (X=3,70), “Eğitim fakültelerinde bitirme tez uygulaması olmalıdır” (X=3,63), “Okullarda staj yapan öğretmen adaylarına maaş verilmelidir” (X=3,61), “Eğitim fakültelerinde ilk yıl ortak dersler olmalı ve tüm öğrenciler bu ortak derslerden sonra hangi branşta öğretmen olmak istiyorsa o tarafa kendileri yönelmelidir” (X=3,60), ve “İlköğretim ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde diğer bölümlerden daha fazla pedagoji derslerine önem verilmelidir.” (X=3,58) maddelerine katıldıkları görülmektedir. “Sınıf öğretmenliği 1, 2. ve 3. Sınıf öğretmeni ve 4-5. Sınıf öğretmeni olmak üzere iki bölümden oluşmalıdır” (X=3,35), “Eğitim fakülteleri eğitim programlarını kendileri hazırlamalıdır” (X=3,32), “İlköğretim alanındaki tüm öğretmenlikler birleştirilmeli ve öğrenci eğitim fakültesini kazandıktan ve bir süre okuduktan sonra branşlara ayrılmalıdır” (X=3,26), “Eğitim fakültelerinde genel kültür derslerinin (Tarih, vatandaşlık, İngilizce...vb) ağırlığı artırılmalıdır” (X=3,17) ve “Orta öğretim öğretmenlerinin branş dersleri üniversitede ilgili fakültenin ilgili bölümünde verilmelidir (matematik dersinin fen edebiyat fakültesi matematik bölümünde verilmesi gibi)” (X=3,04) maddelerinde ise kararsız oldukları görülmektedir. Öğretim elemanlarının, “Eğitim fakültelerinde ilköğretim öğretmenlikleri 3 yıl olmalıdır” (X=2,22) ve “Eğitim fakültelerinin ders programı sadece devlet tarafından belirlenmelidir” (X=2,04) maddelerine katılmadıkları görülmektedir.

4.3. Öğretmenlerin Atanma Kriterleri

Öğretmenlerin atanma kriterleriyle ilgili öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Atanma Kriterleriyle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Soru	X	SS
1	Öğretmen adaylarının atanması için KPSS veya benzer sınav uygulanmalıdır.	2,89	1.404
2	Öğretmen adayları hiçbir sınava tabi tutulmadan mezun olur olmaz atanmalıdır.	2,49	1,353
3	Öğretmen adayları son sınıfta sadece kendi alanlarından (pedagoji ve alan bilgisi) sınav yapılarak atanmalıdır.	3,65	1,200
4	Öğretmen atamaları aşamalı sınavlarla yapılmalıdır. Birinci sınav teorik bilgilerden ve lisans eğitimi bittikten sonra, ikinci sınav ise iki yıllık staj eğitiminden sonra olmalı ve performans değerlendirmeye yönelik olmalıdır.	3,68	1,113
5	Öğretmen adaylarının atanmasını sağlayacak sınavlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmalıdır.	2,64	1,160
6	Öğretmen atamalarında yazılı sınavın yanında, sözlü sınav da kullanılmalıdır.	3,36	1,263
7	Dışarıdan başka bir kurumun etkisi olmadan (YÖK, MEB...vb) okullar çalıştıracakları öğretmenleri kendileri işe almalıdır.	2,56	1,206
8	Öğretmenlerin atanma kriterlerinin belirlenmesinde öğrencilerin velilerinde söz hakkı olmalıdır.	2,66	1,160
9	Bir lisans mezunu olup ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen bir öğretmen adayına iki yıl süreyle yüksek lisans yapma şartı getirilmelidir.	2,94	1,163
10	Öğretmenler atandıktan sonra nitelikli öğretmen olduklarına dair bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.	3,91	1,010
11	Üniversiteyi bitirdikten sonra iki yıl stajyerlik eğitimi verilmelidir.	3,55	1,049
12	Stajyerlik eğitiminde başarısız olan öğretmen işe başlamamalıdır.	3,59	1,090
13	Mezun olan öğretmenler için kısmen yeterlilik sertifikası verilerek, tam yeterliliklerini kazanıncaya kadar kendi alanları ile ilgili daha fazla çalışmaları zorunlu hale getirilmelidir.	3,75	0,990
14	Öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce, sağlık eğitimi sertifikasını zorunlu olarak almalıdır.	3,72	0,962
15	Öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce ileri düzey bilgisayar sertifikasını zorunlu olarak almalıdır.	3,59	1,036

Tablo 4 incelendiğinde, öğretim elemanları, “*Öğretmenler atandıktan sonra nitelikli öğretmen olduklarına dair bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır*” (X=3,91), “*Mezun olan öğretmenler için kısmen yeterlilik sertifikası verilerek, tam yeterliliklerini kazanıncaya kadar kendi alanları ile ilgili daha fazla çalışmaları zorunlu hale getirilmelidir*” (X=3,75), “*Öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce, sağlık eğitimi sertifikası zorunlu olarak almalıdır*” (X=3,72), “*Öğretmen atamaları sınav ile olmalıdır. Birinci sınav teorik bilgilerden ve lisans eğitimi bittikten sonra, ikinci sınav ise iki yıllık staj eğitiminden sonra olmalıdır ve performans değerlendirmeye yönelik olmalıdır*” (X=3,68), “*Öğretmen adayları son sınıfta sadece kendi alanlarından (pedagoji ve alan bilgisi) sınav yapılarak atanmalıdır*” (X=3,65), “*Stajyerlik eğitiminde başarısız olan öğretmen işe başlamamalıdır*” (X=3,59),

“Öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce ileri düzey bilgisayar sertifikası zorunlu olarak almalıdır” (X=3,59) ve “Üniversiteyi bitirdikten sonra iki yıl stajyerlik eğitimi verilmelidir” (X=3,55) maddelerine katıldıkları görülmektedir. “Öğretmen atamalarında yazılı sınavın yanında, sözlü sınavda kullanılmalıdır” (X=3,36), “Bir lisans mezunu olup ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen bir öğretmen adayına iki yıl süreyle yüksek lisans yapma şartı getirilmelidir” (X=2,94), “Öğretmen adaylarının atanması için KPSS veya benzer sınav uygulanmalıdır” (X=2,89), “Öğretmenlerin atanma kriterlerinin belirlenmesinde velilerin de söz hakkı olmalıdır” (X=2,66) ve “Öğretmen adaylarının atanmasını sağlayacak sınavlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmalıdır” (X=2,64) maddelerinde ise kararsız oldukları görülmektedir. Öğretim elemanlarının, “Dışarıdan başka bir kurumun etkisi olmadan (YÖK, MEB...vb) okullar çalıştıracakları öğretmenleri kendileri işe almalıdır” (X=2,56) ve “Öğretmen adayları hiçbir sınava tabi tutulmadan mezun olur olmaz atanmalıdır” (X=2,49) maddelerine katılmadıkları görülmektedir.

Anketin açık uçlu olan son maddesine öğretim elemanlarının vermiş oldukları cevaplar içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sonucu elde edilen veriler “Eğitim Fakültelerine Öğrencilerin Seçilmesi”, “Eğitim Fakültelerinde Eğitim” ve “Öğretmenin Atamaları” olmak üzere üç boyut altında toplanmıştır.

Tablo 5’de öğretim elemanlarının anketin açık uçlu sorusuna vermiş oldukları cevaplara göre eğitim fakültelerine öğrencilerin seçilmesi boyutu altına giren kategoriler ve frekansları verilmiştir.

4.4. Öğretmen Görüşleri

Tablo 5: Eğitim Fakültelerine Öğrencilerin Seçilmesi Boyutu Altına Giren Kategoriler ve Frekansları

No	Eğitim Fakültelerine Seçilmeyle İlgili Görüşler	f
1	Eğitim fakültelerine giriş sırasında bazı becerilere sahip kişilerin (sosyal, fiziksel, iletişim ve psikoloji...vb) seçilmesi gerekir.	34
2	Öğretmen adaylarına eğitim fakültelerine alımda mülakat, yetenek sınavı... gibi farklı sınavlar da yapılmalıdır.	26
3	Öğretmenlik mesleğini yapmak isteyen, seven bireylerin (tanyarak, bilerek seçen) eğitim fakültelerine gelmesi önemlidir.	7
4	Öğretmen liselerine verilen ek puanlar kaldırılmalıdır.	2
5	Eğitim fakültelerinin puanları artırılmalıdır.	2
6	Öğretmen okullarının programı ile eğitim fakültelerinin programı uyumlu hale getirilmelidir.	1
7	YGS sınavından sonra öğretmen yeterlilik sınavı olmalıdır.	1
8	Öğretmen adayları öğretmen liselerinden seçilmelidir.	1

Tablo 5 incelendiğinde öğretim elemanlarının eğitim fakültelerine öğrencilerin seçilmesiyle ilgili olarak daha çok “Eğitim fakültelerine giriş sırasında bazı becerilere sahip kişilerin (sosyal, fiziksel, iletişim ve psikoloji...vb) seçilmesi gerekir” (f=34), “Öğretmen adaylarına eğitim fakültelerine alımda mülakat, yetenek sınavı... gibi farklı sınavlara da yapılmalıdır” (f=26) ve “Öğretmenlik mesleğini yapmak isteyen, seven bireylerin (tanıyarak, bilerek seçen) eğitim fakültelerine gelmesi öncelikli gerekliliktir” (f=7) görüşünde oldukları görülmektedir. Bunun yanında az sayıda da olsa “Öğretmen liselerinde verilen ek puanlar kaldırılmalıdır” (f=2), “Öğretmen liselerinden mezun olanların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları daha olumlu hale getirilmelidir” (f=1), “Öğretmen okullarının programı ile eğitim fakültelerinin programı uyumlu hale getirilmelidir” (f=1), “YGS sınavından sonra öğretmen yeterlilik sınavı olmalıdır” (f=1), “Öğretmen adayları öğretmen liselerinden seçilmelidir” (f=1), “Eğitim fakültelerine öğrenci seçerken sadece öğretmen liselerini bitirme esas alınmalıdır” (f=1), “Öğretmen liselerinin daha nitelikli olması yönünde yenilikler yapılmalıdır” (f=1), “Öğretmen liselerinin daha nitelikli olması yönünde yenilikler yapılmalıdır” (f=1) ve “Öğretmen liselerinin öğretim programlarında düzenlemeler yapılmalıdır” (f=1) görüşlerinde olan öğretim elemanları bulunmaktadır.

Tablo 6: Öğrencilerin Eğitim Fakültelerindeki Eğitimi Boyutu Altına Giren Kategoriler Ve Frekansları

	Eğitim Fakültelerinde Eğitim	f
1	Eğitim fakültelerinde uygulama ve staja yönelik aktivitelere ağırlık verilmektedir.	53
2	Eğitim fakültelerinde öğretim üyesi kalitesi artırılmalıdır.	19
3	Özel öğretim yöntemleri dersinin saati artırılmalıdır.	9
4	Üniversiteler ve MEB arasındaki koordinasyon artırılmalıdır.	8
5	Öğretmen adaylarına daha fazla teorik bilgi verilmektedir.	8
6	Eğitim fakültelerindeki eğitime belirli bir standart getirilmelidir.	6
7	Eğitim fakültelerinde teknolojiye daha fazla yararlanılmalıdır.	5
8	Eğitim fakültelerinin eğitim programları geliştirilmelidir.	5
9	Öğretmen adaylarına proje ve performans ödevleri verilmelidir.	4
10	Staj uygulamaları 1. sınıftan başlamak üzere dört yıl boyunca sürmelidir.	4
11	Öğretmen eğitimi için uygulama okulları olmalıdır.	3
12	Öğretmen adaylarının akademik becerileri artırılmalıdır.	3
13	Eğitim fakültelerinde teorik bilgi ile alan bilgisi uyumlu bir şekilde verilmelidir.	3
14	Uygulama okullarındaki deneyimli öğretmenlere danışmanlık eğitimi verilmelidir.	3
15	Sadece öğretmen yetiştirmeden sorumlu üniversiteler kurulmalıdır.	2
16	Öğretmen yeterliklerinde süreç değerlendirme kullanılmalıdır.	2
17	Öğretmen adayları genel kültür ve görgü açısından daha donanımlı yetiştirilmelidir.	2
18	Ders içerikleri esnek olmalı ve öğretim elemanları tarafından belirlenebilmelidir.	1
19	Öğretmen yetiştirecek insanların en az iki yıl öğretmenlik yapması şartı getirilmelidir.	1
20	Uygulama derslerinde öğrencilerle planlarını tartışma, uygulama sırasında izleme ve	1

	uygulama sonunda geri bildirim verme işlemleri yapılmalıdır.	
21	Formasyon dersleri bölümlere (Türkçe, Fen,... vb) göre düzenlenmelidir.	1
22	Üniversite I. sınıf hazırlık şeklinde olmalı yeterli görülmeyen öğrenciler başka programlara geçiş yapabilmelidir.	1
23	Eğitim fakülteleri 5 yıl olmalıdır.	1
24	Öğrenciler son yıl okullarda çalışarak eğitimlerini tamamlamalıdır.	1
25	Öğretmen adaylarının öğretim becerilerinin geliştirilmesi için stajlar işlevsel hale getirilmelidir.	1
26	Öğretmenlik uygulaması (en az) iki farklı okulda yapılabilirdir.	1
27	Danışman öğretmenlere daha fazla ücret ödenmelidir.	1
28	Öğretmen adaylarına mutlaka yurt dışı deneyimi verilmelidir.	1
29	Öğretmen adaylarına tarihsel ve kültürel değerler kazandırılmalıdır.	1
30	Değerler eğitimi her öğretmene kazandırılmalıdır.	1
31	İlköğretimden başlamak üzere meslek seçimine yönlendirme yapılmalıdır.	1
32	Başarılı öğrencilerin eğitim fakültelerini tercih etmesi için teşvik edilmelidir.	1
33	Sadece sınav sonucuna bakılarak değerlendirme yapılmamalıdır.	1
34	Öğretmenlik mesleğine hazırlık sürecinde özyönetim, özdenetim bilinç ve alışkanlıkları kazandırılmalıdır.	1
35	Eğitim fakültesi öğrencilerine diksiyon (düzgün konuşma) dersleri açılmalıdır.	1
36	Eğitim fakültelerinde sınıf mevcutları 25 ile sınırlandırılmalıdır.	1
37	Staj uygulaması son yıl haftada 2-3 gün veya son dönemin tamamını kapsayacak şekilde ve daha ciddi bir denetimle yapılmalıdır.	1

Tablo 6 incelendiğinde öğretim elemanlarının eğitim fakültelerine öğrencilerin seçilmesiyle ilgili olarak daha çok “*Öğretmen adaylarının eğitimi sırasında uygulama ve staja yönelik aktivitelere ağırlık verilmelidir*” (f=52), “*Eğitim fakültelerinde öğretim üyesi kalitesi artırılmalıdır*” (f=19), “*Özel öğretim yöntemleri dersinin saati artırılmalıdır*” (f=9), “*Üniversiteler ve MEB arasındaki koordinasyon artırılmalıdır*” (f=8), “*Öğretmen adaylarına daha fazla teorik bilgi verilmelidir*” (f=8), “*Eğitim fakültelerindeki eğitime belirli bir standart getirilmelidir*” (f=6), “*Eğitim fakültelerinde teknolojiden daha fazla yararlanılmalıdır*” (n=5), “*Eğitim fakültelerinin eğitim programları geliştirilmelidir*” (f=5), görüşünde oldukları görülmektedir. Bunun yanında “*Öğretmen adaylarına proje ve performans ödevleri verilmelidir*” (f=4), “*Staj uygulamaları 1. sınıftan başlamak üzere dört yıl boyunca sürmelidir*” (f=4), “*Öğretmen eğitimi için uygulama okulları olmalıdır*” (f=3), “*Öğretmen adaylarının akademik becerileri arttırılmalıdır*” (f=3), “*Eğitim fakültelerinde eğitim sırasında teorik bilgi ile alan bilgisi uyumlu bir şekilde verilmelidir*” (f=3), “*Uygulama okullarındaki deneyimli öğretmenlere danışmanlık eğitimi verilmelidir*” (f=3), “*Sadece öğretmen yetiştirmeden sorumlu üniversiteler kurulmalıdır*” (f=2), “*Öğretmen yeterliliklerinde süreç değerlendirme kullanılmalıdır*” (f=2), “*Öğretmen adaylarına eğitim sırasında yazılı sınavların yanında sözlü sınavlarda uygulanmalıdır*” (f=1), “*Ders içerikleri esnek olmalı ve öğretim elemanları tarafından belirlenebilmelidir*” (f=1), “*Öğretmen yetiştirme sürecinde fakülte ve fakülte sonrası farkların ortadan kaldırılarak süreklilik kazandırılması*

gerekir”(f=1), “Öğretmen yetiştirecek insanların en az iki yıl öğretmen olma şartı getirilmelidir” (f=1), “Uygulama derslerinde öğrencilerle planlarını tartışma, uygulama sırasında izleme ve uygulama sonunda geri bildirim verme işlemleri yapılmalıdır” (f=1), “Formasyon dersleri bölümlere (Türkçe, Fen, ...vb) göre düzenlenmeli” (f=1), “Üniversite 1. sınıf hazırlık şeklinde olmalı öğretmen yeterliliği görülmeyen öğrenciler başka programlara geçiş yapabilmelidir” (f=1), “Eğitim fakülteleri 5 yıl olmalıdır”(f=1),”Öğrenciler son yıl okullarda çalışarak eğitimlerini tamamlamalıdır” (f=1), “Öğretmen adaylarının eğitim kalitesinin artırılması için lisans öğrenimi öğrenci merkezli olmalıdır” (f=1),”Öğretmen adaylarının öğretim becerilerinin geliştirilmesi için derslerde aktif olmaları sağlanmalı ve stajlar işlevsel hale getirilmelidir” (f=1), “Öğretmen yetiştirme ile ilgili geniş bir planlamaya ihtiyaç duyulmaktadır” (f=1), “Öğretmenlik uygulaması (en az) iki farklı okulda yapılabilmelidir” (f=1), “Danışman öğretmenlere daha fazla ücret ödenmelidir” (f=1), “Öğretmen adaylarına mutlaka yurt dışı deneyimi verilmelidir” (f=1), “Öğretmen adaylarına tarihsel ve kültürel değerler kazandırılmalıdır” (f=1), “Değerler eğitimi her öğretmene kazandırılmalıdır” (f=1), “İlköğretimden başlamak üzere meslek seçimine yönlendirme yapılmalıdır” (f=1), “Başarılı öğrencilerin eğitim fakültelerini tercih etmeleri için özendirilmelidir” (f=1), “Sadece sınav sonucuna bakılarak değerlendirme yapılmamalıdır” (f=1), “Öğretmenlik mesleğine hazırlık sürecinde özyönetim, özdenetim bilinç ve alışkanlıkları kazandırılmalıdır” (f=1), “Her üniversitenin uygulama okulu olmalıdır” (f=1), “Her bir bölümün uygulama sınıfı olmalıdır” (f=1), “Eğitim fakültesi öğrencilerine diksiyon (düzgün konuşma) dersleri açılmalıdır” (f=1), Eğitim fakültesi öğrencilerine diksiyon (düzgün konuşma) dersleri verilmelidir“ (f=1), “Eğitim fakültelerinde sınıf mevcutlarında 25 ile sınırlandırılmalıdır” (f=1) ve “Staj uygulaması son yıl haftada 2-3 gün veya son dönemin tamamını kapsayacak şekilde ve daha ciddi bir denetimle yapılmalıdır” (f=1) görüşlerinde olan öğretim elemanları bulunmaktadır.

Tablo 7: Öğretmenlerin Atanması Hakkında Açık Uçlu Soruya Verilen Cevaplar

No	Öğretmenin Ataması	Frekans
1	Öğretmen adayları kendi alanlarından sınava tabi tutularak atanmalıdırlar.	17
2	Öğretmen aday sayılarının düşürülmesi (ihtiyaç kadar aday olması).	12
3	Sadece eğitim fakültesi mezunları öğretmen olmalı.	8
4	Öğretmen atamaları mülakat ile yapılmalı.	4
5	Öğretmen yetiştirmede köy enstitüleri öğretmen yetiştirmede model alınmalıdır.	3
6	Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe ilişkin algıları düzeltilmelidir.	2
7	Öğretmen atamalar sınav ile olmamalı.	2
8	Öğretmen yeterlilikleri ve atamalarda bu belirlenen niteliklere göre yetenek sınavları yapılmalı.	2
9	Yeterliğe dayalı atamalar yapılmalıdır.	2
10	Öğretmen adaylarına mezun olduktan sonra iletişim becerisi konusunda yeterlilik sınavı yapılmalıdır.	2
11	Öğretmen adaylarına mezun olduktan sonra yazma becerisi konusunda yeterlilik sınavı yapılmalıdır.	2
12	Üniversitedeki not ortalaması öğretmenlik atamasında etkili olmalıdır.	2
13	Öğretmen atamasının ilk 2-3 yılı sözleşmeli olmalı belli standartları yakalayan öğretmenler kadroya atanmalıdır.	1
14	Öğretmen atama sınavları alan ve pedagojik bilgiye yönelik olarak yeniden düzenlenmelidir.	1
15	KPSS’de de eğitim fakültelerindeki programlara paralel bir sınama biçimi oluşturulmalıdır.	1
16	Öğretmen adayları atandıktan sonra en az iki yıl performansları değerlendirilmelidir.	1
17	Öğretmenler atanmadan önce en az 1 yıl asistan öğretmenlik ve üç yıl öğretmenlik tecrübesi olmalıdır.	1
18	Adayların fakültelerde ciddi eğitimden geçirilmesi ve fakültelerin önerdiği adayların içerisinde öğretmen ataması yapılmalıdır.	1

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanlarının öğretmenlerin atanmasıyla ilgili olarak daha çok “*Öğretmen adayları kendi alanlarından sınava tabi tutularak atanmalıdırlar*” ($f=17$), “*Öğretmen aday sayılarının düşürülmesi (ihtiyaç kadar aday olması)*” ($n=12$) ve “*Sadece eğitim fakültesi mezunları öğretmen olmalı*” ($n=7$) görüşünde oldukları görülmektedir. Bunun yanında “*Öğretmen atamaları mülakat ile yapılmalı*” ($n=4$), “*Köy enstitüleri öğretmen yetiştirmede model alınmalıdır*” ($n=3$), “*Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe ilişkin algıları düzeltilmelidir*” ($n=2$), “*Öğretmen atamaları sınav ile olmamalıdır*” ($n=2$), “*Öğretmen yeterlilikleri ve atamalarda belirlenen niteliklere göre yetenek sınavları yapılmalıdır*” ($n=2$), “*Yeterliliğe dayalı atamalar yapılmalıdır*” ($n=2$), “*Öğretmen adaylarına mezun olduktan sonra iletişim becerisi konusunda yeterlik sınavı yapılmalıdır*” ($n=2$), “*Öğretmen adaylarına mezun olduktan sonra yazma becerisi konusunda yeterlilik sınavı yapılmalıdır*” ($n=2$), “*Üniversitedeki not ortalaması öğretmenlik atamasında etkili olmalıdır*” ($n=2$), “*Öğretmen atamasının ilk 2-3 yılı sözleşmeli olmalı belli standartları yakalayan öğretmenler kadroya atanmalıdır*” ($n=1$), “*Öğretmen atama sınavları alan ve pedagojik bilgiye yönelik olarak yeniden düzenlenmelidir*” ($n=1$), “*KPSS’de de eğitim*

fakültelerindeki programlara paralel bir sınama biçimi oluşturulmalıdır” (n=1), “Öğretmen adayları atandıktan sonra en az iki yıl performansları değerlendirilmelidir” (n=1), “Öğretim elemanları atanmadan önce en az 1 yıl asistan öğretmenlik ve üç yıl öğretmenlik tecrübesi olması gerekmektedir” (n=1), “Adayların fakültelerde ciddi eğitimden geçirilmesi ve fakültelerin önerdiği adayların içerisinde öğretmen ataması yapılmalıdır” (n=1) görüşlerinde olan öğretim elemanları bulunmaktadır.

4.5.Bazı AB Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması

4.5.1. Almanya’da Öğretmen Eğitimi

Almanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

- Öğretmen yetiştirme sistemlerinde eyaletler arasında birçok farklılıklar bulunmaktadır. Bundan dolayı her öğretmenin herhangi bir yerel yönetimde iş bulma imkânı kısıtlıdır.
- Öğretmen eğitimi kursları; üniversitelerde, teknik yüksekokulları /üniversitelerinde, pedagoji yüksekokullarda ve müzik, sanat kolejlerinde sağlanmaktadır.
- Öğretmen eğitiminin hazırlık dönemindeki uygulama ile fakültelerde anlatılan dersler arasındaki koordinasyon ve ilişkiyi kontrol etmek amacıyla kurulmuştur.

Almanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları:

- Öğretmen eğitimi kurslarına girmek için 12-13 yıllık okul eğitiminin bitirilmesi ve lise bitirme sınavlarından başarılı olunması gerekir, ardından da öğrenciler üniversiteye başvurabilirler.

Almanya’da Öğretmen Eğitimi Programı:

- Almanya’da öğretmen eğitimi, ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri için iki kısımdan oluşmaktadır.
- Birinci öğretmen eğitimi, teorik düzeyde yüksek eğitim enstitülerinde yapılmaktadır. Öğretmen yetiştirmede kalitenin arandığı bu bölüm, birinci devlet sınavına kadar 8 ya da 9 dönem sürmektedir.
- İkinci aşamada sadece uygulama eğitimi olup (deneme öğretmenliği) okullarda

uygulanır ve fazladan uygulama derslerine fırsat verilir. 18 ile 24 ay kadar sürer ve ikinci devlet sınavı sonucuyla bu dönem biter.

- Öğretmenlerin kendi kariyerleri için seçebileceği çok fazla alternatifleri vardır. Bunlar en sade biçimde aşağıda belirtilmeye çalışılmıştır:
- 1. Kademedeki sınıf öğretmenliği ya da 1. düzey öğretmenliği.
- İkinci seviyesi için genel eğitim ya da düşük düzeyde ikinci seviye (ortaokul) öğretmenlik.
- Düşük düzeyde ikinci seviye (ortaokul) öğretmenliği
- İkinci düzeyde (ortaokul) üst kısımlar ya da lise için genel eğitim
- Mesleki konularda yüksek ikinci düzey ya da meslek liselerinde öğretmenlik.
- Özel eğitim için öğretmenlik mesleği.

Almanya’da Atanma Şartları:

- Öğretmen adayı 1. devlet ve 2. devlet sınavlarından başarılı olduktan sonra öğretmen olarak atanmaktadır.
- Birinci devlet sınavı öğretim dersleri, bitimi ve hazırlık devresine kabul için verilmektedir. Bu sınav Öğretmen Sınav Kurumu ile üniversiteler tarafından ortaklaşa yapılmaktadır.
- Hazırlık dönemi (okul uygulamaları), ikinci devlet sınavı sonunda tamamlamaktadır. Bu sınav devamlı olarak bir öğretmen olarak atanmak için ön şarttır ama bu kadro hiçbir zaman garanti değildir. Bu sınav devlet sınav komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Fransa’da Öğretmen Yetiştirme

Fransa’da Öğretmen Yetiştiren Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

- IUMF (Üniversite Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri) 10 Temmuz 1989 tarihindeki “Eğitim Yönlendirme Kanunu” ile ilk ve ortaöğretimde öğretmen yetiştirmeden sorumlu olarak ve daha önceki enstitülerin yerine kurulmuştur.
- 2005 yılındaki programda yapılan kurallar ve genel çerçevelere göre, IUMF üniversiteye bağlı bir kurum olmuştur.

- CFPPs özel eğitim kurumları için öğretmen yetiştiren kurumlar olup IUMF (Üniversite Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri) ile aynı statüye sahiptirler.

Fransa'da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları:

- Öğrenciler, öğretmenler ve okul yönetiminin önerileri ve sınavlardan aldıkları sonuçlarla birlikte değerlendirilir. Böylelikle öğrenciye verilen eğitim ve rehberlik faaliyetleri ile öğrencinin gelecekteki mesleğinin nasıl belirleneceği konusu değerlendirmeye alınır.
- Okul öğretmenleri seçiminde yapılan giriş sınavları ulusal program temelinde organize edilmekte ve bu sınavların temel amacı, seçilen adayların ilköğretim, lise ve kolejlerde yeterli öğretim kapasitesine sahip olmasının garanti altına alınmasıdır.

İlköğretim Öğretmenliği İçin Giriş Koşulları:

- 1992 yılından itibaren, yeni ilköğretim öğretmenliği (sınıf ya da ana sınıfı öğretmenliği) lisans mezunları ve sertifika sahipleri, lisansa denk olan sertifikalar ya da en az üç yıl lise sonrası eğitim aldıklarını onaylayan sertifikaya sahibi olma şartı aranmaktadır.
- IUFM'de öğrencilerin atanmaları için gerekli olan sınavlarda zorunluluk bulunmamaktadır. Bir başka deyişle öğrenciler sınavlara CNED (ulusal uzaktan eğitim merkezi) yardımıyla hazırlanmayı seçebilir ya da bağımsız adaylar olarak sınavlara kayıt yaptırabilirler.
- IUMF'de ve özel eğitim merkezlerinde eğitim alan adaylar ya mülakat ya da çok seçenekli testlerden veyahut da çeşitli soru türlerinin bulunduğu sınavlardan sorumlu olmaktadır.

Ortaöğretim Öğretmenliği İçin Giriş Koşulları

- Genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik liselerde öğretmen olabilmek için çeşitli diplomalara sahip olunması gerekmektedir. Ortaokullar ve liselerde öğretmen olabilmek için CAPES, mesleki liselerde CAPLP ve teknik liselerde de CAPET adlı sınavlarda başarılı olmak ve daha sonrasında ise 2 yıllık IUMF'leri başarıyla tamamlamış olmak şartı aranmaktadır.

Fransa'da Öğretmen Eğitimi Programı

- Ortaöğretim ve ilköğretim öğretmen eğitimine katkı sağlamak amacıyla ardışık (consecutive) sistem yürürlüğe konulmuştur. Bu sistem ile birlikte, liseden mezun olan öğretmen adaylarına, üç yıllık olan yükseköğretimi başarıyla bitirdikten sonra öğretmen olabilmek için iki yıllık ikinci bir eğitim almaları şartı getirilmiştir.
- Birinci yılında işe alım sınavları için başvuruda bulunan adaylar, sözlü yazılı ve/veya uygulamalı testler için hazırlanmak için eğitim alırlar. Öğrenciler sınavlara istedikleri zaman girebilirler.
- İkinci yılında sınavlardan başarılı olan öğrencilere, mesleki ve üniversite eğitiminde kendilerini geliştirecek eğitim verilmektedir. Öğretmen adayları, öğretim yılı boyunca stajyer (sivil çalışan memur) olarak her işi yapmaktadır.

Fransa'da Öğretmenlerin Atanma Şartları:

İlköğretim Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi ve Diplomaları

- İlköğretim öğretmenlerinin atama sınavları için 10 Mayıs 2006 tarihinde çeşitli kanunlar hazırlanmıştır.
- 23 Temmuz 2007 tarihinden itibaren ilköğretim öğretmenleri için birinci dışsal sınav, ikinci dışsal sınav, üçüncü atanma sınavı ve yetenek sınavı uygulanmaktadır. Bu sınavlar Matematik, Fransızca, Coğrafya, Tarih, Fen bilimlerinden sonra mülakat ile tamamlanmaktadır. Beden eğitimi öğretmenliği ve yabancı diller öğretmenliği için ise giriş sınavları yoktur.
- Adaylar atama sınavını verdikten sonra bir yıl mesleki staj eğitimi almaktadır. Bu staj eğitiminden sonra ise tam teşekkülü bir ilköğretim öğretmeni olmaktadır.

Ortaöğretim Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi ve Diplomaları

Ortaöğretim öğretmenliği için, adayların isteğine bağlı olmakla birlikte disiplin farklılığından kaynaklanan 5 farklı diploma bulunmaktadır.

- CAPES (ortaöğretimde öğretme yeterliliği sertifikası) genel eğitim için.
- CAPEPS (Beden eğitimi ve spor öğretmenliği yeterlilik sertifikası)
- CAPET (lise teknoloji eğitimi için yeterlilik sertifikası) teknoloji disiplinleri için.

- CAPLP (meslek liselerinde eğitim için yeterlilik sertifikası)
- Diplomalar UIMF'deki ikinci yılın sonunda verilmektedir.
- Stajyer öğretmenlerin mesleki yeterliliği ve stajları akademik kurul tarafından değerlendirilmektedir. Kurulun görüşleri, stajyer öğretmenin beceri dosyasındaki durumuna dayanmaktadır. Bu dosya, öğretim otoritesi (IUMF) ve stajın yapıldığı kurumun başında bulunan kişi ve ulusal eğitim müfettişinin görüşleri doğrultusunda oluşturulmaktadır. Bu görüşler, duruma bağlı olarak, mesleki yeterlilik sınavına girecek lise ya da beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmen olarak atanmadan önce değerlendirilmesinde de etkili olabilmektedir.

Birleşik Krallık 'ta Öğretmen Eğitimi

Birleşik Krallık 'ta Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

- Birleşik Krallık'ta eğitimin amacını belirleyen bir merkezin olmamasına rağmen eğitim sisteminin genel amaçları şu şekilde sıralanabilir.

İngiltere Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

- Öğretmen yetiştirmede etkili ve kaliteli eğitim kriterlerini karşılamak için Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) tarafından yüksek eğitim kurumları görevlendirilmiştir
- Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA), öğretmen yetiştirme enstitülerini desteklemek ve yetki vermek yetkisine sahiptir.
- Yüksek eğitim kurumları ortak okul katılımıyla birlikte, derslerin planlaması ve yönetilmesi ve öğrencilerin seçilmesi, atanması, eğitilmesi ve değerlendirmesinden sorumludur.
- Bazı okullar ve okul birlikleri, okul merkezli öğretmen yetiştirme sistemlerini (SCITT) desteklemek için Okullar İçin Eğitim ve Gelişim Birimi (TDA) tarafından yetkilendirilmiştir.

Galler Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- Öğretmen yetiştirmede etkili ve kaliteli eğitim kriterlerini karşılamak için Galler Yüksek Eğitim Fonu Kurumu (HEFCW) tarafından yüksek eğitim

kurumları görevlendirilmiştir.

- Yüksek eğitim kurumları, ortak okul katılımıyla birlikte, derslerin planlaması ve yönetilmesi ve öğrencilerin seçilmesi, atanması ve eğitilmesi, değerlendirmesinden sorumludur.

Kuzey İrlanda Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- Kuzey İrlanda'da öğretmen yetiştirmeye ön lisans ve lisans sonrası sertifikalar ile Açık üniversitede dahil beş yüksek eğitim enstitüsü katkı sağlamaktadır.
- Programın hazırlanması okullar ile birlikte yapılmaktadır. Eğitim ile ilişkili enstitüler (okullar, eğitim ve kütüphane kurulları, Katolik okullar birliği) öğretmenliğin her seviyesindeki gelişime önemli katkıda bulunmuştur.

Birleşik Krallık 'ta iki tür Öğretmen Yetiştirme Modeli Uygulanmaktadır

Öğretmen Eğitiminde Sıralı Model

- Geleneksel olarak, sıralı model ortaöğretimler için uygulanmaktadır ama ilköğretim için sıralı program İngiltere'de oldukça popüler olmaya başlamıştır.
- Sıralı model 3 ya da 4 yıllık lisans eğitiminden sonra bir yıl uygulamalı staj ile lisans sonrası eğitim diplomasını (PGCE) içermektedir. İçerisinde bir yıl süren tam zamanlı kursları (tam veya yarı zamanlı olabilir) içermektedir.

Öğretmen Eğitimi İçin Eşzamanlı Model

- Bu model birçok programı sadece ilköğretime yönelik kullanmaktadır. Ancak özellikle beden eğitimi veya teknoloji dizayn eğitimi gibi ortaöğretim branş derslerine yönelik birkaç program kullanılmaktadır.

Birleşik Krallık 'ta Öğretmen Eğitimi Programı

İngiltere Öğretmen Eğitimi Programı

- İngiltere'de belli bir eğitim programı yoktur ama mesleki değerler ve uygulamalar açıkça belirtilmiştir. Bunlar üç bağlantılı kategoriye ayrılmıştır.
- Mesleki özellikler, öğrenciler ile gençlerle ilişkili standartları içermektedir (mesleki görevlerin bilincinde olma, yasal çerçeve, çalışma ortamının uygulamaları ve politikaları, diğer çalışanlarla ilişki, birbiriyle çalışma ve

mesleki gelişim).

- Mesleki bilgi ve bu bilgileri kavrama, eğitim, öğretim, değerlendirme ve gözlemle ilgili standartlardır. Eğitim programı, konu, literatür, sayısal işlemlerden anlamak.
- Mesleki beceriler, eğitimin planlanması, öğretim, değerlendirme, gözlem ve geri bildirim; eğitim ve öğretimi değerlendirme, eğitim ortamı, takım çalışması ve işbirliği.
- Eğitimin koşullarının sağlanmasında, düzenlenmesinde ve öğretmenlerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için öğretmen yetiştirme kurumlarına özerklik ve esneklik verilmiştir.
- Eşzamanlı eğitim programı, üç yıllık eğitim sürecinde 24 hafta okul stajı ve dört yıllık eğitim sürecinde 32 hafta okul stajı yapmaktadırlar.
- Sıralı eğitim programı, ilköğretim okullarında 18 hafta staj ve ortaöğretim okullarında 24 hafta staj eğitimi almaktadırlar.

Öğretmenlerin Atanması

İngiltere ve Galler'de Öğretmen Atamaları

- Öğretmen adayları, uygulama stajları yaptıkları okullardaki öğretmenler ve Yüksek eğitim kurumlarındaki öğretim elemanları tarafından değerlendirilir ve denetlenirler.
- Öğretmenlerin, öğretmen adaylarını branş alanında, sınıf yönetiminde ve öğrencilerini değerlendirirken kısmen değerlendirme hakları vardır. Değerlendirmeler için kullanılan yöntemler süreç değerlendirme veya sınavları içermektedir
- Eşzamanlı modeldeki dersleri takip eden öğretmen adaylarına, Öğretmen Yeterlilik Statüsü (QTS) ve eğitim, sanat ya da bilim konularından lisans diploması verilmektedir.
- Sıralı eğitim modelinde eğitimde mesleki mezuniyet/mezuniyet sonrası eğitim sertifikası (PGCE) ve Öğretmen Yeterlilik Statüsünü almak için aşağıdaki süreçleri

geçmek gerekmektedir.

- Bir yıl tüm gün ya da iki yıl kısmi zamanlı mezuniyet sonrası öğretmen eğitimi,
- Bir üniversite tarafından onaylanmış, okul merkezli öğretmen adayı yetiştirme (SCITT) kursları,
- QTS almak için gerekli standartları yerine getirilmelidir. Beceri testleri bu standartlardan bir tanesidir ve öğretmen adayları bu testi geçmeden QTS elde edemezler.
- Genel Eğitim Konseyleri, öğretmen yetiştiren kurumları tarafından öğretmen adaylarının QTS almak için gerekli tüm standartları başarıyla geçtiklerini bildirdiği takdirde, öğretmen olmak için gerekli olan QTS belgesini öğretmen adaylarına verirler.

Kuzey İrlanda Öğretmen Adaylarının Atamaları

- Kuzey İrlanda Genel Eğitim Konseyi, öğretmen yetiştirme kurumlarını yetkilendirir ve bu kurumlar öğretmen olmak isteyen öğretmen adaylarına Öğretmek İçin Uygun Statüsü verirler. Daha sonra Mili Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanır.
- Öğretmen adayları, yüksek eğitim kurumlarındaki öğretim elemanları tarafından değerlendirilir ve denetlenir. Okullardaki uygulama deneyimleri ise öğretmen tarafından üstlenilmiştir.
- Öğretim elemanları, öğretmen adaylarının konu alanlarındaki öğretme yeterlilikleri, kendi öğrencilerini değerlendirme becerileri ve sınıf yönetimi konularında değerlendirmeden sorumludur. Değerlendirme çeşitleri ise süreç değerlendirme ve sınavlardan oluşmaktadır.

İspanya'da Öğretmen Eğitimi

İspanya'da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

İlköğretim-öncesi ve İlköğretim Eğitimi

- İlköğretim-öncesi ve ilköğretim öğretmenleri, eğitim programlarını üniversite öğretmen yetiştirme kolejleri (eskiden kısa dönemli eğitim verilen üniversiteler şimdi lisans ve lisansüstü eğitim sağlayan okullardır) ve öğretmen yetiştirme enstitüleri tarafından sağlanmaktadır.

- Maestro lisansı üniversite eğitiminin ilk kısmını oluşturmakta (3 yıl süren eğitim) ve 7 farklı alanda eğitim programı vardır. Bu programlar şunlardır; okul-öncesi, ilköğretim, müzik eğitimi, beden eğitimi, yabancı diller eğitimi ve özel eğitim ile ilişkili 2 farklı branş.
- İspanya’da öğretmen eğitiminde, eşzamanlı eğitim modeli uygulanmaktadır. Bundan dolayı en başından itibaren teorik ve uygulamalı eğitim birbiriyle ilişkili bir şekilde verilmektedir.

Ortaöğretim Eğitimi

- Ortaöğretimde öğretmen olabilmek için uzun süreli üniversite eğitimi (4-5 yıl) veya buna eşdeğer lisans eğitimi veya eşdeğer öğretim için yeterlilik derecesine sahip olması gerekmektedir.
- Eğitim modeli olarak sıralı eğitim modeli kullanılmaktadır. İlk önce öğretmen olmak isteyen belirli bir alanla ilgili genel eğitim almaktadır, daha sonra ikinci olarak ilişkili dereceyi kazandıktan sonra adaylara didaktik ve pedagojik eğitim programı uygulanmaktadır.
- Bu eğitime karşılık gelen toplam ders yükü bir yıl kadar olmalıdır. Son yönetmeliklerin ışığında, pedagojik ve didaktik öğretmen eğitimi üniversitelerin sorumluluğuna verilmiştir.

İspanya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

- Üniversite eğitim programına ortaöğretimde ve mesleki liselerde öğretmen olabilmek için başvurulmaktadır. Aynı ilköğretim ve ilköğretim-öncesi öğretmenliklerde olduğu gibi yeni üniversiteye giriş sınavına (PAU) girilmesi ve bu sınavdan belirli bir puan alınması gerekmektedir.

İspanya’da Öğretmen Eğitimi Programı

İlköğretim-öncesi ve İlköğretim derecelerinde

- Kısa dönemli üniversite eğitimi ve Avrupa uyum süreci kapsamında verilen derslerde yedi farklı program verilmektedir. Bunlar; ilköğretim-öncesi, ilköğretim, yabancı dil (İngilizce, Fransızca...), beden eğitimi, müzik eğitimi, özel eğitim.
- Okulda uzman olacağı alana göre, kısa dönem üniversite (maestro) ilk eğitim öncesi seviyesi veya ilköğretime öğretmen olmak için gereken eğitimi sağlar. Eğer

daha farklı alanlarda çalışmak isteseler, öğretmen adaylarına bazı özel gruplara nasıl eğitim verecekleri (özel eğitim, konuşma veya duyma terapileri) veya branşlaşacakları alanlara göre (müzik, yabancı dil veya beden eğitimi) eğitim verilmektedir.

Ortaöğretim

- Ortaöğretimde öğretmen olmak isteyen adayların üniversite derecesine sahip olmaları gerekmektedir. Adaylar bunun yanında öğretmen eğitimiyle ilgili dersler almalıdırlar.
- Uzman (maestro) eğitiminde üç farklı alanda eğitim verilmektedir. Bunlar, genel eğitim, alan eğitimi ve uygulama eğitimidir. Uzmanlaşmanın sonunda proje yapma zorunluluğu vardır.

İspanya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri:

- Öğretmen atamaları iki aşamalı olarak yapılmaktadır.
- Birinci aşamada Öğretim için gerekli olan alan bilgisi ve adayların pedagojik tutumları değerlendirilir. Bu aşamada öğretmen adayından bir dersin ders planının hazırlamasından ve bir dersin bir ünitesinin sözel olarak sunulmasından oluşmaktadır.
- İkinci aşamada birinci aşamayı geçen öğretmen adayları bir devlet okuluna gönderilerek buradaki öğretim becerileri ve tutumları değerlendirilir.

Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Eğitimi

- Aynı dönemlerde Öğretmen adayları anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretimin ilk kısmı aynı öğretmen yetiştirme kurumlarında eğitim alırken üst ortaöğretim öğretmenliği farklı bir branşmış gibi farklı bir kurumda eğitim alırlar.
- 1970’lerde tüm bu kurumlar yüksek eğitim kurumları çerçevesinde ilişkilendirilmeye başlanmıştır.
- 1995 yılındaki birleşme kanunları ile birlikte, tüm bu kurumlar üniversite kolejleri tarafından tek bir çatıda toplanmıştır.

- 1996 yılından sonra öğretmen eğitiminin güncellenmesi, hizmet içi eğitimi artırmak ve öğretmen eğitimi yapan kurumlar arasında işbirliğini artırmak amacıyla reform uygulanmıştır.
- 2003 ve 2004 eğitim-öğretim yıllarında yüksek eğitimde düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemeler genellikle lisans ve yüksek lisans programlarının ayarlanması ve kredilerinin esnek bir yapıda olmasını sağlamak içindir.
- 1 Eylül 2007 tarihinde öğretmen yetiştirme sistemi köklü reformlara uğramıştır. Mevcut program aşamalı olarak bırakılmaya başlanmış ve yerine iki tür program, ilişkili ve özgün programlar getirilmiştir.

Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- Üç farklı eğitim modeli bulunmaktadır:
- Birincisi, eğitim alanında lisans eğitimi veren yüksek eğitim kolejleri tarafından uygulanan ilişkili eğitim programı ve bu eğitimi alan öğretmen adayları bakanlık (okul öncesi), ilköğretim ve alt ortaöğretim alanlarda öğretmen olabilirler. Bu programda alan eğitimi, eğitim bilimleri ve genişletilmiş uygulama dersleri bulunmaktadır.
- İkinci olarak kullanılan eğitim programı özel eğitim programıdır. Bu eğitim programı yüksek eğitim kolejleri, üniversiteler ya da yetişkin eğitim merkezleri tarafından sağlanmaktadır. Bu eğitim programı alan eğitiminden sonra ya da sırasında verilmektedir. Bu program kendi içerisinde üçe ayrılmaktadır; lisans eğitiminden sonra, lisans eğitimi sırasında veya belli bir işte çalıştıktan sonra öğretmen olmaya karar verenler için verilen eğitim.
- Üçüncüsü, bütünleşik eğitim programı, buna örnek olarak, özel bir konuda uzmanlaşma; üniversite ya da üniversite kolejleri tarafından verilen 120 kredilik lisans sonrası programına 30 kredilik bu öğretmen yetiştirme programının dâhil edilmesidir.

Belçika Flaman Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları:

- Belçika Flaman toplumunda ilişkili öğretmen yetiştirme programına başvurabilmek için ortaöğretim diplomasına sahip olunmalıdır. Eğer öğrenci istenilen diplomaya sahip değilse hazırlık devresinde eğitim almalıdır.
- Belçika Flaman toplumunda öğretmenlik lisans programı mezunu öğrenciler, 120 kredilik dersi aşan mesleki lisans mezunları, dans sanatları mezunu ve beş yıl profesyonel olarak bu işi yapmış olan kişiler dans öğretmeni olabilmek için bu programa başvurabilirler.

Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştirme Programları:

- Flaman Bölgesinde Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda iki farklı öğretmen yetiştirme programı kullanılmaktadır. Bunlardan biri ilişkili öğretmen yetiştirme programıdır ve program ile alan bilgisi ile pedagoji bilgisi üç yıllık eğitim boyunca birbiriyle bütünleştirilir. Bu eğitimin sonunda öğretmen adaylarına anaokulu, ilköğretim veya ortaöğretim öğretmeni olabilmek hakkı verilmektedir.
- Özgün öğretmen yetiştirme programı ise; alan çalışmalarına ek olarak ya da alan çalışmalarından veya mesleki deneyim stajlarından sonra veya ek olarak uygulanmaktadır.
- Bu eğitim, üniversite kolejleri, üniversiteler ve CVO (yetişkin eğitim merkezi) tarafından verilmektedir. Üniversite kolejleri özgün öğretmen eğitimini mesleki lisans programı mezunlarına sunmaktadır. Bunun yanında daha önce bir alanda belirli bir konu üzerinde çalışmış olan yüksek lisans programı mezunlarına sunmaktadır.

Belçika Flaman Bölgesinde Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlilikleri

- Flaman bölgesinde öğretmenlerin atanması bir devlet okulunda öğretmen ihtiyacı olduğu zaman okul müdürü, Eğitim Bakanlığının Resmi gazetesine ilan verir. İlan edilen okuldaki öğretmenlik görevi için yeni mezun öğretmen adayları, özgeçmişlerini de kapsayan bir dilekçe ile ya Eğitim Bakanlığına ya da doğrudan okul müdürlüğüne başvurabilirler.

Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi

Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri:

Temel Eğitim

- İlköğretim ve ilköğretim-öncesi öğretmen adaylarına eğitim Hautes Écoles (üniversite eğitimi olmamakla birlikte ön-lisans gibi bir eğitim veren kurumdur.) tarafından verilmektedir. İdari açıdan, Hautes Écoles'ın eğitim birimi, tam zamanlı kısa türlü ön-lisans eğitiminin bir parçasıdır.
- Eş zamanlı eğitim modelinde eğitim alan öğretmen adayları, üç yıl boyunca staj deneyimi dersi alırlar. İlk yıllarında öğretmen adayları staj danışmanının varlığında sınıfta sadece gözlem yapmalarına izin verilir. Ancak 2. ve 3. yıllarında öğrenciler sınıfın tamamından, bir başka deyişle öğretmenlik mesleğinin tüm gereklerini yapmaktan sorumludur.

Alt Ortaöğretim

- Alt Ortaöğretim öğretmen adaylarına eğitim Hautes Écoles (üniversite eğitimi olmamakla birlikte ön-lisans gibi bir eğitim veren kurumdur) tarafından verilmektedir.
- Üst-ortaöğretim, Sıralı eğitim programı uygulayan üniversiteler ve bazı durumlarda uzun türden ön-lisans programında ders veren Hautes Écoles tarafından verilmektedir.
- Bu bölüme ait tüm öğrencilere toplam 300 saatlik ders verilmektedir. Bu 300 saatin %70'i genel derslere ait olmakla birlikte, geri kalan saatler tamamen özerk kurumların karar verecekleri etkinlikler için tahsis edilmiştir.

Belçika Fransız Öğretmen yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Temel Eğitimi

- İlköğretim-öncesi ve ilköğretim bölümlerine başvurabilmek için öğrencinin ilk önce üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olması beklenmektedir. Bunun dışında devlet tarafından onaylanmış hiçbir diploması olmayan öğrenciler,

gerekli yeterliliklere sahip olduklarını göstermek için üniversiteler tarafından yapılan başvuru sınavlarına girebilirler.

Alt Ortaöğretim Eğitim

- Alt ortaöğretim bölümlerinde öğretmenlik yetiştirme programına başvurabilmek için öğrencinin ilk önce üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olması beklenmektedir.

Üst Ortaöğretim Eğitimi

- Öğrencilerin üst ortaöğretimde öğretmen eğitimine başvurabilmek için ilk önce üst ortaöğretim ya da eşdeğer bir diplomaya sahip olması beklenmektedir.
- Hautes Écoles mezunlarının başarılı olmaları halinde 2. döngü üniversitedeki bir programa geçiş ve bu bölümden mezun olma hakkı bulunmaktadır.

Belçika Fransız Toplumunda Öğretmen Eğitimi Programı:

- Temel eğitim, alt ortaöğretim ve üst ortaöğretim için eş zamanlı eğitim modelinde eğitim alan öğretmen adayları, üç yıl boyunca staj deneyimi dersi alırlar. İlk yıllarında öğretmen adaylarına staj danışmanın gözetiminde sınıfta sadece gözlem yapmalarına izin verilir.
- Temel ve alt ortaöğretim için eğitim üç ya da dört yıl sürmektedir. Üst ortaöğretim için beş yıl sürmektedir.

Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlikleri

- Temel ve alt ortaöğretim eğitiminde öğretmen adaylarına özetleyici (summative) değerlendirme yapılmaktadır. Bu alanlarda okuyan öğrencilere yılsonu sınavları yapılmaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının çalışmalarının bulunduğu bir dosya da incelenmektedir.
- Fransız Bölgesinde Öğretmen Atamaları bir devlet okulunda öğretmen ihtiyacı olduğu zaman okul müdürü, Eğitim Bakanlığının Resmi gazetesine ilan verir. İlan edilen okuldaki öğretmenlik görevi için yeni mezun öğretmen adayları, özgeçmişlerini de kapsayan bir dilekçe ile ya Eğitim Bakanlığına ya da doğrudan okul müdürlüğüne başvurabilirler.

Avusturya'da Öğretmen Eğitimi

Avusturya'da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- 1 Ekim 2007 tarihinde öğretmen eğitimi kolejleri (Pädagogische Hochschulen) kurulmuştur.
- Devlet öğretmen eğitimi kolejlerinin (Pädagogische Hochschulen) yanında özel üniversite kolejlerinde öğretmen eğitimi verilmektedir. Bunun yanında özel kurumlar tarafından sağlanan eğitim kanunlara uygun olduklarına dair onaylanmaktadır.

Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitilmeleri

- Akademik ortaöğretim öğretmenlerinin ve genel eğitim konularında orta seviyede meslek okulları ve yüksek seviyede meslek liselerindeki öğretmenlerin eğitimi üniversitede verilmektedir.

Avusturya'da Öğretmenlik Eğitimi Veren Kurumlara Başvuru Şartları

Genel Zorunlu Eğitim Seviyesindeki Öğretmen Adaylarının Eğitimi İçin Başvuru Koşulları

- Bu seviyedeki eğitim için öğrencinin lise bitirme ve üniversite giriş sınavlarından başarılı olma şartı vardır.

Teknik ve Meslek Liselerdeki Öğretmen Adaylarının Eğitimi İçin Başvuru Koşulları

- Bu seviyedeki eğitim için öğrencinin lise bitirme ve üniversite giriş sınavlarından başarılı olma şartı vardır.
- Bunun yanında ticaret liselerinde öğretmen ve meslek liseleri alanında teorik veya uygulamalı alanlarda uzman olmaları için birkaç yıl kendi alanlarında çalışmış olmak şartı beklenmektedir.

Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimine Başvuru Koşulları

- Üniversite eğitimine başvuru için ön koşul; öğretmen adayının akademik ortaöğretimi tamamladıktan sonra lise bitirme sınavından ya da 12 yıllık

okuldaki eğitimden sonra ortaöğretim teknik ve meslek lisesi diploması aldıktan sonra, lise bitirme ve diploma sınavından ya da üniversite giriş sınavından başarılı olmaktır.

Avusturya’da Öğretmen Eğitimi Programı

Zorunlu Eğitimde Görevli Öğretmenlerin Eğitim Programları

- Bu alanda eğitim 6 dönem, bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. Eğitim 180 ECTS kredisi kadar iş yükü getirmektedir. 3 yıllık bu eğitim ile ilköğretim, özel eğitim ve politeknik okullarda öğretmen olabilmek için onay belgesi verilmektedir. Eş zamanlı eğitim modeli uygulanmaktadır.

Teknik ve Meslek Liselerindeki Öğretmenlerin Eğitim Programları

- Bu alanda eğitim 6 dönem bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. Eğitim 180 ECTS kredisi kadar iş yükü getirmektedir. Eş zamanlı eğitim modeli uygulanmaktadır.

Zorunlu Eğitim Alanında Din (Katoliklik, Protestanlık, Ortodoksluk, Eski Katoliklik, İslam, Yahudilik Alanlarında) Öğretmenliğinin Eğitim Programı

- Bu alanda eğitim 6 dönem bir başka deyişle 3 yıl sürmektedir. 6 dönemlik bu eğitimin programının sonunda öğretmen adaylarına zorunlu eğitim kısmında din eğitimi alanında eğitimci olarak ders vermesine onay verilmektedir. Eş zamanlı eğitim modeli uygulanmaktadır.

Akademik Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitim Programı

- Ortaöğretim öğretmeni olmak isteyen adayların eğitimini üniversiteler üstlenmiştir. Üniversitelerde, gelecekte öğretmen olmak isteyenlere akademik ya da güzel sanatlar alanında eğitim verilmektedir. Alan bilgisi, öğretim yöntemleri ve pedagoji alanlarında teorik bilginin öğretilmesinin yanında okul merkezli uygulamalar yapılmaktadır. Bu öğretmenlik eğitimi 9 dönem sürmektedir.

Teknik ve Meslek Liseleri İçin Üniversitelerde Öğretmenlerin Eğitimi Programı

- Orta-seviyede ve yüksek seviyede teknik ve meslek okullarında öğretmenlerin alan eğitimi 9 dönem sürmektedir. Eğitim iki kısma ayrılmaktadır. Öğretmen adayları 4 dönem kendi branşlarıyla ilgili akademik eğitimi almaktadırlar. Geri kalan 5 dönem boyunca kendi branş eğitiminin yanında öğretim yöntemi ve branşıyla ilgili yöntem, eğitim bilimleri ve 12 hafta Schulpraktikum (4 haftası

hazırlık evresi ve geri kalan 8 haftada uygulama eğitimi) dersleri uygulanmaktadır. Sıralı eğitim programı uygulanmaktadır.

Avusturya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirmesi ve Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen Yetiştirme Kolejlğinde Öğretmen Adaylarının Değerlendirmesi ve Diplomalari

- Öğretmen adayları, program tarafından tanımlanan zorunlu derslerin tamamını aldıktan sonra ve tüm sınavlardan başarılı olduktan sonra öğretmen yetiştirme kolejlğini tamamlamış sayılırlar.
- Anaokulunda öğretmen olmak isteyen adaylar, öğretmen yetiştiren kurumdan mezun olduktan sonra ihtiyaca göre sözü edilen okullara atanırlar.

Ortaöğretim Öğretmenler Adaylarının Değerlendirilmesi ve Diplomalari

- Zorunlu ve seçmeli dersler üniversitede görev yapan öğretim elemanları tarafından değerlendirilmektedir. Değerlendirme kişisel olarak sözlü, yazılı, test, sunu veya akademik makaleleri inceleme şeklinde olmaktadır.
- Akademik ortaöğretim öğretmen adayları üniversiteden mezun olduktan sonra bir yıl okullarda staj eğitimi aldıktan sonra atanırlar.
- Zorunlu meslek okulu öğretmeni olabilmek için o alanlarda deneyime sahip olunması beklenmektedir.
- Orta ve üst dereceli meslek okullarında üniversite eğitiminden sonra iki yıl kendi alanlarında staj yapmaları beklenmektedir.

İtalya’da Öğretmen Eğitimi

İtalya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

Okul-öncesi ve ilköğretim

- İlköğretim eğitim bilimlerinde eğitim 4 yıl sürmektedir. Başvurabilmek için öğrencinin, beş yıllık ortaöğretim eğitiminden elde ettiği, üst ortaöğretim okul diplomasına sahip olması beklenmektedir.
- Okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin eğitim modeli eş zamanlı eğitim modelidir. Eğitim üniversiteler tarafından uygulanmaktadır.

Ortaöğretim

- Ortaöğretim okul öğretmenlerinin eğitilmesinde sıralı eğitim modeli kullanılmaktadır. Bu alanda öğretmen olabilmek için uzmanlaşma okulu (SSIS) tarafından verilen üniversite sonrası eğitim alınmalıdır.
- Üniversite eğitimi ilk kademesi üç ya da dört yıl sürmektedir. Üniversite eğitimi bittikten sonra öğretmen adayları ortaöğretim öğretmeni olabilmek için uzmanlaşma okullarına başvurmaktadır. Uzmanlaşma okullarında eğitim iki yıl sürmektedir.

İtalya’da Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

Okul-öncesi ve İlköğretim

- Lisans programına başvurabilmek için 5 yıllık ortaöğretim eğitiminden sonra üst-ortaöğretim diplomasına sahip olmak gerekir.
- Okullardaki öğretmenlerin eğitimini ulusal düzeyde karşılayan kurumların az olmasından dolayı lisans programına başvurular sınav ile yapılmamaktadır.

Ortaöğretim

- Uzmanlık okuluna (SSIS) başvurabilmek için Laurea (üniversite eğitiminin ilk kademesi genellikle 3 ya da 4 yıllık eğitimi) başarıyla tamamlamış olmak şartı vardır. Sınav yapılmakta ve sıralamaya giren öğrenciler okula kabul edilmektedir.

İtalya’da Öğretmen Eğitimi Programı

- Okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenleri eğitim kolejlerinde eğitilmektedirler ve eğitim 4 yıl sürmektedir. Okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin eğitim modeli eş zamanlı eğitim modelidir. Eğitim iki yıllık devrelere ve iki farklı branşa ayrılmıştır. Bu branşlardan biri okul-öncesi ve diğeri ilköğretim olmak üzere iki tanedir. Uygulama stajları ilk yıl başlamaktadır. İkinci akademik yılın sonunda öğretmen adaylarından kendi branşlarını seçmeleri istenmektedir.
- Ortaöğretim okul öğretmenlerinin eğitilmesinde sıralı eğitim modeli kullanılmaktadır. Bu alanda öğretmen olabilmek için iki yıl süren uzmanlaşma okulu (SSIS) tarafından verilen üniversite sonrası eğitime katılmaları

gerekmektedir. Uzmanlaşma okulları fakültelerin ve enstitülerin tarafından desteklenen üniversiteye bağlı bir kurumdur.

İtalya’da Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve Öğretmen Yeterlikleri

- Her bir üniversite öğretim kanunlarına göre değerlendirme kriterlerini, aşamalarını ve yöntemlerini kendileri belirler.
- Lisans veya uzmanlık okulu diploması aldıktan sonra öğretmen adaylarının okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim alanlarında öğretmen olarak atanmaları için gerekli olan bir sınava (KPSS sınavı gibi) başvuru hakkı elde ederler.

Portekiz’de Öğretmen Eğitimi

Portekiz’de Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- Öğretmen eğitiminin oluşturulmasında asıl sorumluluk devlet üniversitelerindedir.

Okul-öncesi ve Temel Eğitim

- Politeknik okulları, yüksek eğitimin bir parçası olup, ilköğretim ve okul-öncesi öğretmenlik eğitiminin verildiği yerlerdir.

Üst Ortaöğretim ve Yüksek Eğitim

- Portekiz’de ortaöğretim alanındaki öğretmen eğitiminde 13 devlet ve açık öğretim veren üniversite görev almaktadır. Bunun yanında Katolik üniversitesi ve 7 özel üniversite öğretmen eğitiminde görev almaktadır

Portekiz’de Öğretmen Yetiştirme Kurumlarına Başvuru Şartları

- Üniversite eğitimine başvurmak için ortaöğretim diploması veya denkliğini almak gerekmektedir. Bunun yanında öğretmen olmaya uygun olduğunu gösteren yetenek testinden geçmek gerekmektedir.

Portekiz’de Öğretmen Eğitimi Programı

- Politeknik okulları, yüksek eğitimin bir parçası olup, ilköğretim ve okul-öncesi öğretmenlik eğitiminin verildiği yerlerdir. Okul-öncesi ve 1. 2. ve 3. (1. devre 4 yıllık eğitim ilkokul gibi, 2. devre eğitim 2 yıllık eğitim ortaokul gibi ve 3. devre

eğitim 3 yıllık eğitim lise eğitimi gibi) devre temel eğitim 6đretmenliklerinde eğitim süresi 8 ile 10 dönem arasında değişmektedir.

- Üst ortaöğretim 6 yıldan az eğitim alan 6đretmen adaylarının 2 yılı eğitim uygulamalarına ayrılmaktadır. Bu iki yıllık eğitim uygulamalarında eğitim bilimleri ve 6đretmen uygulamaları gözlemleri ağırlıkta olmaktadır. Bu tür eğitim yüksek eğitim kurumlarına bağlı kolejler tarafından sağlanmakla birlikte bu programlara sadece alan eğitimi veya alan eğitimiyle ilişkili 6đretmen eğitimi dersleri verilmemektedir. Alan eğitimi yanında eğitim bilimine ait uygulamalar ve yeterlikler bulunmaktadır.

Portekiz’de 6đretmen Adaylarının Değerlendirilmesi ve 6đretmen Yeterlikleri

- Değerlendirme tasarıları her yüksek eğitim kurumunun özerklik yapısı doğrultusunda değerliklik göstermektedir.
- Değerlendirme, her bir disiplin ve etkinlik için uyumlu hale getirilmelidir.
- Her bir disiplinin değerlendirilmesi o dersten sorumlu olan 6đretim elemanı tarafından değerlendirilmelidir.
- 6đretmenlerin sınıf performanslarının değerlendirilmesi yıl boyunca eğitim-6đretim yılının sonunda verilen küresel bir kalite notu ile bir kalite değerlendirme olabilir.
- 6đretmen askerlik veya sivil görevi yerine getiren kişiler atamalarını gerçekteştirmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Eğitim Fakültelerine Öğrencilerin Seçilmesi Almanya’da öğretmen eğitimi kurslarına girmek için istenilen temel şart, 12-13 yıllık okul eğitiminin bitirilmesi ile lise bitirme sınavlarından başarılı olmaktır. Ardından üniversite tarafından hazırlanan giriş yeterlik sınavlarından başarılı olmaları beklenmektedir. Fransa’da okul öğretmenleri seçiminde yapılan giriş sınavları ulusal sınavlar ile yapılmaktadır. Öğretmen eğitimi veren kurumlara başvuru için yapılan sınavlarda Fransızcanın kullanılmasına (hatasız kelime heceleme, grameri doğru bir biçimde kullanma) özel ilgi gösterilmektedir. Birleşik Krallık ’ta ise öğretmen eğitimi derslerine katılmanın koşulları vardır ve mülakat dâhil olmak üzere başvuru yapanların uygun olduklarını belirleyecek ön seçim sürecine girmeleri gerekir. Bu ön seçimle öğretmen adaylarından öğretmenlik için gerekli bazı yeterliklere sahip olmaları ve ayrıca İngilizce’yi doğru konuşmaları ve yazmaları beklenmektedir. Bu bilgilere göre ülkemizde de *eğitim fakülteleri, öğrencilerini seçerken ulusal bir sınavın yanında mülakat ve benzer yöntemlerle öğrencilerin iletişim ve dile becerilerine dikkat etmelidir.*

Eğitim fakültelerine öğrencilerin seçilmesiyle ilgili olarak yapılan taramada öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun *“Eğitim fakülteleri, öğrencilerini seçerken iletişim becerilerine dikkat etmelidir.”* *“Eğitim fakülteleri, öğrenci seçiminde öğrencilerin kişiliklerine dikkat etmelidir.”* Görüşünde olmaları, bu görüşü açık uçlu maddeden elde edilen *“Eğitim fakültelerine giriş sırasında bazı becerilere sahip kişilerin (sosyal, fiziksel, iletişim ve psikoloji...vb) seçilmesi gerekir”* desteklemesi ayrıca doküman analizi sonucunda Birleşik Krallık’ta ve Portekiz’de öğrencilerin öğretmen yetiştiren kurumlara alınırken yetenek sınavı yapıldığı ve bu şekilde öğrencilerin becerilerinin değerlendirildiği belirlenmiştir. Bununla birlikte Fransa’da ve İngiltere’de öğretmen yetiştiren kurumlara başvuru testinde öğrencilerin resmi dillerini doğru kullanmalarına dikkat edilmektedir. Bu bulgular öğretmenlik mesleğinde iletişimin, sosyal becerilerin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Konu ile ilgili olarak Durmaz (2007) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının aile fertlerinin eğitim düzeyi ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Acar (2009) yapmış

olduğu çalışmada günümüzde kullanılan üniversite giriş sınav yönteminin eksik olduğu ve adayların iletişim becerilerinin değerlendirileceği yeni bir modelin kullanılmasını önermiştir. Atalay (2005) ise liselerde yetenekli öğrencilerin ilgi alanlarına göre bölüm seçilmesiyle istenilen düzeyde öğretmen yetiştirilebileceğini belirtmiştir. Özseri (2007) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlik mesleğine alınacak öğrenciler belirlenirken ÖSS'nin yetersiz olduğunu, diksiyon ve kişisel bozuklukları olan kişilerin eğitim fakültesine alınmadan önce elenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu yüzden Türkiye Cumhuriyeti öğretmen yetiştirme programına seçilecek öğretmen adaylarının öğretmen olabilmeleri için gerekli olan becerilere sahip olmaları önemlidir.

Öğretim elemanları *“Eğitim fakültelerinin her bölümü için öğretmen adaylarının seçilmesinde farklı ölçütler ve sınav içeriği olmalıdır”*, *“Eğitim fakülteleri, öğrencilerini kendileri seçmelidir”* ve *“Eğitim fakülteleri, fakülteye alınacak öğretmen adaylarını seçmek için uygulanacak yöntemi kendileri belirlemelidir (mülakat, sınav, lise notları ...)”* görüşlerine sahiptir. Kuzey İrlanda'da öğretmen eğitime giriş için başvuru koşulları eğitim fakülteleri tarafından belirlenmektedir ve Belçika Fransız toplumundaki bazı öğretmen yetiştirme kurumları öğrencilerini alırken mülakat yapmaktadır. Bu görüş ve uygulamalar, öğretmen seçiminde eğitim fakültelerinin de görüşlerinin ve kriterlerinin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Açık uçlu maddede verilen *“Öğretmen adaylarına eğitim fakültelerine alımda mülakat, yetenek sınavı... gibi farklı sınavlar da yapılmalıdır”*, *“YGS sınavından sonra öğretmen yeterlilik sınavı olmalıdır”* bulguları desteklemektedir. Ayrıca, ülkemizde öğretmen yetiştirme programına öğrencilerin seçiminde eğitim fakültelerine ya da üniversitelere söz hakkı verilmelidir.

Öğretim elemanlarının *“Eğitim fakülteleri, öğrencilerini merkezi bir sınavla almalıdır”* görüşünde kararsız oldukları ve nitel bulgularda öğretim elemanlarının bu konuya değinmedikleri belirlenmiştir. İncelenen ülkelerden sadece İspanya'da merkezi bir sınav yapılmakta diğer ülkelerde ise lise bitirdikten sonra sınav yapılmadan ya da öğretmen eğitimi veren kurum tarafından düzenlenen bir sınav ile öğrenciler seçilmektedir.

Öğretim elemanlarının *“Eğitim fakülteleri öğretmen adaylarına eğitim alanında yapılmış bilimsel çalışmalarını takip etme alışkanlığını kazandırmalıdır”* görüşlerine sahip olmaları ve bu görüşü açık uçlu elde edilen *“Öğretmen adayları akademik becerilerini arttırmalıdır”* görüşünün desteklemesi, ayrıca doküman analizi sonucunda neredeyse

incelenen tüm ülkelerde öğretmen yetiştirme sistemlerinde yetiştirilen öğretmen adaylarında bilimsel alışkanlık, yeniliklere açıklık ve araştırmacı olarak yetiştirilmek istenmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında Övet (2006) öğretmen adaylarına bilgiyi kullanma ve bilgiye ulaşma becerisi verilmesi gerektiğini önermektedir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme programını oluştururken bu yeterlikler göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretim elemanlarının *“Eğitim fakültelerinde öğrenciler eğitim ile ilgili uygulamalı projelerde çalışmalıdır”* ve *“Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının sosyalleşmesini sağlayacak etkinlikler yapmalıdır”* görüşlerine sahip olmaları ve bu görüşü açık uçlu soru ile elde edilen *“Öğretmen adaylarına proje ve performans ödevleri verilmelidir”* görüşü desteklemektedir. Bununla birlikte araştırılan ülkelerden özellikle Almanya, Birleşik Krallık, İspanya ve Belçika’da öğretmen yetiştirmede projelerin önemi vurgulanmakta ve öğrencilerin eğitim sırasında çeşitli projeler yapmaları veya projelere katılmaları istenmektedir. Ayrıca Almanya’da gelecekte öğretmen eğitimi ile ilgili yapılacak reformlarda öğretmen adaylarının projede çalışma veya proje yapma becerisine özel önem verilmesi planlanmaktadır. Ülkemizde de öğretmen yetiştirme programı oluşturulurken proje yapma veya projede çalışma becerilerinin geliştirilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretim elemanlarının *“Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının sosyalleşmesini sağlayacak etkinlikler yapmalıdır”* görüşüne sahip olması ve yapılan doküman analizi sonucunda Almanya, Fransa, İspanya, Avusturya ve Belçika Fransız toplumlarının bu konuya önem verdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte Belçika Fransız toplumunda öğretmen adaylarına sosyal yönünü geliştirecek dersler verildiği belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada iletişim becerilerinin eğitim fakültelerinde 1. sınıftan 4. sınıfa doğru geliştiği ve son sınıfların iletişim becerilerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir (Pehlivan,2005). Ayrıca Şıraman (2006), yapmış olduğu çalışmada etkili eğitim programının öğretmen adaylarının iletişim becerilerini geliştirdiğini belirlemiştir. Ağca (2009), yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin dersi daha etkili bir şekilde işlemeleri için öğrencilerle iyi bir iletişimde olmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca Levent’e (2011), göre öğretmen-öğrenci ilişkisinin yakın, korkudan uzak olması iyi bir öğrenme ortamının oluşmasına etki etmektedir. Akçadağ (2008) yapmış olduğu çalışmada ders programlarında anaokulu öğretmen adaylarının kişilik özelliklerini ya da liderlik özelliklerini konu alan etkinlikler yapılmalı şeklinde öneride bulunmuştur. Ülkemizde öğretmen adaylarının sosyal yönlerini geliştirecek dersler veya etkinlikler yapılmalıdır.

Öğretim elemanlarının *“Pedagoji eğitimi her bölüme, bölümün ihtiyaçları dikkate alınarak farklı olarak verilmelidir (okulöncesi ve ilköğretim için ayrı gibi)”*, *“İlköğretim ve*

okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde diğer bölümlerde pedagoji derslerine daha fazla önem verilmelidir” görüşüne sahip oldukları ve bu görüşü açık uçlu maddeden elde edilen “Öğrenciler kendi alanları ile ilgili özel öğretim yöntemleri dersinin saati artırılmalıdır” görüşünün desteklediği görülmektedir. Bununla birlikte yapılan doküman analizinde incelenen tüm ülkelerde ilköğretim ile ortaöğretim programlarındaki ders saati ve derslerin içeriği bakımından çok farklı olduğu görülmüştür. Özellikle Almanya’daki öğretmen eğitim programlarında ilkokul, ortaokul ve lise seviyelerindeki öğretmenlerin eğitilmelerinde eğitim bilimleri, teorik ders saatleri ve staj saatlerinde çok büyük farklılıklar görülmektedir. Bu elde edilen veriler ışığında ülkemizde öğretmen eğitimi programında her bölüm için eğitim bilimlerine ait ders saatleri farklı olmalıdır. Özellikle okul-öncesi ve sınıf öğretmenliği alanlarında eğitim bilimlerine ait derslere daha fazla önem verilmelidir.

Öğretim elemanlarının “Stajlar sadece merkez okullarda yapılmamalıdır, bunun yanında köy okullarında da staj yapılmalıdır”, “Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamalarına 3. sınıfta başlamalıdır”, “Okullardaki staj uygulamalarında öğretmen adayları haftada iki saat rehber öğretmenden ders almalıdır” ve “Okullarda staj yapan öğretmen adaylarına maaş verilmelidir” görüşüne sahip oldukları ve bu görüşü açık uçlu maddeden elde edilen “Öğretmen adaylarının eğitimi sırasında daha çok uygulamalara ve stajlara yönelik aktivitelere ağırlık verilmelidir”, “Öğretmen eğitimi için uygulama okulları olmalıdır”, “Staj uygulamalarına 1. sınıftan başlamak üzere dört yıl boyunca gidilmelidir”, “Uygulama okullarındaki deneyimli öğretmenlere danışmanlık (mentorship) eğitimi verilmelidir”, “Her bir bölümün uygulama sınıfı olmalıdır” ve “Staj uygulaması son yıl haftada 2-3 gün veya son dönemin tamamını kapsayacak şekilde ve daha ciddi bir denetimle yapılmalıdır” görüşü ile desteklendiği görülmektedir. Bununla birlikte elde edilen doküman analizi sonucunda Almanya, Birleşik Krallık, İspanya, Belçika Flaman Toplumunda, İtalya ve Portekiz’de stajların her yıl yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan ilgili çalışmalar incelendiğinde Övet’e (2006) göre fakülteler ile uygulama okulları arasında sürekli bir işbirliği olmalı ve fakültedeki öğretim elemanları okuldaki öğretmenlere rehberlik yapmalıdır. Jones (2012) stajların okulda öğrenme konusunda öğretmen adayları için önemli olduğu sonucuna varmıştır. Bu doğrultuda ülkemiz için hazırlanacak olan öğretmen yetiştirme programında her yıl stajların olması ve staj derslerine girecek öğretmenlerin daha özenli seçilmesi veya eğitilmeleri gerekmektedir.

Öğretim elemanlarının “Öğretmen eğitimi programı üniversiteler ve MEB ortaklığı ile oluşturulmalıdır”, “Öğretim elemanlarının ders içeriğine karar verme özgürlükleri bulunmalıdır” ve “Eğitim fakülteleri eğitim programlarını kendileri hazırlamalıdır”

görüşlerine sahip oldukları ve *“Eğitim fakültelerinin ders programı sadece devlet tarafından belirlenmelidir”* maddesine katılmadıkları tespit edilmiştir. Bu görüşü açık uçlu maddeden elde edilen *“Üniversiteler ve MEB arasındaki koordinasyon artırılmalıdır”*, *“Ders içerikleri esnek olmalı ve öğretim elemanları tarafından belirlenebilmelidir”* görüşleri desteklemektedir. Bunun yanında yapılan doküman analizinde incelenen ülkelerin tamamında kredilerin ve ders saatlerinin merkezi, yerel ya da özerk yönetimler tarafından belirlendiği gözlenmiştir. Ayrıca Almanya ve Birleşik Krallıkta Öğretmen yetiştiren kurumlar ile ilköğretim veya ortaöğretim okulları arasında iletişimin çok güçlü olduğu ve ders programları hazırlanırken bu kurumlardan tavsiye alındığı belirlenmiştir. Yapılan ilgili çalışmalar incelendiğinde Övet (2006) göre MEB, YÖK ve eğitim fakülteleri arasında özellikle öğretmenlerin atamaları konusunda sürekli bir iletişim bulunmalıdır. Aubusson ve diğerleri (2006) ve Ceng ve So (2012) yapmış oldukları çalışmalarda öğretmenler ile üniversite öğretim elemanlarının sürekli olarak iletişim halinde olmalarının, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkıda bulunacağını ve işe yeni başlayan öğretmenlerin mesleklerine alışma dönemlerini daha kolay atlatacaklarını belirlemiştir. Yılmaz (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretim elemanlarına Sosyal bilgiler öğretmenliğiyle ilgili sorular yöneltmiştir. Elde edilen sonuçlarından bir tanesi YÖK ile MEB arasındaki iletişimin artırılması gerektiğidir. Bu bulgulara dayanarak; öğretim elemanları okullarla ilgili olan sorunlarının Türkiye için öğretmen yetiştirme programı hazırlanırken, eğitim fakültelerinin tamamının katılımıyla ve MEB tarafından oluşturulan bir kurul ile ortaklaşa hazırlanması gerektiği sonucu çıkarılabilir.

Öğretim elemanlarının *“Eğitim fakültelerinde ilk yıl deneme süresi olmalı ve öğretmen olmak istemeyenler için başka bir alana geçiş hakkı verilmelidir”*, *“Eğitim fakültelerinde ilk yıl ortak dersler olmalı ve tüm öğrenciler bu ortak derslerden sonra hangi branşta öğretmen olmak istiyorsa o tarafa kendileri yönlenmelidir”* maddelerine katıldıkları, ama *“İlköğretim alanındaki tüm öğretmenlikler birleştirilmeli ve öğrenci eğitim fakültesini kazandıktan ve bir süre okuduktan sonra branşlara ayrılmalıdır”* maddesinde ise kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bu görüş açık uçlu sorudan elde edilen *“Üniversite I. sınıf hazırlık formatında olmalı, öğretmen yeterliliği görülmeyen öğrenciler başka programlara geçiş yapabilmelidir”* maddesiyle desteklenmektedir. Yapılan doküman analizi sonucunda öğretmen eğitimini üniversitelerde veren AB ülkelerinin tamamında bu sistemin uygulandığı görülmüştür.

Öğretim elemanlarının *“Sınıf öğretmenliği 1, 2. ve 3. Sınıf öğretmeni ve 4-5. Sınıf öğretmeni olmak üzere iki bölümden oluşmalıdır”* maddesinde kararsız oldukları ve açık uçlu soruya verilen cevaplarda bu konudan bahsetmedikleri belirlenmiştir. Yapılan doküman analizi sonucuna göre Almanya ve Portekiz’de buna benzer bir ayırım olduğu görülmüştür.

Öğretim elemanlarının “Orta öğretim öğretmenlerinin branş dersleri üniversitede ilgili fakültenin ilgili bölümünde verilmelidir (matematik dersinin fen edebiyat fakültesi matematik bölümünde verilmesi gibi)” maddesinde kararsız oldukları ve bu görüşün açık uçlu soruda ifade ettikleri “Eğitim fakültelerinde ortaöğretim programına devam etmelidir” görüşü ile çeliştiği görülmektedir. Buna göre eğitim fakültelerinin ortaöğretim programlarına devam etmesi diğer ülkelerdeki uygulamalarla da uyumlu görülmektedir.

Öğretim elemanlarının “Öğretmenler atandıktan sonra nitelikli öğretmen olduklarına dair bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır” ve “Mezun olan öğretmenler için kısmen yeterlilik sertifikası verilerek, tam yeterliliklerini kazanıncaya kadar kendi alanları ile ilgili daha fazla çalışmaları zorunlu hale getirilmelidir” Maddelerine katıldıkları ve açık uçlu soruda “Öğretmen adayları atandıktan sonra en az iki yıl performansları değerlendirilmeli” ve “Öğretmen atamasının ilk 2-3 yılı sözleşmeli olmalı belli standartları yakalayan öğretmenler kadroya atanmalıdır” maddeleri ile desteklenmektedir. Yapılan doküman analizi sonucunda özellikle Almanya ve Fransa’da benzer bir yapının bulunduğu görülmüştür. Çalışmaya bakıldığında öğretmenlerin ilk yıllarında özellikle motivasyon, sınıf yönetimi ve kendi alanlarında bilgi eksikli olduğu gözlenmiştir. Bunların giderilmesi için hizmet içi eğitime önem verilmesi önerilmiştir (Gergin, 2006).

Öğretim elemanlarının “Öğretmen atamaları sınav ile olmalıdır. Birinci sınav teorik bilgilerden ve lisans eğitimi bittikten sonra, ikinci sınav ise iki yıllık staj eğitiminden sonra olmalıdır ve performans değerlendirmeye yönelik olmalıdır”, “Öğretmen adayları son sınıfta sadece kendi alanlarından (pedagoji ve alan bilgisi) sınav yapılarak atanmalıdır”, “Üniversiteyi bitirdikten sonra iki yıl stajyerlik eğitimi verilmelidir” ve “Stajyerlik eğitiminde başarısız olan öğretmen işe başlamamalıdır” maddelerine katıldıkları ve “Öğretmen adaylarının atanması için KPSS veya benzer sınav uygulanmalıdır” maddesinde kararsız kaldıkları belirlenmiştir. Bu görüşler birlikte açık uçlu soruda elde edilen “Öğretmen adayları kendi alanlarından sınava tabi tutularak atanmalıdırlar” maddesi ile desteklenmektedir. Yapılan doküman analizi sonucunda Almanya’da teorik sınavdan sonra iki yıllık staj eğitimi verilmektedir. Fransa ve Avusturya’da bir yıl meslek liseleri için iki yıl staj eğitimi yapılmalıdır. Belçika ve Portekiz hariç incelenen tüm ülkelerde sınavla atama yapılmakta ve bu sınavlarda alan bilgisi sorulmaktadır. İlgili çalışmalar incelendiğinde Özsarı (2008)’ya göre KPSS sınavı öğretmenlik atamaları için yetersiz bulunmakta ve tek sınav yerine birden fazla sınavın yapılması önerilmektedir. Sezgin ve Duran (2011)’in yapmış oldukları çalışmalara göre eğitim fakültelerine alınacak öğretmen adayları liselerde ilk olarak elenmeli

ve daha sonra merkezi bir sınav yapılmalıdır. Merkezi sınavdan sonra uygun olmayan adaylar öğretim elemanlarının topluca aldıkları karar sonunda okuldan atılmalıdırlar. Ayrıca aynı çalışmada lisans not ortalamalarının atamalarda önemli olması gerektiğini ve dikkate alınmasını önermişlerdir. Ayrıca Yılmaz (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretim elemanlarına Sosyal bilgiler öğretmenliğinin eğitim soruları sorulmuştur. Çalışmanın sonucuna göre öğretim elemanları KPSS’yi öğretmenlerin atanması için kullanmanın yanlış olduğunu vurgulamış ve atamalarda performansların değerlendirmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ülkemizde öğretmen adayı eğitim fakültesini bitirdikten sonra alan bilgisi ve eğitim bilimlerinden sınav yapılmalı sınavdan başarılı olduktan sonra bir ya da iki yıl staj eğitimi almalı staj eğitiminde değerlendirilmeli ve bunun sonucunda başarılı olan öğretmen adayları atanmalıdır.

Öğretim elemanlarının “*Öğretmen atamalarında yazılı sınavın yanında, sözlü sınavda kullanılmalıdır*” maddesinde kararsız kaldıkları ancak açık uçlu sorudan elde edilen “*Öğretmen atamaları mülakat ile yapılmalı*” maddesiyle bazı öğretim elemanlarının destekledikleri belirlenmiştir. Yapılan Doküman analizinde Almanya ve İspanya’da öğretmen atamalarında mülakat yapıldığı belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının “*Öğretmenlerin atanma kriterlerinin belirlenmesinde öğrencilerin velilerinin de söz hakkı olmalıdır*” maddesinde kararsız oldukları ve açık uçlu soruda bu konudan bahsetmedikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte yapılan doküman analizi sonucunda Birleşik Krallık’ta öğretmen atamalarının kriterleri belirlenirken aile birliğine de danışıldığı görülmüştür. Öğretim elemanlarının “*Öğretmen adaylarının atanmasını sağlayacak sınavlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmalıdır*” maddesinde kararsız oldukları ve açık uçlu soruda bu konudan bahsetmedikleri belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının “*Dışarıdan başka bir kurumun etkisi olmadan (YÖK, MEB...vb) okullar çalıştıracakları öğretmenleri kendileri işe almalıdır*” maddesine katılmadıkları ve açık uçlu soruda bu konudan bahsetmedikleri belirlenmiştir. Yapılan doküman analizi sonucunda Belçika ve Portekiz’de öğretmen atamalarının okullar tarafından yapıldığı belirlenmiştir.

SONUÇ ÖĞRETİM YETİŞTİRME SİSTEMİ MODEL ÖNERİSİ

Öğretmenlerin Seçilmesi

Öğretmen adaylarının seçimi için yapılacak sınavlar merkezi bir yapı yerine eğitim fakülteleri tarafından düzenlenmeli ve yapılmalıdır. Eğitim fakülteleri tarafından yapılan bu sınavlarda öğretmen adayları için gerekli yeterlikleri ve becerileri çözümlmek daha kolay olacaktır. Ayrıca bu sınavda yazılı ya da test sınavların yanında mülakat teknikleri de uygulanmalı bu şekilde öğrencinin iletişim ve kendini ifade etme gibi becerileri de değerlendirilmelidir. Tüm bu kriterlerin yanında öğrencilerin kişiliklerini değerlendirebilecek çeşitli testler de uygulanmalıdır. Sınavlar sadece üç saate sığdırılmadan birkaç gün sürmeli ve öğrenciler okumak istediği eğitim fakültelerine kendileri doğrudan başvurmalıdır.

Öğretmen Yetiştirilen Kurumlarda Eğitim

Öğretmen yetiştirme programında işlenecek dersler ve derslerin içerikleri, eğitim fakülteleri ve öğretim elemanları tarafından belirlenmelidir. Ayrıca bu programın hazırlanması aşamalarında MEB'e ait okullardan, sivil toplum kuruluşlarından tavsiyeler alınmalıdır. Özellikle ders içerikleri belirlenirken öğretmenlerle sürekli işbirliği içinde olunmalı ve okullarda karşılaşılan problemlere yönelik dersler belirlenmelidir.

Eğitim fakültelerine başvuran öğretmen adayları için ilk yıl deneme süresi olmalıdır. Bu dönemde öğretmenlik ile ilgili öğretmen adaylarına genel bilgiler verilmeli ve okul uygulamalarına ilk yıl başlanmalıdır. Bu ilk yılda öğrencinin öğretmenlik mesleği hakkında genel bir düşüncesi olması sağlanmalı ve öğretmenlik mesleğini sevmeyen ve eğitim fakültesine geldiği için pişman olan öğrencilere başka bölümlere geçiş hakkı verilmelidir.

Eğitim fakültelerinde eğitim dersleri bölümlere göre farklılık göstermelidir. Okul öncesi ve sınıf öğretmenliklerinin eğitim bilimlerine ait derslerinin kredileri ve saatleri diğer bölümlerden daha fazla olmalıdır. Hatta sınıf öğretmenliği 1., 2., 3. sınıf öğretmenliği ve 4., 5. sınıf öğretmenliği olmak üzere ikiye bölünmelidir. 1. dönem ile 2. dönem sınıf öğretmenliklerinde eğitim dersleri ve alan dersleri farklı olmalıdır. Her eğitim dersinin uygulama kısmı olmalı ve öğrencilerin uygulama yapabilecekleri uygulama okulları olmalıdır. İlköğretim ikinci kademe ve ortaöğretim düzeylerinde ise alan dersleri ve alan öğretimi derslerine ağırlık verilmelidir.

Eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde genel kültür dersleri olmalıdır. Genel kültür derslerinde öğretmen adaylarına tarih, vatandaşlık gibi dersler yanında kişilik geliştirici

dersler de verilmelidir. Bu dersler ile birlikte öğretmenlere güzel konuşma ve yazma dersleri de verilmelidir. Ayrıca öğretmen adaylarına her yıl eğitim sırasında kullanacakları teknolojinin kullanımına yönelik dersler verilmeli bu dersler ile öğretmen adaylarının ileri derecede bilgisayar kullanıcısı olmaları sağlanmalıdır.

Okul deneyimi ve uygulama derslerine ayrıca önem verilmelidir. Öğretmen adaylarına her yıl düzenli bir şekilde okullarda staj imkânı sağlanmalı ve fakülteler ile okullar işbirliği içerisinde hareket etmelidir. Okullarda bulunan rehber öğretmenlere her yıl fakültede belirli miktarda ders verilmeli ve düzenli olarak maaş bağlanmalıdır. Ayrıca bu öğretmenlerin diğer normal öğretmenlerden zorunlu ders saatleri daha az olmalıdır. Bununla birlikte bu öğretmenler öğretmen adaylarına her hafta iki saat danışmanlık dersi vermelidir. Okul deneyimi dersleri merkezi okulların yanında köy okullarında da uygulanabilir. Bu şekilde köy okullarında birleştirilmiş sınıflarda eğitimin nasıl olacağı konusunda öğretmen adaylarının fikirleri oluşur.

Öğretmenlerin Atanması

Öğretmenler dört yıllık lisans eğitimini takip eden iki yıllık staj eğitiminden sonra atanmalıdır. Bu iki yılda öğretmen adayı öğretmenlik mesleğinin tüm gereklerini yapmalı ve eğitimin sonunda uygulamalı sınavlardan başarılı olmaları beklenmelidir. Başarılı olan öğretmen adayları öğretmen olarak atanmalıdır. Ayrıca atamalarda yalnızca yazılı sınavlar uygulanmamalı, bunların yanında mülakat gibi öğretmen adaylarının iletişim becerilerini ölçecek sınavlar da uygulanmalıdır. Öğretmenler atandıktan sonra aralıklarla tekrar değerlendirilmelidir. Bunun için öğrencilerin başarıları gözlenebilir ve iki yılda bir yazılı ve sözlü sınavlar yapılabilir.

5.KAYNAKÇA

Acar, V. (2009) “Öğretmen adaylarının iletişim becerileri” yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Akyüz, Y. (1994) *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: Kültür Kolejlere yayınları.

Alkan, C., Kavcar, C., Sever, S. (1998), Bilgi Çağında Eğitimde Öğretmenlik Mesleğinin Yeniden Yapılanması (Reconstruction of the Profession of Teaching in Education in the Age of Informatics), Bilgi Çağında Öğretmenlik Sempozyumu Yayını (Publication of Teaching Symposium in the Age of Informatics), Ankara, 9-17.

Altan, M. Z. (2001) Teknoloji Yardımıyla Öğretmen Yetiştirme. *Firat University Journal of Social Science*, 11(2), 209-216.

Altunya, N., Başaran, İ. (2000). Kuruluşunun 50. Yılında Köy Enstitüleri. Ankara: Eğitim-Der Yayınları 2.

An Chomhairle Mhunteoireachta The Teaching Council Ireland (2009). *Learning To In Different Countries Insights From Learning By Comparing*.

Asher, C. ve Malet, R. (1996) The IUFM and Initial Teacher Training in Frances and the cultural divide. *Journal of Education for Teaching*, 22, 271–281.

Asher, C. ve Malet, R. (1999) Initial Teacher Training in the Post-reform Period: a Sample of Student Opinion in England and France. *Compare*, 29(1), 71–83.

Atalay, C. (2005) “Öğretmen liselerindeki öğrencilerin kişilik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiler” yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Malatya, Türkiye.

Aubusson, P., Buchanan, J. ve Schuck S. (1992). Making Sense of Teaching through Shared Observation and Conversation. *The Seventh International Conference on Self-Study of Teacher Education Practices, England*, 7, 18-21.

Balçı, A. (1988). Etkili Okul. *Eğitim ve Bilim*, 12(70), 21-30.

Blomeke, S. (2008). Globalization and educational reform in German teacher education. *International Journal of Educational Research*, 45(4-5), 315-324.

Blomeke, S., Herzig, B., ve Tulodziecki, G. (2006). Gestaltung von Schule Eine Einführung in Schultheorie und Schulentwicklung. Bad Heilbrunn: Klinkhardt.

Bologna Süreci Temel Belgeler. (2005) Ankara: Ulusal Ajans

Bourdoncle, R. & Cros, F. (1989) Teacher preparation and the reform of the colleges in France, in: W. Tulasiewicz and A. Adams (Eds) Teachers' Expectations and Teaching Reality, London: Routledge.

Brisard, E., Menter, I. ve Smith, I. (2005) Models of partnership in programmes of initial teacher education. Full report of a systematic literature review commissioned by the General Teaching Council for Scotland, GTCS Research, Research Publication No. 2 (Edinburgh, General Teaching Council for Scotland).

Buchberger, B., Campos, B., Kallos, D., Stephenson, J. (2000): Green Paper on Teacher Education in Europe., <http://tntee.umu.se/publications/greenpaper.html> adlı adresten 06.05.2012 tarihinde indirilmiştir.

Carlsburg, G. (2006). *Teacher education in germany: critical analysis of. Recent trends and recommendations for future improvements*. Retrieved Mayıs 12, 2012 from www.biblioteka.vpu.lt/.../PDF/.../calsburg.p....

Demirel, Özcan. (1991). *Karşılaştırmalı Eğitim.*, Ders Notları, Ankara

Demirel, Özcan. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Akademi, 192.

Devos, G., & Vanderheyden, K. (2002). Aantrekken, ontwikkelen en behouden van leerkrachten? Achtergrondrapport Vlaanderen (ten behoeve van OESO Teacher Policies)

[Attracting, developing and retaining teachers. A case study report on Flanders for the OESO Teacher Policies]. Brussels: Ministry of the Flemish Community.

Durmaz, S. (2007). Öğretmenlerin sınıf içi iletişim becerilerine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri“Malatya ili örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tez, Malatya, Türkiye.

Ekici, G. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine Yönelik Tutumları İle Öğrenme Biçimlerinin Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 111-132.

Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme* (3. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdoğan A. (2010) *Yüksek öğretimde Yeniden yapılanma: 66 soruda Bologna süreci*. Ankara: YÖK.

Ergün, M. (1987), Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Çalışmalarının Gelişmesi. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara. 2, 10-18.

Eşme, İ., Karaçay Timur. (2003), Öğretmen Yetiştirme Genel Değerlendirme ve Yeni Model Önerisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 160.

Europäische Gemeinschaften – Kommission (1994), Die Bekämpfung des Schulversagens: Eine Herausforderung an ein vereintes Europa, Luxemburg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften

Eynur, R. (2002). “Türkiye’deki Üniversitelerde Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Eğitim Öğretim Programlarının Bazı ülkelerdeki Üniversiteler İle Karşılaştırılması.” Yayınlanmamış Yüksek lisans Tez

Finkel, S. M. (1991) The Slow Reform Of Teacher Education İn Spain. *European Journal Of Education*, 26(3), 239-249.

Flemish Parliament, (2006). Ontwerp van Decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.(Zitting 2005–2006, 13 July 2006, stuk 924, no. 1) [Draft of Decree on teacher

education in Flanders]. Brussels: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs.

Flores A. M. (2011). Curriculum of initial teacher education in Portugal: new contexts, old problems. *Journal of Education for Teaching*, 37(4), 461-470.

Furlong, J. (2000) Higher education and the new professionalism of teachers. London: Committee of Vice-Chancellors and Principals

G.Kelchtermans, (2007). Macropolitics caught up in micropolitics: The case of the policy on qualitycontrol in Flanders. *Journal of Education Policy*, 22(4), 471–491.

Gediklioğlu, T. (2005) Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 1(1), 66-80.

Gökçe, F. (2000). *Değişim Sürecinde Devlet ve Eğitim*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.

Görgen, İ. (2003). Mikroöğretim Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Sınıfta Ders Anlatımına İlişkin Görüşleri Üzerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 56-63.

Grollmann, F. (2008). The Quality of Vocational Teachers: teacher education, institutional roles and professional reality. *European Educational Research Journal*, 7(4), 535-547.

Gülcan, G. M. (2005). *Avrupa Birliği ve Eğitim*. Ankara: Pagema yayıncılık.

Gerger, B. (2006). “İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri (Çorum ili örneği)” yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Hall, K. ve Brisard, E. (2001). Tradition and Progress in Initial Teacher Education in France Since the 1990s. *Journal of Education for Teaching*, 27(2), 187-197.

I. G. Ruiz, A. R. Marcos, (1994). Initial Teacher Education In Spain: A Critical Analysis. *Journal Of Education For Teaching*, 20(3), 313-323.

Imperato, E. (2003) Gli insegnanti in Italia e in Europa: formazione, valutazione e carriera, in: *Formazione, valutazione e carriera degli insegnanti in Italia e in Europa* (Rome, Risa).

Kahramanoğlu (2010). *Eğitim Fakültelerinde Okutulmakta Olan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim Sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış, Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Sivas.

Kavcar, C. (2002) Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 7-14.

Kaya, Y. K., (1984). *İnsan Yetiştirme Düzenimiz: Politika / Eğitim / Kalkınma. Geliştirilmiş* (4. Baskı). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Döner Sermaye İşletmesi.

Kepek, Yakup. (1995). *1923-1993 Döneminde Uygulanan İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Modellerinin Değerlendirilmesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kılıç, A. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Yer Alan Derslerin Öğrenilme Düzeyleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 136-145.

Koçer, H.Ali. (1983), *İlkokul Öğretmenin Yetiştirilmesi 1923-1980*. Ankara: Cumhuriyet Döneminde Eğitim MEB.

Leselbaum, N. (1987) La formation des enseignants du second degre ´ dans les Centres Pédagogiques Régionaux (Paris, INRP).

Levine, A, (2006), Educating school teachers. The Education Schools Project, http://www.edschools.org/teacher_report.htm 07.07.2009 tarihinde indirilmiştir

Luzzatto, G. (2006) Formazione iniziale degli insegnanti, in: G. Cerini & M. Spinosi (Eds) *Voci della scuola* (Naples, Tecnodid).

Luzzatto, G. (2006a) Insegnanti. saldare formazione e reclutamento *Nuova Secondaria*, 2, 22–23.

M. Simons ve G. Kelchtermans, (2008). Teacher professionalism in Flemish policy on teacher education: a critical analysis of the Decree on teacher education (2006) in Flanders, Belgium. *Teachers and Teaching : theory and practise*, 14(4), 283-294.

McIntyre, D. (1997) Teacher education research in a new context: the Oxford Internship Scheme. *British Journal of Educational Studies*, 46(3), 326-328.

MEB. (2006) *Ülkelerin Öğretmen Yetiştirme Sistemleri*. MEB; Ankara

Ministère De L'éducation Nationale (MEN) (1993) Rapport de l'Inspection Générale de l'Education Nationale. Paris: La Documentation Française.

Ministério da Educação. (2007). Política de formação de professores em Portugal [Policies on teacher education in Portugal]. Lisbon: ME/DGRHE.

Ministry of the Flemish Community, (1999). Beroepsprofielen en basiscompetenties van de leraren. Decretale Tekst en memorie van toelichting [Professional profiles and basic competencies for teachers]. Brussels: Departement Onderwijs.

Sağlam, M., Kürüm, D. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Öğretmen Adaylarını Seçimi. *Milli Eğitim Dergisi*, Yıl 33, Sayı 167. [Online]: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-kurum.htm> adresinden 15 Temmuz 2011 tarihinde indirilmiştir.

Norman, N. (1995). Initial Teacher Education In France, Germany, And England And Wales: A Comparative Perspective. *Compere*, 25(3), 211-226.

Ostinelli, G (2009) Teacher Education in Italy, Germany, England, Sweden and Finland. *European Journal of Education*. 44(2), 291-308.

ÖSYM, 2008-2009 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, www.osym.gov.tr/belgegoster 04.05.2011 tarihinde indirilmiştir.

Övet, O. (2006). "Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi" Yayınlanmamış Yüksek lisans Tez

Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler, Ankara: Pegem A Yayınları, 9.

Özsarı, İ. (2002). "Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin KPSS merkezi sınavı odaklı gelecek kaygıları ve mesleki beklentileri" Yayınlanmamış Yüksek lisans Tez

Peisert, H. & Framheim, G. (1994). Das Hochschulsystem in Deutschland. Bonn: Bundesministerium für Bildung und Wissenschaft

Rame, S. (1999) L'insertion professionnelle et sociale des ne 'o-enseignants. Paris: L'Harmattan.

Robert, A. ve Terral, H. (2000) Les IUFM et la formation des enseignants aujourd'hui Paris: PUF.

Rots, I. ve Aelterman A. (2008). Two Profiles of Teacher Education Graduates: a discriminant analysis of teaching commitment. *European Educational Research Journal*, 7(4), 523-534.

Sağlam, M. (1999). Avrupa Ülkelerinin Eğitim Sistemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Sezgin, F. ve Duran D. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) Öğretmen Adaylarının Akademik ve Sosyal Yaşantılarına Yansımaları. 5. *Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi*, Ankara, 15(3), 9-22.

Smith I., Brisarda E ve Menter I. (2006). Models of partnership developments in initial teacher education in the four components of the United Kingdom: recent trends and current

challenges. *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*, 32(2), 147-164.

Şen, H. Ş., Erişen Y., (2002) G.Ü. Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.

Kilimci, S. (2009). Teacher Training in Some EU Countries and Turkey: How similar are they? *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1 (2009), 1975–1980.

Tarih Vakfı. (2010). Toplumsal Ve Siyasal Çatışmaların Yaşandığı Toplumlarda Uzlaşma Aracı Olarak Eğitim Rolü Projesi. İstanbul: A. L. Serrano

Peterson, P. Baker E., Mccaw B. (1994) The International Encyclopedia of Education. New York: Pergamon Press.

Todeschini, M. (2003) Teacher education in Italy: new trends, in: B. Moon, L. Vlasceanu & L. Barrows (Eds) Institutional Approaches to Teacher Education within Higher Education in Europe: Current Models and New Development. Bucharest: UNESCO-CEPES.

Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Ve Günümüz Sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 63-82.

Viebahn, P. (2003). Teacher Education in Germany. *European Journal of Teacher Education*, 26(1), 87-100.

W. Houston, Editor (1990). Handbook of Research on Teacher Education. New York: *Teacher Education*

Yılmaz, K. (2007) Sosyal Bilgiler Eğitimindeki Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Öğretim Elemanlarının Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 839-867.